

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่
มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

THE EFFECTS OF USING CHALLENGE BASED LEARNING ALONG WITH THE
PROCESS WRITING APPROACH ON ESSAY WRITING ABILITY OF
MATTHAYOMSUKSA 4 STUDENTS

สิรินยา เกษมสุข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2567

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่
มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE EFFECTS OF USING CHALLENGE BASED LEARNING ALONG WITH THE
PROCESS WRITING APPROACH ON ESSAY WRITING ABILITY OF
MATTHAYOMSUKSA 4 STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Educational Science & Learning Management)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2024

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อ
ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ของ

สิรินยา เกษมสุข

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล)

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินทะเสนา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งอรุณโรจนรัตนนา
ดำรง ไชยศรี)

ชื่อเรื่อง	ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ผู้วิจัย	สิรินยา เกษมสุข
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภวรรณ สัจจพิบูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการระหว่างก่อนและหลังเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการกับแนวการสอนเขียนแบบปกติ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่เรียนวิชาการเขียน จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 30 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) จากนั้นสุ่มห้องเรียนเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ 3) แบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ 4) เกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบด้วย dependent t-test และ independent t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน, แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ, ความสามารถในการเขียนเรียงความ

Title	THE EFFECTS OF USING CHALLENGE BASED LEARNING ALONG WITH THE PROCESS WRITING APPROACH ON ESSAY WRITING ABILITY OF MATTHAYOMSUKSA 4 STUDENTS
Author	SIRINYA KASEMSUK
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2024
Thesis Advisor	Assistant Professor Suppawan Satjapiboon , Ph.D.

The purposes of this research are: 1) to compare the essay writing ability of Grade 10 students before and after participating in challenge based learning along with the process writing approach, and 2) to compare the essay writing ability of Grade 10 students using challenge based learning along with the process writing approach versus traditional writing teaching methods. The sample group consisted of 60 Grade 10 students from Bodindecha (Sing Singhaseni) 2 School during the first semester of the 2024 academic year. The students were divided into two an experimental group and a control group each consisting of 30 students, selected cluster random sampling. The research instruments included: 1) lesson plans for challenge based learning along with the process writing approach, 2) lesson plans for traditional writing teaching methods, 3) an essay writing ability test, and 4) an essay writing evaluation rubric. Data were analyzed using mean, standard deviation, t-test for dependent samples, and t-test for independent samples. The indicated that: 1) the essay writing ability of students who used challenge based learning along with the process writing approach was significantly higher at the .05 level than before studying, and 2) the essay writing ability of students in the experimental group was significantly higher than that of the control group at the .05 level of significance.

Keyword : Essay Writing Ability, Challenge Based Learning, The Process Writing Approach

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภวรรณ สัจจพิบูล ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้ที่ให้กำลังใจ ประสานความรู้และเป็นแรงผลักดันในการทำปริญญานิพนธ์ของผู้วิจัย ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินต๊ะเสนา ประธานกรรมการสอบปากเปล่า ปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งอรุณ ใจนรรัตน์ดำรง ไชยศรี กรรมการสอบปากเปล่า ปริญญานิพนธ์และประธานการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์สละเวลาในการ ตรวจสอบพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการปรับปรุงแก้ไขปริญญานิพนธ์จนสำเร็จ สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดา หวังภาษิต กรรมการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา และ อาจารย์ ดร.ชัชณพพงศ์ อินทรเกษม กรรมการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์และให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขปริญญานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ณประภาพร รุจจนเวท และ อาจารย์สุพัทธนา นามประดิษฐ์ ที่ กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำในการ ปรับปรุงเครื่องมือวิจัยจนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สำเร็จ

ขอขอบคุณพี่ เพื่อน และน้อง คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการ จัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกคน ที่ได้ให้คำแนะนำ กำลังใจและความช่วยเหลือ เสมอมา

ขอขอบคุณนักเรียน คณะครูโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลได้สำเร็จ

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และขอบคุณน้องสาว ซึ่งเป็นบุคคลที่รักและสำคัญ ที่สุดในชีวิตของผู้วิจัย รวมถึงบุคคลอันเป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำ ปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

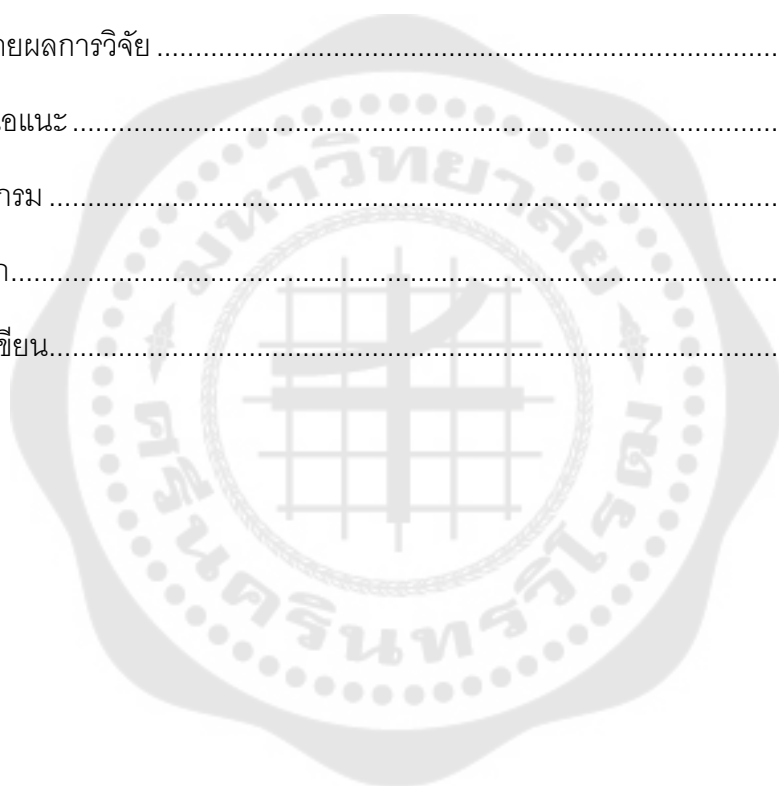
หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ	ฉ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	8
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ตัวแปรที่ศึกษา	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	11
สมมติฐานในการวิจัย.....	12
บทที่ 2	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย14	

1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	14
1.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	14
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน	15
2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน	15
2.2 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน	17
2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน	18
2.4 บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน	28
2.5 ประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน	29
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน	30
3. แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ	32
3.1 ความหมายของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ	32
3.2 แนวคิดสำคัญของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ	33
3.3 ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ	35
3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ	46
4. การเขียนเรียงความ	51
4.1 ความหมายของเรียงความ	51
4.2 ลักษณะของเรียงความ	52
4.3 หลักการเขียนเรียงความ	53
4.4 องค์ประกอบของเรียงความ	55
4.5 ความสามารถในการเขียนเรียงความ	55
4.6 การวัดประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ	57
4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ	59

บทที่ 3.....	62
วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	62
ประชากร	62
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	62
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐานร่วมกับ แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ	63
ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ	66
ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์ การประเมิน.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	72
บทที่ 4.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 5.....	78
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	78
สมมติฐานในการวิจัย.....	78
วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	78
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	78

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	79
2. ระยะเวลาในการวิจัย	79
3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	79
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	80
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผลการวิจัย	80
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก.....	91
ประวัติผู้เขียน.....	123

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน	22
ตาราง 2 ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ	40
ตาราง 3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้น กระบวนการ.....	48
ตาราง 4 องค์ประกอบการประเมินการเขียนเรียงความ	58
ตาราง 5 แสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอน เขียนแบบเน้นกระบวนการ	63
ตาราง 6 เกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความ	69
ตาราง 7 แบบแผนการทดลอง	71
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการเขียนเรียงความของกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม	74
ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้น กระบวนการก่อนและหลังเรียน.....	76
ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้น กระบวนการและความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ แนวการสอนเขียนแบบปกติ	77

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	12
ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน	19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ เพื่อสื่อไปยังผู้รับได้อย่างกว้างไกล นอกจากนี้การเขียนยังมีคุณค่าในการบันทึกเป็นข้อมูลหลักฐานให้ศึกษาได้ยาวนาน อีกทั้งเป็นการสื่อสารชนิดหนึ่งของมนุษย์ที่ต้องอาศัยความพยายามและฝึกฝน เป็นการแสดงความรู้สึก ความต้องการ เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านได้เข้าใจ ได้ทราบความรู้ ความคิด ความรู้สึกความต้องการ แล้วสามารถนำมาบอกต่อกับบุคคลอื่นให้ได้ความรู้ที่ผู้รับสารได้รับ ซึ่งอาจเขียนเป็นภาษาเดียวหรือหลายภาษาก็ได้ นอกจากนี้การเขียนยังจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตทุกช่วงวัย ตั้งแต่วัยเรียนจนถึงวัยทำงาน ดังที่ จูดีพร สังขรัตน์ (2558, น. 1-2) กล่าวว่า การเขียนจัดเป็นทักษะสำคัญในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งช่วยให้ผู้เขียนสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนการบันทึกเรื่องราว ความรู้ต่าง ๆ รวมไปถึงการแสดงภูมิความรู้ผ่านลายลักษณ์อักษรไปยังผู้อ่านได้ เนื่องจากผู้เขียนในระดับนี้จะต้องใช้ทักษะการเขียนเป็นเครื่องมือในการแสดงข้อมูลความรู้ประเด็นความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นวิธีการสื่อสารที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์เพื่อสื่อไปยังผู้รับได้อย่างกว้างไกล มีคุณค่าในการบันทึกเป็นข้อมูลหลักฐานให้ศึกษาได้ยาวนาน นอกจากนี้ แอสลินาและซาราวานัน (Azlina & Saravanan., 2021) กล่าวถึงการเขียนว่าเป็นการสื่อสารชนิดหนึ่งของมนุษย์ที่ต้องอาศัยความพยายามและเป็นทักษะที่ยากที่สุดในการฝึกฝนอีกด้วย

ทักษะการเขียนมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งทักษะการเขียนที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการเขียนเรียงความเป็นงานเขียนที่ผู้เขียนต้องการจะถ่ายทอดเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความคิด ความเห็นและความรู้สึกสู่ผู้อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, น. 87) การเขียนเรียงความเป็นพื้นฐานของงานเขียนต่าง ๆ ดังที่ เวสต์ และคณะ (West et al., 2019) ได้กล่าวว่าการเขียนเรียงความเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนหลาย ๆ คน รวมถึงเป็นพื้นฐานของการเขียนรายงานทางวิชาการในหลายสาขา จะเห็นว่าการเขียนเรียงความนั้นเป็นทักษะพื้นฐานของงานเขียนในเรื่องต่าง ๆ การเขียนเรียงความเป็นการเขียนที่ต้องใช้ความสามารถในการเขียนและอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เรียงความจึงเป็นทักษะการเขียนที่มีความสำคัญ ดังจะเห็นได้ว่าการเขียนเรียงความ จัดเป็นทักษะการเขียนพื้นฐานที่มักจะนำมาใช้เป็นแบบทดสอบเพื่อ

วัดความสามารถในด้านการเขียน การสอบ และการใช้ภาษา ตลอดจนการแข่งขันประกวดในกิจกรรมสำคัญ ๆ ขององค์กรต่าง ๆ สอดคล้อง กระทรวงศึกษาธิการ (2561, น. 87-88) ระบุไว้ในหนังสือบรรทัดฐานภาษาไทยว่า การเขียนเรียงความเป็นเรื่องที่มีการสอนในโรงเรียนเป็นการเริ่มต้นการฝึกเขียน อีกทั้งยังให้การเขียนเรียงความเป็นงานเขียนสำหรับการทดสอบในระดับต่าง ๆ การเรียงความประกวดเพื่อชิงรางวัล การเรียงความเป็นข้อทดสอบเรียงความ

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังได้ให้ความสำคัญกับทักษะการเขียน เห็นได้จากการกำหนดสาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ม. 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหนึ่งในทักษะการเขียนที่สำคัญคือการเขียนเรียงความในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สามารถเขียนเรียงความได้ เห็นได้จากการกำหนดสาระที่ 2 การเขียน ตัวชี้วัด ม. 4-6/2 เขียนเรียงความ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเขียนเรียงความจะเป็นทักษะที่มีความสำคัญสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่จากผลการทดสอบ O-Net ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศของการทดสอบวิชาภาษาไทยได้คะแนนเพียง 47.31 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อีกทั้งคะแนนสาระการเขียน วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2565 คะแนนเต็ม 15 คะแนน ผู้เรียนไทยได้คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศคือ 7.06 จะเห็นได้ว่าคะแนนการทดสอบข้างต้นล้วนเป็นคะแนนที่ยังไม่น่าพึงพอใจ (สถาบันทดสอบทางการศึกษา, 2566)

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้สอนที่มีประสบการณ์สอนเรื่องการเขียนเรียงความเกี่ยวกับปัญหาการเขียนเรียงความของผู้เรียน พบว่า ในด้านเนื้อหา ผู้เรียนบางส่วนวิเคราะห์และตีความหัวข้อการเขียนได้ไม่ชัดเจน ขาดความรู้ในการสืบค้นข้อมูล ลำดับเนื้อเรื่องในการเขียนเรียงความวกวน ไม่เป็นระบบ ขาดความเป็นเอกภาพ สัมพันธภาพและสารัตถภาพ เขียนสรุปความเนื้อหาในแต่ละส่วนไม่สมบูรณ์และแม้ว่าจะผ่านกระบวนการวางโครงเรื่องไว้ก่อนแล้ว แต่ก็ยังคงมีผู้เรียนที่เขียนประเด็นไม่สอดคล้องกับโครงเรื่อง ด้านรูปแบบการเขียน พบว่าผู้เรียนขาดความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการเขียนเรียงความ ไม่มีการเขียนแบ่งย่อหน้าเป็น คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป เขียนงานไม่เป็นระเบียบ มีการลบคำผิดมากเกินไปด้านการใช้ภาษา ผู้เรียนเลือกใช้ภาษาไม่สละสลวย ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาของเรียงความ (เวรดี อิศโร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2565). การเขียนงานที่ไม่เป็นระเบียบและมีการลบคำผิดมากเกินไป เกิดจากผู้เรียนไม่มีวางแผนเพื่อการร่างงานเขียน ทั้งในด้านการใช้ภาษาและการเขียนผู้เรียนก็ยังไม่มีความเข้าใจ

เช่นกัน ยังต้องได้รับการพัฒนาทักษะในการเขียนเรียงความที่ถูกต้อง สอดคล้องกับที่ อรสุมา ถาวรสุขอนันต์ (2559, น. 2) ได้กล่าวถึงปัญหาเรื่องการเขียนไว้ว่าผู้เรียนยังไม่สามารถเขียนงานได้อย่างถูกต้องตามหลักการเขียน ผู้เรียนยังขาดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเมื่อมอบหมายให้สืบค้นข้อมูลประกอบการเขียนผู้เรียนไม่สามารถสืบค้นได้ตรงตามจุดประสงค์ที่มอบหมาย การจัดระบบความรู้ และขาดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างหัวข้อและเนื้อหาต่าง ๆ ในการเขียน

จากปัญหาดังกล่าว อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ ประการแรก สาเหตุจากผู้สอนพบว่า ผู้สอนกำหนดหัวข้องานเขียนที่ไกลตัว ไม่มีวิธีการสอนที่น่าสนใจที่ช่วยกระตุ้นการคิดในการเขียนงาน จึงทำให้ผู้เรียนไม่กระตือรือร้นและไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ประการที่สอง สาเหตุจากผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนไม่มีความสนใจและแรงจูงใจในการเขียนเรียงความตามหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดให้สำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของชนานุต อุ๋นมะดี (2550 อ้างถึงใน กมลรัตน์ สิงห์แก้ว, 2561, น. 3) พบว่าผู้เรียนขาดทักษะการเขียน เพราะว่า ผู้เรียนเรียบเรียงลำดับเนื้อเรื่องไม่ถูกต้อง เนื่องจากผู้สอนส่วนใหญ่ เน้นการบรรยายเนื้อหาบอกและอธิบาย แล้วให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งถ่ายทอดความรู้ความจำไม่ได้สอนให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการเขียน นอกจากนี้ อรสุมา ถาวรสุขอนันต์ (2559, น. 2) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนของผู้สอนยังไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเขียนงานได้อย่างถูกต้องตามหลักการเขียน อีกทั้งผู้เรียนไม่มีแรงจูงใจในการเขียนเรียงความให้สำเร็จ

จากสาเหตุดังกล่าว ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนวิชาภาษาไทยจึงสนใจค้นหาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความซึ่งวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางการดังกล่าว ดังที่ จอห์นสัน และคณะ (Johnson et al., 2009, p. 7) อธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน (Challenge Based Learning : CBL) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่คิดค้นโดยบริษัท Apple ว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากการบูรณาการแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) และการจัดการเรียนรู้ตามบริบท (Context-based learning) โดยมีจุดเน้นอยู่ที่ตัวปัญหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน

นอกจากนี้การเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานมีความเชื่อพื้นฐานที่สำคัญ คือ การเรียนรู้สร้างขึ้นจากความต้องการ การกระตุ้นความอยากรู้ของผู้เรียน และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้อภิปรายและลงมือปฏิบัติ ดังที่ เคเตอร์ และ นิโคล (Karen & Mark, 2008, p. 1) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน คือ การลงมือปฏิบัติจริง

โดยผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการลงมือทำบางสิ่งบางอย่างให้ปรากฏ ผ่านการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ท้าทาย สอดคล้องกับที่ พิชชา ประจุศิลป์ (2560: 115) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน จะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้นเพราะการเรียนรู้บนความท้าทายเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานจะทำให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จซึ่ง Apple (2010) ระบุองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความคิดที่ยิ่งใหญ่ (Big idea) ความคิดซึ่งถูกค้นพบจากหลาย ๆ แหล่งรอบตัวผู้เรียน 2) คำถามสำคัญ (Essential Question) เป็นการถามสิ่งที่คุณเรียนอยากรู้ การถามคำถามสำคัญจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทในมุมมองกว้างของความคิดที่ยิ่งใหญ่ และนำไปสู่ความท้าทาย 3) ความท้าทาย (The Challenge) เปลี่ยนคำถามที่จำเป็นสู่การปฏิบัติ โดยความท้าทายนี้ต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและพยายามหาวิธีแก้ไขความท้าทายนั้นให้ได้ โดยความท้าทายประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 3.1) แนวคำถาม (Guide Questions) ผู้เรียนเป็นผู้กำหนด โดยคำถามนี้ต้องเป็นการแสดงความรู้ที่ผู้เรียนต้องค้นหาเพื่อให้เกิดความท้าทาย 3.2) แนวกิจกรรม (Guiding Activities) อาจเป็นบทเรียน เกม หรือรูปแบบกิจกรรมอื่น ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตอบแนวคำถามได้ และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา 3.3) แนวการใช้ทรัพยากร (Guiding Resources) การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนขั้นแนวกิจกรรมเพื่อพัฒนาวิธีแก้ปัญหา เช่น เว็บไซต์ ฐานข้อมูล เป็นต้น 4) คำตอบ - การปฏิบัติ (Solution: Action) เมื่อได้คำตอบคือวิธีการแก้ปัญหาแล้วให้นำมาสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา 5) การประเมินผล (Assessment) เมื่อแก้ปัญหาแล้ว การแก้ปัญหานั้นต้องสามารถรับการประเมินผลได้ ซึ่งขั้นตอน ได้แก่ 5.1) เผยแพร่ตัวอย่างผลงานผู้เรียน (Publishing – Student Samples) ผู้เรียนเผยแพร่ผลงาน เช่น ให้ผู้เรียนเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ 5.2) เผยแพร่การสะท้อนคิดของผู้เรียน (Publishing student reflection) ผู้เรียนเผยแพร่การสะท้อนคิดของผู้เรียน เช่น เผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์

ลักษณะที่สำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน คือ การจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น นำไปสู่การแก้ปัญหาที่หลากหลาย มีความท้าทายที่เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำบางอย่างมากกว่าเพียงแค่การเรียนรู้บางอย่าง อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Karen และ Mark, 2008)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบงานวิจัยที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานใช้ในการเขียนโน้มน้าวใจของมอโรล (Morrow, 2014) ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะการเขียนโน้มน้าวใจผ่านการใช้ความท้าทายที่ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานนอกจากจะพัฒนาทักษะการเขียนโน้มน้าวใจแล้ว ยังพบว่าผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่สำคัญในการทำงานเป็นทีม ความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย อีกทั้งมีการนำแนวการสอนดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และความพึงพอใจต่อการเรียน ดังที่ สุวัจนา จริตกาย (2564, 130-135) ได้พัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรม Scratch ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับที่ สวีเดน (Swiden, 2013, p. 6-9) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานที่มีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาผลการศึกษาค้นพบว่าการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนและสามารถรักษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ นอกจากนี้ ภัทรี สุรโรจน์ประจักษ์ (2561, 255-267) ยังได้พัฒนาระบบการแก้ปัญหาตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ผสมผสานแนวคิดกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียนระหว่างการทดลองสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกระยะ โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองในระยะที่ 3 (ระยะสุดท้าย) สูงกว่า ร้อยละ 80 ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผู้วิจัยจึงสนใจการนำวิธีการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการเขียนเรียงความ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรียงความผ่านการลงมือทำ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การคิดประเด็นการเขียนงานที่ท้าทายและสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเขียน การวางแผนและรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนโดยประยุกต์ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในชีวิตประจำวันในการสืบค้นข้อมูลเพื่อลงมือร่างงานเขียนเพื่อหาคำตอบของความท้าทาย การลงมือปฏิบัติการเขียนเรียงความ การรับผลการประเมินผล และการเผยแพร่ผลงานและการสะท้อนคิดเกี่ยวกับผลงานเขียนเรียงความที่มีคุณภาพผ่านช่องทางออนไลน์ ดังที่ เอ็ดดูคอส (EDUCAUSE, 2012) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้

โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เปลี่ยนจากการที่ผู้สอนเป็นผู้หยิบยื่นปัญหาให้แก่ผู้เรียน เป็นการที่ผู้สอนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความท้าทายที่ต้องการทำ และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ในการเรียนรู้ และสอดคล้องกับที่ จอห์นสันและคณะ (Johnson et al., 2009) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสืบค้นสิ่งที่เป็นความท้าทายในเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยต้องเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับสิ่งที่พวกเขาเผชิญภายนอกอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือสารสนเทศในการสื่อสาร การสืบค้นข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูลในโลกออนไลน์ ซึ่งทักษะต่างๆ เหล่านี้ สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความให้แก่ผู้เรียนได้

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความให้มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการทำงานให้สำเร็จแล้ว ผู้เรียนยังต้องได้รับการพัฒนา ด้านกระบวนการเขียน การวางแผนเค้าโครงการเขียน และการเรียบเรียงภาษา ผู้วิจัยจึงสนใจนำ แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เพื่อให้การพัฒนา ด้านกระบวนการของการเขียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขั้นตอนการเขียน ดังกล่าวสามารถสลับไปมาได้ตลอดกระบวนการเขียน เพื่อปรับปรุงงานเขียนออกมาให้มีคุณภาพมากที่สุด

แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นการสอนที่เน้นกระบวนการในการเขียนซึ่ง ผู้เรียนไม่เพียงแต่ได้รับการสอนเขียนเพื่อให้ได้ผลงานเท่านั้น แต่ยังมีโอกาสเรียนรู้กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานเขียนให้มีคุณภาพ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561) ผ่านขั้นตอนดังที่นักวิชาการ ได้แก่ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561), บายัต (Bayat, 2014), มาติเนส และคณะ (Martinez et al., 2020), ศุภวรรณ สัจจพิบูล (2553), อติสรณ์ เรืองกิจจามันท์ (2559) ได้แก่ 1) ขั้นก่อนเขียน คือ ขั้นที่ผู้เรียนค้นหาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การกำหนดเนื้อหาที่จะเขียน การจัดเรียบเรียงเนื้อเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์การเขียน โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่หลากหลายและครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน 2) ขั้นการเขียน คือ ขั้นที่นำความคิดที่หลากหลายมาเรียบเรียงในงานเขียนซึ่งเป็นงานเขียนฉบับร่าง โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ ในด้านรูปแบบการเขียนและการใช้ภาษาที่ถูกต้อง 3) ขั้นหลังการเขียน คือ ขั้นการประเมินเพื่อปรับปรุงงานเขียน โดยการแลกเปลี่ยนกันอ่านงานระหว่างเพื่อนร่วมชั้น รวมไปถึงผู้สอน เพื่อแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะ รับข้อเสนอแนะในการพัฒนางานเขียนให้มีคุณภาพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีการนำไปใช้พัฒนาการสอนเขียนเรียงความ และการเขียนรูปแบบอื่น ๆ ดังที่ มาติเนส และคณะ (Martinez et al., 2020, p. 49) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อทักษะการเขียนของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการส่งผลให้ทักษะการเขียนมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น ทั้งในการเขียนย่อหน้า การจัดระเบียบ และรูปแบบการเขียนมีความถูกต้อง

นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยที่ใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับวิธีการรูปแบบการสอน เทคนิคต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ ดังที่ ทวิช อัครตระกูลวงศ์ (2561, น. 93-98) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT ที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียนความเรียงของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT มีความสามารถในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียนความเรียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ จรรยา ชุ่มใจรัก (2566, น. 64) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความ อันเป็นพื้นฐานของการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ หลาย ๆ รูปแบบ ทั้งนี้ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยต่อไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการระหว่างก่อนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการกับแนวการสอนเขียนแบบปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนวิชาภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ ตลอดจนแนวทางการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการไปใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 16 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 480 คน ซึ่งจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่เรียนวิชาการเขียนจำนวน 2 ห้อง ห้องละ 30 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) จากนั้นสุ่มห้องเรียนเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ

2. ตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ความสามารถในการเขียนเรียงความ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ หมายถึง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาหรือความท้าทายในการกระตุ้นความอยากรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเขียนงานให้สำเร็จ ผ่านกระบวนการสนับสนุนให้เกิดการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการแบบร่วมมือเพื่อให้เกิดการตั้งคำถามกับทุกคนที่มีส่วนร่วมในปัญหาจนนำไปสู่การออกแบบงานเขียนเรียงความที่นำเสนอความคิดที่ถูกต้องประกอบการค้นคว้าและการแก้ไขปัญหามาประเดิมท้าทายดังกล่าว โดยมีแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมาเสริมในด้านองค์ประกอบและรูปแบบการเขียนอย่างเป็นกระบวนการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและผลงานมีความสมบูรณ์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ มีกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (Swiden, 2013; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561, น. 299; วสวัตต์ วงศ์พันธุ์เศรษฐ์ และ เสกสรร สุขเสนา, 2563)

1) จุดประกายความคิด เป็นขั้นตอนกำหนดหัวข้องานเขียน โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของงานเขียน ใช้ประเด็นกว้าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน หรือเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม

2) กำหนดประเด็นท้าทาย เป็นการถามสิ่งที่คุณเรียนอยากรู้เกี่ยวกับประเด็นจากขั้นตอนที่ 1 โดยใช้การถามคำถามสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทในมุมกว้างของประเด็นงานเขียน และนำไปสู่ความท้าทายหรือการระบุดูใจความสำคัญของงานเขียน

3) ประยุกต์ใช้เครื่องมือสารสนเทศในการค้นหาคำตอบของความท้าทาย ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลสำหรับร่างงานเขียน เช่น หลังจากที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปและเลือกหัวข้องานเขียน ให้นักเรียนเริ่มสืบค้นข้อมูล ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อออกแบบงานเขียนเรียงความตามขั้นตอน ดังนี้

3.1) การศึกษาค้นคว้า ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้องกำหนดขอบเขตของงานเขียนว่าต้องรู้และหาข้อมูลเกี่ยวกับอะไรบ้างเพื่อทำการเขียนเรียงความหัวข้อดังกล่าว

3.2) วิธีการหาข้อมูลเพื่อเขียนงานเขียน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเริ่มสืบค้นข้อมูลเพื่อออกแบบงานเขียนเรียงความจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ ห้องสมุด ช่องทางออนไลน์ เป็นต้น โดยผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงและเชื่อถือได้อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลได้อย่างเต็มความสามารถ

3.3) แหล่งข้อมูล ผู้เรียนต้องระบุแหล่งที่มาของข้อมูลว่าต้องหาข้อมูลเพื่อนำมาเขียนเรียงความจากแหล่งใด

4) แปลงความท้าทายสู่การสร้างสรรค์งานเขียน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนนำข้อมูลจากการออกแบบงานเขียนในขั้นที่ 3 นำมาสู่การลงมือร่างงานเขียนของตนเอง

5) ประเมินและเผยแพร่ผลงานเขียนเพื่อการพัฒนา เมื่อร่างงานเขียนแล้ว นำผลงานนั้นรับการประเมินผลและข้อเสนอแนะจากผู้สอน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจมีการปรับแก้งานเขียนตามคำแนะนำของผู้สอน เมื่อได้ผลงานที่สำเร็จแล้ว

5.1) เผยแพร่ตัวอย่างผลงานผู้เรียน โดยผู้เรียนเผยแพร่ผลงานของตนเอง

5.2) เผยแพร่การสะท้อนคิดของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้เผยแพร่ผ่านช่องทางการเผยแพร่ผลงานของตนเองเช่น การบรรยายประกอบภาพการอัปโหลดในสื่อออนไลน์

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหา มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสื่อประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสม มีอีกทั้งการวัดและประเมินผลเพื่อให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

1) ขั้นนำ คือ ขั้นตอนที่กระตุ้นความสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ระลึกถึงความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องใหม่

2) ขั้นสอน คือ ขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาที่สอนโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ รวมถึงให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้

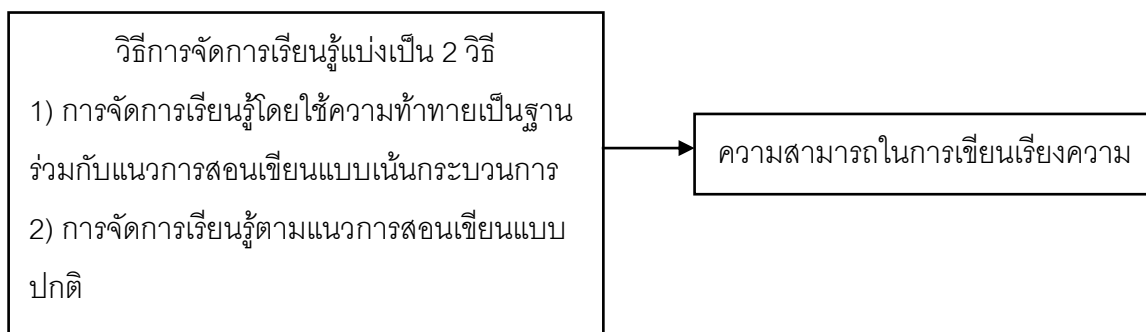
3) ขั้นสรุป คือ ขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของการเรียนรู้ทั้งหมดในคาบเรียนนั้น ๆ

3. ความสามารถในการเขียนเรียงความ หมายถึง การสร้างสรรค์งานเขียนที่ผู้เขียนได้เสนอความรู้ ความคิด ความรู้สึกของผู้เขียนมายังผู้อ่าน โดยเลือกใช้กลวิธีการเขียนให้เหมาะสม

กับเนื้อหา ใช้ภาษาอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามรูปแบบการเขียนเรียงความ โดยวัดจากแบบทดสอบอัตนัยความสามารถในการเขียนเรียงความ และเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ จากการสังเคราะห์แนวคิดของ แอสเกต และ เกเบรมาเรียม (Asgede & Gebremariam, 2023, p. 8); จาคอป, 1981 อ้างถึงใน กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554, น. 34) กมลรัตน์ สิงห์แก้ว (2561, น. 49-50), จิตติพร สังขรัตน์ (2558, น. 18), เปลื้อง, 2512 อ้างถึงใน จิตติพร สังขรัตน์ (2558, น. 84), อรสุมา ถาวรสุขอนันต์ (2559, น. 6) เสนอแนวทางการประเมินการเขียนเรียงความ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับให้สอดคล้องกับบริบทของเนื้อหาและช่วงวัยของผู้เรียน โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ชื่อเรื่อง 2) เนื้อหาสาระ 3) การใช้สำนวนภาษา 4) อักษรวิธี 5) องค์ประกอบของเรื่อง

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ซึ่งผู้วิจัยได้นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ซึ่ง พิชชา ประจุศิลป์ และคณะ (2560, น. 107) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน จะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการออกความคิดเห็น นำไปสู่การตั้งประเด็นท้าทาย พร้อมทั้งชี้แนะตนเองไปสู่การทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ออกแบบให้ประเด็นท้าทายดังกล่าวเป็นหัวข้องานเขียน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ มาจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน มีการคิดวางแผนเพื่อออกแบบงานเขียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ สุภาวรรณ สัจจพิบูล (2553) และ อติสรณ์ เรืองกิจจามันท์ (2559, น. 10) ที่ได้กล่าวว่า แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการเป็นการสอนเขียนที่ไม่ได้เน้นเพียงผลงานที่ได้ แต่เน้นเรื่องกระบวนการเขียน ที่เน้นการฝึกฝนให้ผู้เรียนวางแผน เน้นการอ่านทบทวน และการแก้ไข การวิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในครั้งนี้ได้ดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน
 - 2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน
 - 2.2 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน
 - 2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน
 - 2.4 บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน
 - 2.5 ประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน
3. แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ
 - 3.1 ความหมายของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ
 - 3.2 แนวคิดสำคัญของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ
 - 3.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการในประเทศ
4. การเขียนเรียงความ
 - 4.1 ความหมายของเรียงความ
 - 4.2 หลักการเขียนเรียงความ
 - 4.3 องค์ประกอบของเรียงความ
 - 4.4 ลักษณะสำคัญของเรียงความ
 - 4.5 การวัดประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ
 - 4.6 ความสามารถในการเขียนเรียงความ
 - 4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้สอน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันและมุ่งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยและพลเมืองของโลก มีความยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการจัดการเรียนรู้จะมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในด้านความรู้ ทักษะ จิตสำนึก

1.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้อธิบายถึงความสำคัญในการเรียนภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่เสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีสาระการเรียนรู้ทั้งหมด 5 สาระ ได้แก่ 1) การอ่าน 2) การเขียน 3) การฟัง การดู และการพูด 4) หลักการใช้ภาษาไทย 5) วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งในสาระการเรียนรู้ การเขียนผู้เรียนต้องเรียนรู้ การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจาก การศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และเขียนสร้างสรรค์ เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในด้านการเขียนต้องเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึกรายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง นอกจากนี้ยังได้กำหนดมาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการ

เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนั้น คือ ท 2.1 ม.4-6/2 เขียนเรียงความ

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กล่าวถึงความสำคัญในการเรียนภาษาไทยว่าเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตและแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ยังได้กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับตัวแปรตามและกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย คือ มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนตัวชี้วัดคือ ท 2.1 ม. 4-6/2 เขียนเรียงความ

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

ในยุคศตวรรษที่ 21 โลกมีการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าอย่างรวดเร็วนี้ส่งผลต่อมนุษย์ทั้งด้านที่เป็นประโยชน์และโทษ จึงต้องมีการเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งต่อเตรียมรับมือการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งบริษัท Apple ได้พัฒนาแนวคิด การเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เพื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีนักการศึกษาให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ดังนี้

การเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เป็นกรอบแนวคิดที่คิดค้นโดยบริษัท Apple ในปี 2008 ซึ่งพัฒนาจากโปรแกรม “Apple Classroom of Tomorrow (ACOT2) หลังการดำเนินโครงการ ACOT2 บริษัท Apple ได้ตีพิมพ์ White paper เสนอกรอบแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เคเตอร์ และ นิโคล อ้างถึงใน เพอร์น่า (Cator & Nichols, 2008 as cited in Perna et al., 2023) ในขณะเดียวกันในปี 2008 ได้มีการศึกษานำร่องในการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ในฉบับที่ Apple เป็นผู้นิยาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายใน 6 โรงเรียนในสหรัฐอเมริกา จอห์นสันและคณะ อ้างถึงใน เพอร์น่า (Johnson et al., 2009 as cited in Perna et al., 2023)

จอห์นสันและคณะ (Johnson et al., 2009, p. 7) ได้นิยามการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานว่าเป็นรูปแบบการสอนแบบใหม่ (A new teaching model) ที่มีการบูรณาการแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) การจัดการเรียนรู้ตามบริบท (Contextual teaching) และการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นไปที่ปัญหาจริงที่ต้องเผชิญในโลกแห่งความเป็นจริง

ในขณะที่เคเตอร์ และ นิโคล (Cator & Nichols, 2008, p. 1) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานว่า เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสหสาขาวิชา (multidisciplinary approach) ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ผู้เรียนใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อแก้ไขปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง ผ่านการทำงานร่วมกันและได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาความรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับวิชาที่กำลังศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องให้ผู้เรียนให้การยอมรับ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความท้าทาย ผ่านการทำงานร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ผู้สอนและสมาชิกในชุมชนของผู้เรียน ดังที่ พิตา ประจุศิลป์ และคณะ (2560, น. 110) ได้ระบุว่า การเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการแก้ปัญหา มีการทำงานร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยใช้ประเด็นที่น่าสนใจมาท้าทายให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ ผ่านการสะท้อนการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้บนความท้าทาย ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง นำไปสู่เป้าหมายคือการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ โดยสามารถวางแผนการปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง และเผยแพร่ผลงานให้ผู้อื่นรับรู้

นอกจากนี้ วสวัตดี วงศ์พันธุ์เศรษฐ์ และ เสกสรร สุขเสนา (2563) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานเป็นแนวทางการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการแก้ไขปัญหาที่ถูกท้าทายในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการแบบร่วมมือเพื่อจุดประกายให้เกิดจากการตั้งคำถามกับทุกคนที่มีส่วนร่วมในปัญหา จนนำไปสู่ความคิดที่ถูกจุดประกาย คำถามที่เหมาะสมการค้นคว้าและแก้ไขสิ่งที่ท้าทาย ความรู้ที่ลึกซึ้ง จนนำไปสู่การพัฒนาทักษะในคริสต์ศตวรรษที่ 21 และเผยแพร่องค์ความรู้สู่โลกภายนอก

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานเป็นรูปแบบการสอนที่ใช้ความท้าทายเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะในเรื่องนั้น ๆ อีกทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาใช้เพื่อหาคำตอบของความท้าทาย โดยผู้เรียนมีการทำงานร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมชั้น ผู้สอน หรือสมาชิกในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และเผยแพร่ผลงานที่ได้สู่สาธารณะ

2.2 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากความท้าทายซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้เรียนพบในชีวิตประจำวัน (Apple, 2010) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ซึ่งมีนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

เคเตอร์ และ นิโคล (Cator & Nichols, 2008, p. 2) ได้ระบุลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ดังนี้

1. เป็นกรอบแนวคิดที่ยืดหยุ่น สามารถเริ่มต้นด้วยจุดเริ่มต้นที่หลากหลาย และการออกแบบการแก้ปัญหาที่หลากหลาย
2. มีจุดเน้นที่เป็นความท้าทายจากประเด็นปัญหาที่สำคัญในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
3. มีการเชื่อมโยงได้ในหลายสาขาวิชา
4. เน้นพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21
5. มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประโยชน์ในด้านการวิจัย การสืบค้น การวิเคราะห์ การสะท้อนความคิด และการเผยแพร่
6. ผู้เรียนมีโอกาสได้ลงมือทำในระหว่างการจัดการเรียนรู้ มากกว่าเพียงแค่ให้เรียนรู้
7. เป็นการเรียนรู้จากความท้าทายสู่การแก้ปัญหา

แนวคิดข้างต้นกล่าวนั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์นสัน และ อัดัม (Johnson & Adam, 2011, p. 4-5) ที่ได้อธิบายลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตในสังคมที่แท้จริง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถกำกับการค้นคว้าและการคิดวิเคราะห์ของตนเองได้ การเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานออกแบบมาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และให้อิสระแก่ผู้เรียนในการคิดแก้ปัญหาความท้าทายดังกล่าวก็ถือเป็นเอกลักษณ์ของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

นิโคล และคณะ (Nichols et al., 2016, pp. 8-10) อธิบายลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ทุกคนล้วนเป็นผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นผู้สอนหรือผู้เรียน
2. การเรียนรู้ในห้องเรียน เชื่อมความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมชุมชน

3. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

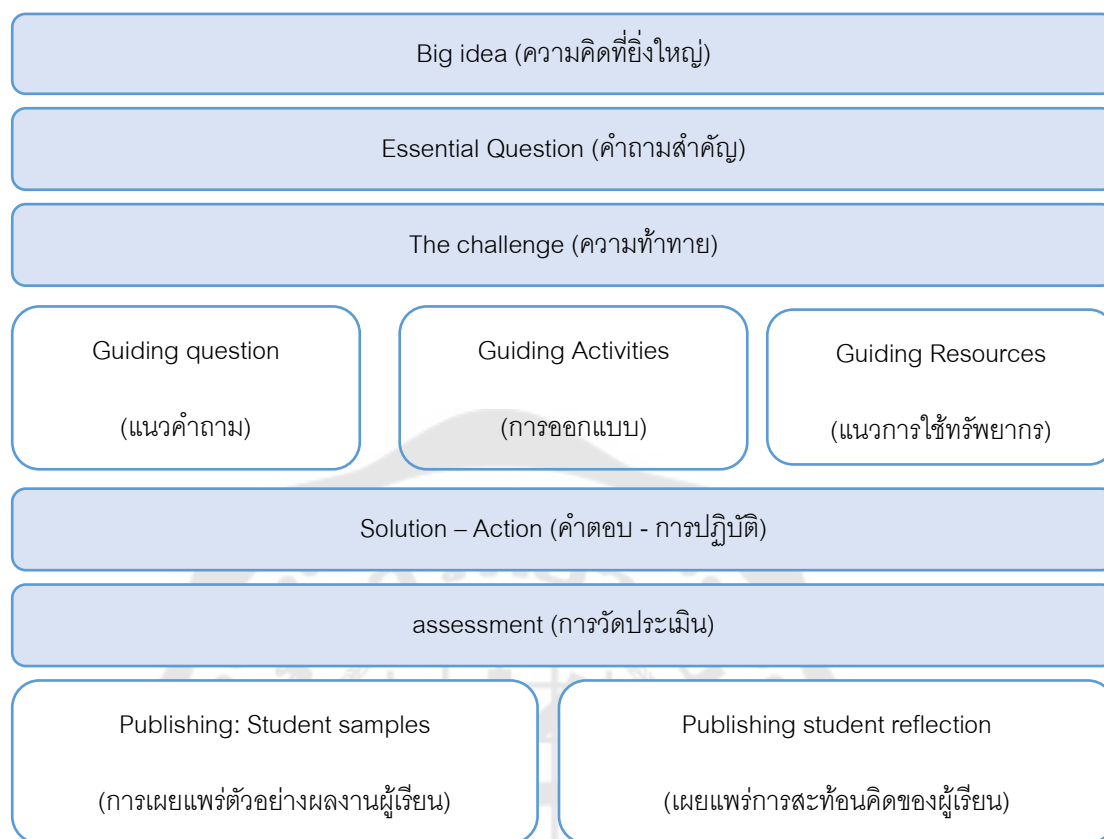
4. ความท้าทาย คือ สถานการณ์หรือกิจกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นผ่านการรับรู้และปฏิบัติอย่างฉับพลัน

5. เนื้อหาและทักษะในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ถือเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่แท้จริง

จากที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น โดยให้ผู้เรียนแก้ปัญหาจากประเด็นท้าทายที่ผู้เรียนพบในชีวิตประจำวัน กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันในการแสวงหาความรู้เพื่อแก้ปัญหาจากความท้าทายดังกล่าว ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานนั้นมุ่งเน้นพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์จากการให้อิสระในการแก้ปัญหาจากความท้าทาย

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

แอปเปิล (Apple, 2010), เคเตอร์ และ นิโคล (Cator & Nichols, 2008) ได้ระบุกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ประกอบด้วย 1. ความคิดที่ยิ่งใหญ่ (Big idea) 2. คำถามสำคัญ (Essential Question) 3. The challenge (ความท้าทาย) 4. การแก้ปัญหาการปฏิบัติ (Solution – Action) 5. การประเมินผล (Assessment) ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

Note. Adapted from Challenge Based Learning A Classroom Guide by Apple ,2010

จากภาพประกอบข้างต้นสามารถอธิบายขั้นตอนได้ ดังนี้

1. ความคิดที่ยิ่งใหญ่ (Big idea) ความคิดซึ่งถูกค้นพบจากหลาย ๆ แหล่งรอบตัวผู้เรียน
2. คำถามสำคัญ (Essential Question) เป็นการถามสิ่งที่คุณเรียนอยากรู้ การถามคำถามสำคัญจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทในมุมมองกว้างของความคิดที่ยิ่งใหญ่ และนำไปสู่ความท้าทาย
3. ความท้าทาย (The Challenge) เปลี่ยนคำถามที่จำเป็นสู่การปฏิบัติ โดยความท้าทายนี้ต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและพยายามหาวิธีแก้ไขความท้าทายนั้นให้ได้

3.1 แนวคำถาม (Guide Questions) ผู้เรียนเป็นผู้กำหนด โดยคำถามนี้ต้องเป็น การแสดงความรู้ที่ผู้เรียนต้องค้นหาเพื่อให้เกิดความท้าทาย

3.2 แนวกิจกรรม (Guiding Activities) อาจเป็นบทเรียน เกม หรือรูปแบบ กิจกรรมอื่น ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตอบแนวคำถามได้ และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา

3.3 แนวการใช้ทรัพยากร (Guiding Resources) การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้เพื่อ สนับสนุนขั้นแนวกิจกรรมเพื่อพัฒนาวิธีแก้ปัญหา เช่น เว็บไซต์ ฐานข้อมูล เป็นต้น

4. คำตอบ - การปฏิบัติ (Solution: Action) เมื่อได้คำตอบคือวิธีการแก้ปัญหาแล้ว ให้นำมาสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา

5. การประเมินผล (Assessment) เมื่อแก้ปัญหาแล้ว การแก้ปัญหานั้นต้องสามารถ รับการประเมินผลได้

5.1 เผยแพร่ตัวอย่างผลงานผู้เรียน (Publishing – Student Samples) ผู้เรียน เผยแพร่ผลงาน เช่น ให้ผู้เรียนเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์

5.2 เผยแพร่การสะท้อนคิดของผู้เรียน (Publishing student reflection) ผู้เรียน เผยแพร่การสะท้อนคิดของผู้เรียน เช่น เผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์

ซึ่งสอดคล้องกับที่ พินา ประจุศิลป์ และคณะ (2560, น. 112) ได้ระบุขั้นตอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานไว้ ดังนี้

1. ขั้นความคิดหลัก (big idea) ผู้สอนกับผู้เรียนกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกันโดย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กระตุ้นให้มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

2. ขั้นคำถามสำคัญ (essential question) ผู้สอนกับผู้เรียนพูดคุยเพื่อให้ได้ ข้อคำถามสำคัญจากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นใกล้ตัว

3. ขั้นกำหนดความท้าทาย (challenge) ผู้สอนกับผู้เรียนร่วมมือกันคิดแก้ไขปัญหา

4. ขั้นการติดตามและการประเมินผล (solution and assessment) เป็น ขั้นปฏิบัติงานของทุกกลุ่มที่นำมาซึ่งวิธีการแก้ปัญหาร่วมกันภายในกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้เรียนต้องนำ สิ่งที่ตนเองค้นคว้าและจดบันทึกมาอธิบายว่า สาเหตุของปัญหาคืออะไร และมีวิธีการแก้ปัญหา อย่างไร

5. การตกผลึกทางความคิดออกมาเป็นรูปแบบการนำเสนอต่าง ๆ (publishing) เป็นขั้นนำเสนอผลงานที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ โดยแต่ละกลุ่มจะมีวิธีการ นำเสนอผลงานของตนเองอย่างไรก็ได้ เพื่อให้ผู้อื่นทราบถึงวิธีการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มกิจกรรม และร่วมกันสรุป

นอกจากนี้ ภัทรี สุรโรจน์ประจักษ์ (2561, น. 37-39) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก ๆ ดังนี้

1. The big idea หรือแนวคิดหลัก เป็นแนวคิดกว้าง ๆ ที่สามารถสำรวจได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งแนวคิดนี้ต้องมีความสัมพันธ์และความสำคัญต่อผู้เรียนและต่อสังคมส่วนใหญ

2. Essential Question หรือคำถามสำคัญเป็นคำถามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดหลัก (Big idea) ซึ่งคำถามนี้เป็นตัวกำหนดว่าจะอะไรเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับความคิดหลัก อีกทั้งเป็นตัวกลั่นกรองและกำหนดเนื้อหาของแนวคิดนั้น การตั้งคำถามจะนำไปสู่คำถามสำคัญซึ่งเป็นคำถามหลักที่สะท้อนความสนใจของผู้เรียน

3. The Challenge หรือความท้าทาย จากคำถามสำคัญ ความท้าทายเป็นสิ่งที่ผู้เรียนกำหนดขึ้นว่าต้องการจะหาสิ่งใดที่เป็นความท้าทายแก่ตนเองในการแก้ปัญหา ความท้าทายนี้จะส่งผลให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบหรือวิธีการแก้ปัญหาที่แน่นอน นำไปสู่ผลลัพธ์ การลงมือทำที่ชัดเจนและมีความหมาย

4. Guiding Question, Activities and Resources หรือ คำถาม กิจกรรม และ แหล่งข้อมูลนำทาง สิ่งเหล่านี้กำหนดโดยผู้เรียน ซึ่งคำถามนำทางจะแสดงให้เห็นความรู้ที่จำเป็นที่ผู้เรียนต้องไปค้นหาเพื่อใช้ในการพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาและออกแบบกระบวนการการเรียนรู้ รวมถึงกำหนดบทเรียน สถานการณ์ กิจกรรม และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการค้นหาคำตอบสำหรับคำถามนำทาง

5. Solutions หรือวิธีการแก้ปัญหา ความท้าทายแต่ละอย่างมักจะถูกกล่าวถึงอย่างกว้าง ๆ เพียงพอที่จะให้ผู้เรียนคิดถึงวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ซึ่งวิธีการแก้ปัญหามันต้องเกิดขึ้นด้วยความรอบคอบ มีความเป็นรูปธรรม และมีความเป็นไปได้ภายใต้บริบทที่ผู้เรียนอาศัยอยู่

6. Implementation หรือการลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนจะทดสอบประสิทธิภาพของวิธีการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนคิดขึ้นโดยนำวิธีการดังกล่าวไปปฏิบัติจริง ซึ่งขอบเขตของการปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามเวลาและทรัพยากรที่มี

7. Evaluation หรือการประเมิน ระหว่างกระบวนการของการประเมิน ผู้เรียนจะวัดความสำเร็จของวิธีแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการบันทึกวิดีโอ ผู้เรียนจะต้องตัดสินประสิทธิภาพของวิธีการแก้ปัญหาและกำหนดสิ่งที่จะทำในลำดับต่อไป

8. Documentation and Publishing หรือการเก็บบันทึกและการเผยแพร่ ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการความท้าทาย ผู้เรียนควรมีการบันทึกและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยการบันทึกลงในสื่อต่าง ๆ เพื่อสะท้อนคิดและการประเมินผล (reflection and assessment) แหล่งข้อมูลต่าง ๆ สามารถใช้เป็นแฟ้มสะสมผลงาน อีกทั้งใช้เป็นสิ่งที่ใช้ในการอภิปรายเพื่อสื่อสารวิธีการแก้ปัญหาไปให้ผู้อื่นบนโลกได้รับรู้

9. Reflection and Dialogue หรือการสะท้อนความคิดและการอภิปราย ในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ผู้เรียนควรได้สะท้อนคิดตลอดเวลา เนื่องจากการเรียนรู้เกิดจากการพิจารณาสิ่งที่ตนได้ทำ การคิดถึงการเรียนรู้ของตนเอง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและแนวคิด และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

10. Informative Assessment หรือการประเมินผลระหว่างเรียน ตลอดกระบวนการเรียนรู้ควรมีการประเมินผลระหว่างเรียน ซึ่งจะต้องประเมินทั้งกระบวนการและผลงานที่ทำขึ้น ผลการประเมินแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การประเมินผลเป็นสิ่งที่ยืนยันการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงบอกให้ทราบถึงการตัดสินใจในขณะที่ยังดำเนินการแก้ปัญหาตามวิธีการของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทายเป็น ฐานแอปเปิล (Apple, 2010), เคเตอร์ และ นิโคล (Cator & Nichols, 2008)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน (พิชา ประจุศิลป์ และคณะ , 2560, น. 112)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน (ภัทรี สุโรจน์ประจักษ์, 2561, น. 37-39)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน
1. ความคิดที่ยิ่งใหญ่ (Big idea) ความคิดซึ่งถูกค้นพบจากหลาย ๆ แหล่งรอบตัวผู้เรียน	1. ชั้นความคิดหลัก (big idea) ผู้สอน กับ ผู้เรียน กำหนดประเด็นปัญหา ร่วมกันโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียน แลก เปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กระตุ้นให้มีการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่ม	1. The big idea หรือแนวคิดหลัก เป็นแนวคิดกว้าง ๆ ที่สามารถสำรวจได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งแนวคิดนี้ ต้องมีความสัมพันธ์และ ความสำคัญต่อผู้เรียนและ ต่อสังคมส่วนใหญ่	1. ความคิดที่ยิ่งใหญ่ ในขั้นนี้ ผู้เรียน ต้องมีการระดมสมอง เพื่อกำหนดประเด็นปัญหา ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน แอปเปิล (Apple, 2010), เคเตอร์ และ นิโคล (Cator & Nichols, 2008)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน (พิชา ประจุศิลป์ และคณะ , 2560, น. 112)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน (ภัทรี สุรโรจน์ประจักษ์, 2561, น. 37-39)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน
2. คำถามสำคัญ (Essential Question) เป็นการถามสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้ การถามคำถามสำคัญจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทในมุมมองกว้างของความคิดที่ยิ่งใหญ่ และนำไปสู่ความท้าทาย	2. ชั้น คำ ถ า ม ส ำ ค ัญ (essential question) ผู้สอนกับผู้เรียนพูดคุยเพื่อให้ข้อคำถามสำคัญ จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นใกล้ตัว	2. Essential Question หรือคำถามสำคัญเป็นคำถามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดหลัก (Big idea) ซึ่งคำถามนี้เป็นตัวกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับความคิดหลัก อีกทั้งเป็นตัวกลั่นกรองและกำหนดเนื้อหาของแนวคิดนั้น การตั้งคำถามจะนำไปสู่คำถามสำคัญซึ่งเป็นคำถามหลักที่สะท้อนความสนใจของผู้เรียน	2. คำถามสำคัญ เป็นขั้นที่ผู้เรียนถามสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้จากความคิดหลักที่ระดมสมอง ขั้นนี้เป็นขั้นที่กำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องการเรียนรู้
3. ความท้าทาย (The Challenge) เปลี่ยนคำถามที่จำเป็นสู่การปฏิบัติ โดยความท้าทายนี้ต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและหาวิธีแก้ไขความท้าทายนั้นให้ได้ 3.1 แนวคำถาม (Guide Questions) ผู้เรียนเป็นผู้กำหนด โดยคำถามนี้ต้องเป็นการแสดงความรู้ที่ผู้เรียนต้องค้นหาเพื่อให้เกิดความท้าทาย 3.2 แนวกิจกรรม (Guiding Activities) อาจเป็นบทเรียน เกม หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนตอบแนวคำถามได้ และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา	3. ขั้นกำหนดความท้าทาย (challenge) ผู้สอนกับผู้เรียนร่วมมือกันคิดแก้ไขปัญหา	3. The Challenge หรือความท้าทาย จากคำถามสำคัญ ความท้าทายจะเริ่มปรากฏชัดเจนขึ้น ความท้าทายเป็นสิ่งที่ผู้เรียนกำหนดขึ้นว่าต้องการจะหาสิ่งใดที่เป็นความท้าทายแก่ตนเองในการแก้ปัญหา ความท้าทายนี้จะส่งผลให้ผู้เรียนสร้างสรรค์คำตอบหรือวิธีการแก้ปัญหาที่แน่นอนนำไปสู่ผลลัพธ์ การลงมือทำที่ชัดเจนและมีความหมาย	3. ความท้าทาย เป็นขั้นที่เปลี่ยนคำถามจากขั้นคำถามสำคัญเป็นการท้าทาย ซึ่งความท้าทายนั้นผู้เรียนต้องหาวิธีการแก้ไขความท้าทายดังกล่าวให้สำเร็จ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 3.1 แนวคำถาม เป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้เพื่อค้นหาคำตอบที่นำไปสู่ความท้าทาย 3.2 กิจกรรมสู่ความท้าทาย เป็นวิธีการที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหา 3.3 แหล่งข้อมูลที่ใช้ เป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลที่สืบค้นเพื่อการแก้ปัญหา

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน แอปเปิล (Apple, 2010), เค เตอร์ และ นิโคล (Cator & Nichols, 2008)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน พิชา ประจุศิลป์ และคณะ (2560, น. 112)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน ภัทรี สุรโรจน์ประจักษ์ (2561, น. 37-39)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน
3.3 แนวการใช้ทรัพยากร (Guiding Resources) การ เข้าถึงแหล่งเรียนรู้เพื่อ สนับสนุนขั้นแนวกิจกรรมเพื่อ พัฒนาวิธีแก้ปัญหา เช่น เว็บไซต์ฐานข้อมูล เป็นต้น			
4. Guiding Question, Activities and Resources หรือ คำถาม กิจกรรม และ แหล่งข้อมูลนำทาง สิ่งเหล่านี้ กำหนดโดยผู้เรียน ซึ่งคำถาม นำทางจะแสดงให้เห็นความรู้ ที่จำเป็นที่ผู้เรียนต้องไปค้นหา เพื่อใช้ในการพัฒนาวิธีการ แก้ปัญหาและออกแบบ กระบวนการการเรียนรู้ รวมถึงกำหนดบทเรียน สถานการณ์ กิจกรรม และ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็น ประโยชน์ในการค้นหาคำตอบ สำหรับคำถามนำทาง			
4. คำตอบ - การปฏิบัติ (Solution: Action) เมื่อ ได้ คำตอบคือวิธีการแก้ปัญหา แล้ว ให้นำมาสู่การลงมือ ปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา	4. ขั้นการติดตามและการ ประเมินผล (solution and assessment) เป็น ขั้น ปฏิบัติงานของทุกกลุ่มที่นำมา ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน ภายในกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้เรียน ต้องนำสิ่งที่ตนเองค้นคว้าและ จดบันทึกมาอธิบายว่าสาเหตุ ของปัญหาคืออะไร และ	5. Solutions หรือ วิธี การ แก้ปัญหา ความท้าทายแต่ละ อย่างมักจะถูกกล่าวถึงอย่าง กว้าง ๆ เพียงพอที่จะให้ ผู้เรียนคิดถึงวิธีการแก้ปัญหา ที่หลากหลาย ซึ่งวิธีการ แก้ปัญหาต้องเกิดขึ้นด้วย ความรอบคอบ มีความเป็น ธรรมชาติและมีความเป็นไปได้	4. ขั้นลงมือปฏิบัติ เมื่อได้ วิธีแก้ปัญหาลงมือปฏิบัติแล้ว ในขั้นนี้ ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติตาม วิธีการแก้ปัญหาที่วางแผนไว้

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน
แอปเปิล (Apple, 2010), เค เตอร์ และ นิโคล (Cator & Nichols, 2008)	พิชา ประจุศิลป และคณะ (2560, น. 112)	ภทรี สุโรจน์ประจักษ์ (2561, น. 37-39)	
	มีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร จากนั้นทำกิจกรรม และ ร่วมกันสรุป	ภายใต้บริบทที่ผู้เรียนอาศัย อยู่	
		6. Implementation หรือการ ลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนจะ ทดสอบประสิทธิภาพของ วิธีการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนคิด ขึ้นโดยนำวิธีการดังกล่าวไป ปฏิบัติจริง ซึ่งขอบเขตของการ ปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลง ได้ตามเวลาและทรัพยากรที่มี	
5. การประเมินผล (Assessment) เมื่อแก้ปัญหา แล้ว การแก้ปัญหานั้นต้อง สามารถรับการประเมินผลได้ 5.1 เผยแพร่ตัวอย่าง ผลงานผู้เรียน (Publishing – Student Samples) ผู้เรียน เผยแพร่ผลงาน เช่น ให้ผู้เรียน เผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ 5.2 เผยแพร่การสะท้อน คิดของผู้เรียน (Publishing student reflection) ผู้เรียน เผยแพร่การสะท้อนคิดของ ผู้เรียน เช่น เผยแพร่ผ่าน ช่องทางออนไลน์	5. การตกผลึกทางความคิด ออกมาเป็นรูปแบบการ นำเสนอต่าง ๆ (publishing) เป็นชิ้นนำเสนอผลงานที่ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงาน ตามแผนที่กำหนดไว้ โดย แต่ละกลุ่มจะมีวิธีการนำเสนอ ผลงานของตนเองอย่างไรก็ได้ เพื่อให้ผู้อื่นทราบถึงวิธีการ ดำเนินงานตั้งแต่เริ่ม	7. Evaluation หรือการ ประเมิน ระหว่างกระบวนการ ของการประเมิน ผู้เรียนจะวัด ความสำเร็จของวิธีการ แก้ปัญหา โดยใช้วิธีการเชิง ปริมาณ และวิธีการเชิง คุณภาพ เช่น การสำรวจ การ สัมภาษณ์ และการบันทึก วิดีโอ ผู้เรียนจะต้องตัดสิน ประสิทธิภาพของวิธีการ แก้ปัญหาและกำหนดสิ่งที่จะ ทำต่อไป 8. Documentation and Publishing หรือการเก็บ บันทึกและการเผยแพร่ ในแต่ ละขั้นตอนของกระบวนการ ความท้าทาย ผู้เรียนควรมีการ เก็บบันทึกและเผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ	5. การประเมินผล เมื่อลงมือ ปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้นสำเร็จ ต้องได้รับการประเมิน และรับ ข้อมูลย้อนกลับจากผู้สอน ดังนี้ 5.1 ผู้เรียนเผยแพร่ ผลงานผู้เรียน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ผ่านช่องทางออนไลน์ 5.2 เผยแพร่การสะท้อน คิดของผู้เรียน ให้ผู้เรียน เผยแพร่การสะท้อนคิดสิ่งที่ได้ จากการแก้ไขปัญหานั้นในทุก กระบวนการ ตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงขั้นสุดท้าย

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน
แอปเปิล (Apple, 2010), เค เตอร์ และ นิโคล (Cator & Nichols, 2008)	พิชา ประจุศิลป และคณะ (2560, น. 112)	ภัทรี สุรโรจน์ประจักษ์ (2561, น. 37-39)	
		ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยการ บันทึกลงในสื่อต่าง ๆ เพื่อ สะท้อนคิด และการ ประเมินผล (reflection and assessment) แหล่งข้อมูลต่าง ๆ สามารถใช้ เป็นแฟ้มสะสมผลงาน อีกทั้งใช้เป็นสิ่งที่ใช้ในการ อภิปรายเพื่อสื่อสารวิธีการ แก้ปัญหาไปให้ผู้อื่นบนโลก ได้รับรู้ 9. Reflection and Dialogue หรือการสะท้อนความคิดและ การอภิปราย ผู้เรียนควรได้ สะท้อนคิดตลอดเวลา เนื่องจากการเรียนรู้เกิดจาก การพิจารณาสิ่งที่ตนได้ทำ ได้ เรียนรู้ การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา และแนวคิด และการมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 10. Informative Assessment หรือการประเมินผลระหว่าง เรียน ตลอดกระบวนการ เรียนรู้ควรมีการประเมินผล ระหว่างเรียน ซึ่งจะต้อง ประเมินทั้งกระบวนการและ ผลงาน ที่ทำ ขึ้น ผลการประเมินแบบเป็น ทางการและไม่เป็นทางการ การประเมินผลเป็นสิ่งที่ยั่งยืน	

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทายเป็น ฐานแอปเปิล (Apple, 2010), เคเตอร์ และ นิโคล (Cator & Nichols, 2008)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน (พิชา ประจุศิลป์ และคณะ , 2560, น. 112)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน (ภัทรี สุรโรจน์ประจักษ์, 2561, น. 37-39)	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทาย เป็นฐาน
		การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึง บอกให้ทราบถึงการตัดสินใจ ในขณะที่ผู้เรียนดำเนินการ แก้ปัญหาตามวิธีการของ ผู้เรียน	

จากตารางข้างต้น สามารถสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานได้ ดังนี้

1. ความคิดที่ยิ่งใหญ่ ในขั้นนี้ผู้เรียน ต้องมีการระดมสมองเพื่อกำหนดประเด็นปัญหาซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน
2. คำถามสำคัญ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้จากความคิดหลักที่ระดมสมองขั้นนี้เป็นขั้นที่กำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องการเรียนรู้
3. ความท้าทาย เป็นขั้นที่เปลี่ยนคำถามจากขั้นคำถามสำคัญเป็นการท้าทายซึ่งความท้าทายนั้นผู้เรียนต้องหาวิธีการแก้ไขความท้าทายดังกล่าวให้สำเร็จ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้
 - 3.1 แนวคำถาม เป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้เพื่อค้นหาคำตอบที่นำไปสู่ความท้าทาย
 - 3.2 กิจกรรมสู่ความท้าทาย เป็นวิธีการที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหา
 - 3.3 แหล่งข้อมูลที่ใช่ เป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลที่สืบค้นเพื่อการแก้ปัญหา
4. ขั้นลงมือปฏิบัติ เมื่อได้วิธีแก้ไขปัญหาลแล้ว ในขั้นนี้ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติตามวิธีการแก้ปัญหาที่วางแผนไว้
5. การประเมินผล เมื่อลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาลจนสำเร็จ ต้องได้รับการประเมินและรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้สอน ดังนี้
 - 5.1 ผู้เรียนเผยแพร่ผลงานผู้เรียน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ผ่านช่องทางออนไลน์
 - 5.2 เผยแพร่การสะท้อนคิดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเผยแพร่การสะท้อนคิดสิ่งที่ได้จากการแก้ไขปัญหาในทุกกระบวนการ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย

2.4 บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้ที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการลงมือทำทุกขั้นตอน พร้อมทั้งมีอิสระในการลงมือทำ (Johnson & Adam, 2011) ซึ่งบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน มีนักการศึกษาได้อธิบายไว้ ดังนี้

นิโคล และคณะ (Nichols et al., 2016, p. 17) ได้อธิบายบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ดังนี้

บทบาทผู้เรียน

1. เป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับผู้สอนในการค้นพบวิธีแก้ปัญหา
2. มีความพร้อมที่จะเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. ต้องมีความสนใจในสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

บทบาทผู้สอน

1. เป็นผู้ชี้แนะแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้
2. จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับสภาพจริง และท้าทาย จนนำไปสู่วิธีแก้ปัญหของผู้เรียน
3. เป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับผู้เรียนในการค้นพบวิธีแก้ปัญหา
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงศักยภาพอย่างเต็มความสามารถ

อีกทั้งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน จะเปลี่ยนบริบทโรงเรียนจากที่ให้ผู้เรียนเข้ามาเรียนเพื่อเก็บข้อมูลความรู้จากโรงเรียนสู่การเป็นโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในโลกแห่งความเป็นจริง ความท้าทายจะช่วยพัฒนาทักษะที่ผู้เรียนใช้แก้ปัญหา โดยผู้สอนและผู้เรียนจะเป็นผู้เรียนรู้ร่วมกัน

นอกจากนี้ ภัทรี สุรโรจน์ประจักษ์ (2561, น. 35) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้สอนในการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานนั้น จะต้องสร้างให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและความปรารถนาที่จะเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดค้นการแก้ปัญหาและลงมือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงด้วยตนเอง มีโอกาสเข้าถึงเครื่องมือสำหรับศตวรรษที่ 21 มีการทำงานร่วมกันและมีการจัดการเวลาของตนเอง ส่วนบทบาทของผู้เรียนจะต้องเป็นผู้นำในการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนคล้ายโค้ช ผู้นำทาง และโค้ช

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปบทบาทผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานได้ ดังนี้

1. ผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การค้นพบวิธีแก้ปัญหาจากความท้าทายมีความสนใจในสถานการณ์ปัญหา

2. ผู้สอน ผู้สอนร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียนในการค้นพบวิธีแก้ปัญหาจากความท้าทาย อีกทั้งคอยจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.5 ประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

ในปัจจุบันทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญเป็นอย่างมาก จึงต้องมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะดังกล่าว ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานนั้นถูกออกแบบมาเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับการเรียนรู้ไปพร้อมกับการแก้ปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Nichols et al., 2016, p. 6) ซึ่งประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานได้มีนักการศึกษาได้อธิบายได้ ดังนี้

วสุวัตต์ วงศ์พันธุ์เศรษฐ์ และ เสกสรร สุขเสนา (2563), นิโคล และคณะ (Nichols et al., 2016) ได้อธิบายถึง ประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. เป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่นและสามารถเลือกปรับให้เหมาะสมแก่การใช้งานเพื่อใช้เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือสามารถประยุกต์ปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ อื่น ๆ ได้

2. เป็นกระบวนการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้หลายระดับโดยมีจุดเน้นร่วมกันทั้งหมดและบูรณาการใช้ความสามารถตั้งแต่จุดเริ่มที่มีระดับเล็กไปจนถึงเพื่อสร้างสรรค์ในระดับที่ใหญ่ขึ้น

3. เป็นระบบเปิดและเป็นอิสระที่ไม่มีความคิดที่มีการตัดสินใจถูกหรือผิด

4. เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมผู้เรียนทุกคนให้มีความรับผิดชอบและตอบสนอง และกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้

5. เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการประชุมทางวิชาการ และเอื้อต่อการเชื่อมโยงกับเนื้อหาอย่างแท้จริง

6. มุ่งเน้นแนวคิดที่เป็นสากล โดยท้าทายต่อการกำหนดและพัฒนาการแก้ไข ปัญหาให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมรอบตัว สิ่งใกล้ตัว และยุคสมัย

7. เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหลักการทางวิชาการและโลกความเป็นจริง
8. เป็นกรอบดำเนินงานเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21
9. เป็นเทคโนโลยีเพื่อใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัย วิเคราะห์ จัดการ ร่วมดำเนินการ สร้างเครือข่าย สื่อสาร ตีพิมพ์เผยแพร่และสะท้อนกลับความคิด
10. มอบโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างสิ่งที่แตกต่าง สร้างสรรค์และแปลกใหม่
11. เป็นแนวทางการสร้างเอกสารและเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้
12. ใช้จัดสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้สะท้อนผลการสอนและเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยสรุปได้ว่าประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นอิสระ ที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหลักการทางวิชาการและสิ่งที่พบเจอในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสิ่งที่แตกต่าง สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานในประเทศ

พิชา ประจุศิลป์ และคณะ (2560, น. 107) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนรู้บนความท้าทายของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้โดยชี้นำตนเอง ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจัดการสอนตามแผนการเรียนรู้บนความท้าทาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยชี้นำตนเองในระดับต่ำแตกต่างจากผู้เรียนที่มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยชี้นำตนเองในระดับที่สูงและระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้เรียนที่มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยชี้นำตนเองในระดับสูงและระดับปานกลางมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

ภทธี สุรโรจน์ประจักษ์ (2561, น. 255-262) ได้พัฒนากระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานผสมผสานแนวคิดกระบวนการวางแผนกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายผสมผสานแนวคิดกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ เป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อแก้ปัญหาในบริบทที่ผู้เรียนอาศัยอยู่บนประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงบนโลกและมีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนภายใต้การทำงานร่วมกับเพื่อน ผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี

ทุก ๆ ขั้นตอน ผู้เรียนจะต้องใช้ทั้งความคิดสร้างสรรค์ร่วมไปกับการคิดอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีการประเมินเพื่อใช้ในการตัดสินใจต่าง ๆ จนนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ กระบวนการแก้ปัญหานี้ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนประเด็นปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน กำหนดภาพในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้น สร้างภารกิจที่เป็นสิ่งท้าทายที่ต้องการทำ พัฒนากลยุทธ์การแก้ปัญหา วางแผนงานและลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา และเผยแพร่ผลิตผลทางความคิดและประเมินงาน 2) ประสิทธิภาพของกระบวนการ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียนระหว่างการทดลองสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกระยะ โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองในระยะที่ 3 (ระยะสุดท้าย) สูงกว่า ร้อยละ 80 ตามเกณฑ์ที่กำหนด

สุวัจน จิตกาย (2564, น. 130-135) ได้พัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรม Scratch ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน สำหรับ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนมีความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรม Scratch ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 86.11 และต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.89 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ($t=32.737$, $Sig.=0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 94.44 และต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ($t=48.943$, $Sig.=0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}=4.24$, $S.D.=0.64$)

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานต่างประเทศ

จอห์นสัน และคณะ (Johnson et al., 2009, p. 10-14) ได้ศึกษาโครงการนำร่องการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงของผู้เรียน โดยการศึกษา 6 กรณีตัวอย่าง ผลการศึกษพบว่าจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานนั้นมีประสิทธิภาพที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้สำเร็จ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่คุ้มค่าและสามารถแก้ไขปัญหามาเพื่อไปสู่ความท้าทายได้สำเร็จ

สวีเดน (Swiden, 2013, p. 6-9) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานที่มีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานช่วยเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียนและรักษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มอโรล (Morrow, 2014) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานที่มีต่อการสอนเขียนโน้มน้าวใจ ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะการเขียนโน้มน้าวใจผ่านการใช้ความท้าทายที่ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานนอกจากจะพัฒนาทักษะการเขียนโน้มน้าวใจแล้ว ยังพบว่าผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่สำคัญในการทำงานเป็นทีม ความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่างานวิจัยที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานนั้นประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาผลการจัดการศึกษาที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียน การพัฒนาระบบการแก้ปัญหา พบงานวิจัยที่มีการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานมาเพื่อพัฒนาการเขียนโน้มน้าวใจ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่พบงานวิจัยที่นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานมาพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความ หรือการใช้ภาษาอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในด้านการเขียนเรียงความ จะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการระดมสมองกำหนดหัวข้อการเขียน ส่งเสริมให้มีการเทคโนโลยีช่วยค้นหาข้อมูล ตลอดจนเผยแพร่ผลงานเขียนสู่สาธารณะ ร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ซึ่งแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการสามารถส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความในส่วนของรูปแบบงานเขียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังที่จะกล่าวต่อไป

3. แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

3.1 ความหมายของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ซึ่งเป็นแนวการสอนเขียนที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงผลงานเขียนเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับกระบวนการระหว่างการเขียนก่อนได้มาซึ่งผลงานเขียนอีกด้วย ดังที่นักการศึกษาได้อธิบายความหมายของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการไว้ ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 299) ได้อธิบายว่า แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกการเขียนอย่างเป็นกระบวนการ เริ่มตั้งแต่วิธีการรวบรวมข้อมูล มีการเขียนแบบร่างและอ่านบททวนหลาย ๆ ครั้ง เพื่อแก้ไขงานให้สมบูรณ์และใช้ภาษาถ่ายทอดงานเขียนออกมาได้อย่างชัดเจน ซึ่งในระหว่างกระบวนการเขียนนี้ผู้เรียนมีโอกาสดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้น โดยมีการให้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้สอนและเพื่อน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและผลงานที่ออกมามีความสมบูรณ์ ดังที่อดิสรณ์ เรืองกิจจามันท์ (2559, น. 56) ได้กล่าวว่า การเขียนแบบเน้นกระบวนการ คือ การเขียนที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการทางความคิดในการค้นหารวบรวม เรียบเรียงและตรวจสอบข้อมูลในการเขียนอย่างเป็นระบบ โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น นอกจากนี้ ทวิช อัศวตระกูลวงศ์ (2561, น. 13) ยังได้ให้นิยามของแนวการสอนแบบเน้นกระบวนการว่า เป็นการสอนเขียนที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการรวบรวมเนื้อหา เรียบเรียงข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อพัฒนางานเขียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ ลิศยานี (Listyani, 2018, p. 174) ได้กล่าวว่า แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ คือ แนวทางการเขียนที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพของการเขียนและความทรงจำระยะยาวของผู้เขียน แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการผู้เขียนจะมีเป้าหมายในการเขียน ผลงานเขียนสามารถตรวจสอบ ประเมิน และแก้ไขอย่างเป็นระบบได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นการสอนเขียนที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการในการผลิตผลงานเขียน โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกการเขียนอย่างเป็นกระบวนการ ตั้งแต่การเรียบเรียง ตรวจสอบ แก้ไขอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานเขียนที่สมบูรณ์

3.2 แนวคิดสำคัญของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

แนวคิดสำคัญของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมาจากแนวคิดพื้นฐานที่ว่า การเขียนเป็นกระบวนการทางสติปัญญาและภาษา (intellectual-linguistic) การเรียนการสอนจึงควรมุ่งเน้นที่กระบวนการในการสร้างงานเขียน การสอนควรเป็นการเสนอแนะวิธีการสร้างและเรียบเรียงความคิดมากกว่าจะเป็นการสอนรูปแบบและโครงสร้างของภาษา (พิมพ์พันธ์ เวสสะโกศล, 2533 อ้างถึงใน ทิศนา แหมมณี, 2564, น. 294) จากการศึกษาที่มีนักการศึกษาได้อธิบายแนวคิดสำคัญของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการดังนี้

ทวิช อัครตระกูลวงศ์ (2561, น. 15) ได้เสนอแนวคิดสำคัญของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ 4 ประการ ดังนี้

1. เน้นการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนเพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนได้คัดเลือกเรียบเรียง และตรวจสอบเนื้อหาอย่างเป็นระบบ

2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเขียน โดยการลงมือเขียนด้วยตนเองทุกขั้นตอน ในขณะที่ผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนเป็นผู้จัดขึ้น

3. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์จากการอ่านและประเมิงานเขียนของเพื่อนร่วมชั้น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการวิจารณ์งานเขียนซึ่งกันและกันของผู้เรียน

4. บรรยากาศในห้องเรียนต้องเป็นบรรยากาศเชิงบวก ผู้สอนไม่กดดันผู้เรียนระหว่างอยู่ในกระบวนการเขียนและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการแก้ไขข้อผิดพลาดของงานเขียนอยู่เสมอ

นอกจากนี้ บราว (Brown, 1994 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561, น. 299-300) ได้อธิบายแนวคิดสำคัญของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ดังนี้

1. การเขียนแบบเน้นกระบวนการเป็นรูปแบบการเขียนที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการเขียนซึ่งไปสู่ผลงานเขียนที่สมบูรณ์ เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าการเขียนเกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์โดยภาพรวมในการเขียนของตนว่าคืออะไร

2. การเขียนแบบเน้นกระบวนการ จะใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดร่วมกัน และสามารถตอบคำถามตนเองได้ว่าผู้เรียนต้องการจะเขียนอะไรเพื่อนำเสนอแก่ผู้อ่าน

3. การสอนแบบเน้นกระบวนการเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนเป็นผู้ช่วยในการค้นหาคำตอบพร้อมกับผู้เรียนและสร้างบรรยากาศที่ดีในการจัดการเรียนรู้เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นรวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนและเป็นพื้นฐานการเขียนในอนาคต

4. ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านการคิดร่วมกัน การอ่านงานเขียนเพื่อตรวจทาน รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาในงานเขียน

5. มีการเขียนรายงาน (drafting) หลายครั้ง เพื่อจัดลำดับความคิด ภาพรวมของข้อมูลและเรียบเรียงภาษาให้เหมาะสม สละสลวยและถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา

6. ส่งเสริมให้มีการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อที่จะนำเสนอข้อมูลที่หลากหลายและชัดเจนยิ่งขึ้น

7. การทำแบบฝึกหัดในการเขียนเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเขียนของตนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีแนวคิดสำคัญ ดังนี้

1. แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการเป็นการเขียนที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการเขียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งนำไปสู่การได้มาซึ่งผลงานเขียน

2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการการเขียนงานเขียน ห้องเรียนมีบรรยากาศของการเรียนรู้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ การค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือ และให้ข้อเสนอแนะในการเขียนผลงานเขียน โดยผู้สอนต้องไม่ตัดสินว่างานเขียนของผู้เรียนนั้นถูกหรือผิด

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันภายในชั้นเรียน ในเรื่องของงานเขียนเพื่อตรวจทานความถูกต้อง รวมถึงให้ข้อมูลย้อนกลับ ข้อเสนอแนะแก่เพื่อร่วมชั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งงานเขียนที่สมบูรณ์

4. มีการร่างงานเขียนเพื่อเรียบเรียงข้อมูลให้มีความถูกต้อง เหมาะสม และสละสลวย

3.3 ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการเป็นการสอนเขียนที่ให้ความสำคัญในเรื่องของกระบวนการเขียน ในระหว่างการเขียนงานเขียน เพื่อนำไปสู่งานเขียนที่สมบูรณ์ ไม่ได้เน้นเพียงให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเขียนหรือให้ความสำคัญเพียงแค่ผลงานเขียนที่ออกมา ซึ่งขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ มีดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 300-302) ได้กล่าวถึงขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. ขั้นก่อนการเขียน (prewriting) ร้อยละ 75 ของเวลาที่ใช้ในการเขียนทั้งหมดอยู่ในขั้นตอนนี้เนื่องจากเป็นขั้นตอนแรก que ผู้เรียนจะค้นพบว่าต้องการนำเสนออะไรแก่ผู้อ่าน เป็นการคิดค้นเพื่อหาข้อมูลในการเขียนให้มากที่สุด

2. ขั้นการเขียนร่าง (drafting) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำความข้อมูลในขั้นก่อนเขียนมาเรียบเรียงและจัดเนื้อหาเป็นสัดส่วนให้เหมาะสม โดยผู้สอนควรสาธิตการเขียนร่างงาน จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจจุดประสงค์ของการร่างงานเขียน นอกจากนี้ผู้สอนอาจใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน

ถ่ายทอดข้อมูลและทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำผู้เรียนในการร่างงาน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจจะทำงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มย่อย

3. ขั้นการอ่านทบทวน (revising) กิจกรรมในขั้นนี้ ผู้เขียนอาจจะทำร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นได้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ผู้เรียนจะแก้ไขเนื้อหาเพื่อให้ได้งานเขียนที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นโดยจะมีการอ่านทบทวน ตรวจทานข้อผิดพลาด การลบคำที่ไม่ชัดเจนหรือมีความกำกวม เพิ่มเติม หรือแทนที่ โดยใช้คำที่สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนและเหมาะสม อาจจะมีการเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ ซึ่งกิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่

3.1 การอ่านทบทวนและประเมินงานเขียนโดยตัวผู้เขียนเอง (feeling of ownership) ผู้เขียนจะต้องอ่านทบทวนงานเขียนของตนเองและวิจารณ์ทั้งในด้านข้อดีและข้อควรแก้ไข

3.2 การอ่านออกเสียงร่างงาน (reading drafts aloud) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะพบจุดที่ต้องแก้ไขของงานเขียนตนเองหลังจากได้ฟังเพื่อน ผู้สอน และพ่อแม่อ่านงานเขียนของตนให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง รวมถึงได้ฟังความคิดเห็นและสามารถตัดสินใจว่างานเขียนของตนเองดีมาน้อยเพียงใด

3.3 การอ่านทบทวนโดยผู้สอนและเพื่อน (peer group revising and teacher conferencing) ในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ข้อผิดพลาดของตนเองและเพื่อน และได้ฟังผู้สอนวิจารณ์งานเขียนของตนเองในลักษณะตัวต่อตัว จากนั้นนำข้อผิดพลาดที่ได้เรียนรู้ไปปรับปรุงแก้ไขงานเขียนของตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนก็เข้าใจข้อเสนอแนะได้ชัดเจนมากกว่าการเขียนวิจารณ์ลงในกระดาษ

4. ขั้นการแก้ไข (editing) เพื่อให้ได้งานเขียนที่สมบูรณ์ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจน ในขั้นตอนนี้ตรวจสอบในเรื่องระเบียบแบบแผนที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปของการเขียน เช่น การสะกดคำ โครงสร้างประโยค เครื่องหมายวรรคตอน การใช้ภาษาและรูปแบบของการเขียน

5. ขั้นการนำเสนองานเขียนขั้นสุดท้าย/ขั้นตอนส่งต่อการเขียน (presenting/responding) ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้องทราบว่าตนเองบรรลุวัตถุประสงค์ในการเขียนหรือไม่ การได้ประเมินงานเขียนของตนเองในภาพรวมจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตน อีกทั้งการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อน ผู้สอน และผู้ปกครอง จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่น ภาคภูมิใจ และสนใจในการเขียนมากขึ้น นอกจากนี้อาจจะมีการเผยแพร่ผลงานของผู้เรียนโดยช่องทางต่าง ๆ เช่น การจัดป้ายนิเทศ การบันทึกเสียงตามสาย เป็นต้น

นอกจากนี้ ทวิช อัสวตระกุลวงศ์ (2561, น. 20-21) ยังได้กล่าวถึงขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นก่อนการเขียน** คือ ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการเขียน โดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนรวบรวมความคิดและข้อมูลที่จะใช้ในการเขียน ทั้งนี้ยังเป็นการกำหนดเรื่องราว เนื้อหา รูปแบบ และวัตถุประสงค์ของงานเขียน ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การระดมสมอง การทำโครงร่างงานเขียน การทำแผนผังความคิด ฯลฯ

2. **ขั้นการเขียน** คือ ขั้นตอนการเรียบเรียงข้อมูลจากขั้นก่อนการเขียนเพื่อนำมาเขียนฉบับร่าง โดยมีผู้สอนให้คำแนะนำว่างานเขียนนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไร

3. **ขั้นหลังการเขียน** คือ ขั้นตอนการตรวจทาน แก้ไข และปรับปรุงงานเขียนผ่านกิจกรรมแลกเปลี่ยนอ่านงานเขียนและการแสดงความคิดเห็นต่องานเขียนซึ่งกันและกันกับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อนำความคิดเห็นที่ได้มาปรับปรุงให้งานเขียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ทวิช อัครตระกูลวงศ์ (2561, น. 21) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการทั้ง 3 ขั้นตอน สามารถสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปมาได้ เพื่อให้เกิดการพัฒนางานเขียนอย่างสูงสุด ซึ่งแนวคิดของ ทวิช อัครตระกูลวงศ์ (2561) มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2564, น. 294-295) ในส่วนของ 3 ขั้นตอนหลักในแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนเขียน

1.1 การรวบรวมข้อมูล

มีการแจกแจงความคิด ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเชื่อมโยงความรู้ แนวคิดต่าง ๆ กับหัวข้องานเขียน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้ในการเขียน อีกทั้งมีการค้นคว้าข้อมูลจากการอ่านตัวอย่างงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะเขียนและศึกษาทั้งในด้านการคำศัพท์ สำนวน ภาษา การนำเสนอแนวคิด จากงานเขียนตัวอย่างดังกล่าว

1.2 การเรียบเรียงข้อมูล

ผู้เรียนศึกษาแนวทาง รูปแบบ หลักการเรียบเรียง จากนั้นคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการนำเสนอ และเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างภาษาและคำศัพท์ที่จะนำมาใช้ในการเขียนงานเขียน จากงานเขียนตัวอย่าง

2. ขั้นร่างงานเขียน

2.1 ผู้เรียนเขียนข้อความโดยใช้แผนการเขียนที่ได้จัดทำในขั้นที่ 1 เป็นแนวทาง

3. ขั้นปรับปรุงแก้ไข

การปรับปรุงเนื้อหา ผู้เรียนอ่านร่างงานเขียนที่ได้จากข้อที่ 2 และอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหา ซึ่งมีผู้สอนเป็นผู้ควบคุมโดยใช้คำถาม เพื่อให้ผู้เรียนอภิปรายอยู่ในขอบเขตของเนื้อหาที่

ต้องการ จากนั้นทำการปรับปรุงการร่างงานเขียนในด้านเนื้อหาตามที่ได้อภิปราย โดยมีผู้สอนช่วยเหลือและให้คำแนะนำ

ซึ่งแนวคิดหลักของ ทิศนา แคมมณี (2564) ยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภวรรณ สัจจพิบูล (2553, น. 43-44) ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการ ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. ขั้นก่อนการเขียน (Prewriting) คือ ขั้นการค้นหาข้อมูลความคิดในการกำหนดเนื้อหาที่จะเขียน การจัดเรียบเรียงเนื้อเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียนและการพัฒนาโครงร่างงานเขียน ผ่านกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่หลากหลายและครอบคลุมเรื่องที่จะเขียน เช่น การระดมความคิด การทำแผนภูมิ การร่างรายการและการทำโครงร่าง

2. ขั้นการเขียน (writing) คือ เป็นขั้นการเขียนงานฉบับร่าง โดยเลือกข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับหัวข้องานเขียน มีการเรียบเรียงข้อมูลเพื่อนำมาเขียนฉบับร่าง บทบาทผู้สอนคือเป็นผู้ให้คำแนะนำในด้านการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา

3. ขั้นหลังการเขียน (Postwriting) คือ ขั้นการตรวจทานแก้ไข และการปรับปรุงงานเขียน ผ่านความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้น ที่มีต่องานเขียน

นอกจากนี้ ศุภวรรณ สัจจพิบูล (2553, น. 44) ได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่าการเขียนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน จึงสามารถสลับสับเปลี่ยนในแต่ละขั้นตอนไปมาได้ตลอดกระบวนการเขียน เพื่อให้ผู้เขียนได้มีโอกาสปรับปรุงงานเขียนของให้มีคุณภาพมากที่สุด ดังที่ อติสรณ์ เรืองกิจจันท์ (2559, น. 60) ได้กล่าวถึงขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการว่าประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. ขั้นก่อนการเขียน (pre-writing) คือ ขั้นการเขียนโครงเรื่อง มีการวางแผนการเขียนโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียน การกำหนดเนื้อหาและเรียบเรียงเนื้อหา โดยใช้กิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดและความรู้ที่ครอบคลุมหัวข้อเรื่องที่จะเขียน

2. ขั้นการเขียน (writing) คือ ขั้นการรวบรวมข้อมูลผ่านการเลือกสรรมาแล้ว เพื่อใช้ในการเขียนฉบับร่าง โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ทั้งด้านรูปแบบการเขียนและการใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสม

3. ขั้นหลังการเขียน (post-writing) คือ ขั้นการตรวจทาน และแก้ไขงานเขียนผ่านการแลกเปลี่ยนกันอ่านงานเขียน และแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนและผู้สอน เพื่อให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานเขียน ซึ่งผู้เขียนตรวจทานและแก้ไขงานเขียนจนได้งานเขียนที่สมบูรณ์

นอกจากนี้ อติสรณ์ เรื่องกิจจานันท์ (2559, น. 60) ยังได้กล่าวเกี่ยวกับขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการเพิ่มเติมอีกว่า ขั้นตอนการสอนเขียนต่าง ๆ จึงสามารถสลับสับเปลี่ยนหรือย้อนกลับไปได้ตลอดกระบวนการเขียน เพื่อให้ผู้เขียนได้ปรับปรุงและพัฒนางานเขียนของตนให้มีคุณภาพสูงสุด

ในขณะที่ มาติเนส และคณะ (Martinez et al., 2020) ได้เสนอขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นการวางแผนการเขียน (Planing) เป็นขั้นการวางแผนก่อนการเขียนโดยการระดมความคิด เชื่อมโยงสิ่งที่ผู้เรียนอยากจะเขียน หากล้มเหลวในขั้นตอนส่วนนี้อาจส่งผลให้ขาดความคิดในขั้นตอนอื่น ๆ ของกระบวนการเขียน

2. ขั้นการร่างงานเขียน (Drafting) เป็นการรวบรวมความคิดที่ได้นำไปสู่การร่างงานเขียน เป็นขั้นตอนที่ท้าทายเนื่องจากเป็นเรื่องยากของผู้เรียนที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดสู่งานเขียน ในขั้นนี้ผู้เรียนให้ความสำคัญในเรื่องของความคิดในการร่างงานเขียนโดยยังไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องของการใช้ภาษาและไวยากรณ์

3. ขั้นการประเมินงานเขียนเพื่อการปรับปรุง (Revising) ในขั้นตอนนี้มุ่งเน้นไปที่การประเมินการจัดแนวของข้อความ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในขั้นเรียนเพื่อประเมินงานของเพื่อนและให้เพื่อนร่วมประเมินงานเขียนของตน โดยมีผู้สอนให้คำแนะนำและกระตุ้นผู้เรียนให้ประเมินผลงานเขียนร่วมกัน

4. ขั้นการแก้ไข (Editing) ในขั้นตอนนี้เป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดที่พบในงานเขียนทั้งในเรื่องของรูปแบบ การเลือกใช้คำ คำเชื่อม เครื่องหมายวรรคต และการสะกดคำ เป็นต้น

5. ขั้นการเผยแพร่ (Publishing) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะแบ่งปันงานเขียนเพื่อสื่อสารไปยังผู้อ่าน ในรูปแบบของการเผยแพร่ผลงานในที่สาธารณะ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (ศุภวรรณ สัจจพิบูล, 2553)	ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (ทวิช อัครตระกูลวงศ์, 2561)	ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (ทีศนา ขมมณี, 2564)	ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (มาติเนส และคณะ (Martinez และคณะ, 2020)	ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 300-302)	ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ
1. ขั้นตอนการเขียน (pre-writing) คือ ขั้นวางแผนการเขียน การเตรียมข้อมูลและการระดมความคิดเพื่อกำหนดเนื้อหาที่จะเขียน การจัดเรียบเรียงเนื้อเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียน และการเขียนโครงเรื่อง โดยใช้กิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่หลากหลายและครอบคลุมหัวข้อเรื่องที่จะเขียน	1. ขั้นตอนการเขียน คือ ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการเขียน โดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดรวบรวมความคิดและข้อมูลที่จะใช้ในการเขียน ทั้งนี้ยังเป็นการกำหนดเรื่องราวเนื้อหา รูปแบบ และวัตถุประสงค์ของงานเขียน ผ่านกิจกรรมอันหลากหลาย เช่น การอภิปรายร่วมกับผู้อื่น การระดมสมอง การร่างรายการ การทำโครงร่าง การทำผังความคิด ฯลฯ	1. ขั้นตอนการเขียน 1.1 การรวบรวมข้อมูล มีการแจกแจงความคิด ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเชื่อมโยงความรู้ แนวคิดต่าง ๆ กับหัวข้องานเขียน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการใช้ในการเขียน อีกทั้งมีการค้นคว้าข้อมูลจากการอ่านตัวอย่างงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะเขียน และศึกษาทั้งในด้านภาษา การนำเสนอแนวคิด จากงานเขียนตัวอย่างดังกล่าว	1. ขั้นการวางแผนการเขียนเป็นขั้นการวางแผนก่อนการเขียนโดยการระดมความคิด เชื่อมโยงสิ่งที่ผู้เรียนอยากจะเขียน หากล้มเหลวในขั้นตอนส่วนนี้อาจส่งผลให้ขาดความคิดในขั้นตอนอื่น ๆ ของกระบวนการเขียน	1. ขั้นตอนการเขียน (prewriting) เป็นขั้นตอนสำคัญในการเตรียมความพร้อมก่อนการเขียน ขั้นตอนแรกที่ผู้เรียนจะค้นพบความต้องการนำเสนออะไรแก่ผู้อ่าน เป็นการระดมความคิดเพื่อหาข้อมูลในการเขียนให้มากที่สุด ซึ่งการให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดร่วมกับเพื่อน ๆ จะทำให้ผู้เรียนคลายความวิตกกังวล	1. ขั้นตอนการเขียน คือ ขั้นที่ผู้เรียนค้นหาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การกำหนดเนื้อหาที่จะเขียน การจัดเรียบเรียงเนื้อเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์การเขียน โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่หลากหลายและครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน
		1.2 การเรียบเรียงข้อมูล ผู้เรียนศึกษาแนวทาง รูปแบบ หลักการเรียบเรียง จากนั้นคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการนำเสนอ และเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างภาษาและคำศัพท์ที่จะนำมาใช้ในการเขียนงานเขียนจากงานเขียนตัวอย่าง			

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ศุภวรรณ สัจ พิบูล, 2553)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ทวิษ อัครตระกูล วงศ์, 2561)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ทีศนา ขมมณี, 2564)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ มาติเนส และคณะ (Martinez และ คณะ, 2020)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 300- 302)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ
2. ขั้น การเขียน (writing) คือ ขั้นการ เลือกสรรข้อมูลมาใช้ ในการเรียบเรียง เขียนงานฉบับร่าง โดยผู้สอนเป็นผู้คอย ให้คำแนะนำในด้าน การใช้ภาษาที่ ถูกต้อ ง แ ล ะ เหมาะสม	2. ขั้นการเขียน คือ ขั้นตอนการเรียบ เรียงความคิดและ ข้อมูลจากขั้นก่อน การเขียนเพื่อนำมา เขียนเป็นฉบับร่าง โดยผู้สอนเป็นผู้คอย ให้คำแนะนำแต่ไม่ ตัดสินว่างานเขียน นั้น ถูก หรือ ผิด เหมาะสมหรือไม่ เหมาะสม	2. ขั้นร่างงานเขียน 2.1 ผู้เรียนเขียน ข้อความโดยใช้ แผนการเขียนที่ได้ จัดทำในขั้นที่ 1 เป็น เครื่องชี้แนะ	2. ขั้นการร่างงาน เขียน (Drafting) เป็นการรวบรวม ความคิดที่ได้นำไปสู่ การร่างงานเขียน เป็นขั้นตอนที่ทำ หายเนื่องจากเป็น เรื่องยากของผู้เรียน ที่จะเปลี่ยนแปลง ความคิดสูงงานเขียน ในขั้นนี้ผู้เรียนให้ ความสำคัญในเรื่อง ของความคิดในการ ร่างงานเขียนโดยยัง ไม่ต้องคำนึงเรื่อง ความถูกต้องของ การใช้ภาษาหรือ ไวยากรณ์	2. ขั้นการเขียนร่าง (drafting) เป็ น ขั้นตอนที่ผู้เขียนนำ ความคิดข้อมูลใน ขั้นก่อนเขียนมา เรียบเรียง โดยมีกร จัดเนื้อหาในแต่ละ ส่วนให้สอดคล้อง และเหมาะสม ใน ขั้นตอนนี้ผู้สอนควร สาธิตการเขียนร่าง งาน เพื่อช่วยให้ ผู้เรี ย น เข้า ใจ จุดประสงค์ของการ ร่างงานเขียน ผู้สอน อาจใช้คำถามเพื่อ กระตุ้น ให้ผู้เรียน ถ่ายทอดข้อมูลโดย ผู้สอนจะทำหน้าที่ เป็นผู้แนะนำ ใน ขั้นตอนนี้ผู้เรียน อาจจะทำงานเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มย่อย	2. ขั้นการเขียน คือ ขั้นที่นำความคิดที่ หลากหลายมาเรียบ เรียงในงานเขียนซึ่ง เป็นงานเขียนฉบับ ร่าง โดยผู้สอนมี บทบาทเป็นผู้ให้ คำแนะนำ ในด้าน รูปแบบการเขียน และการใช้ภาษาที่ ถูกต้อง

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ศุภวรรณ สัจจ พิบูล, 2553)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ทวิช อัครตระกูล วงศ์, 2561)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ทีศนา ขมมณี, 2564)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ มาติเนส และคณะ (Martinez และ คณะ, 2020)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 300- 302)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ
3. ขั้นหลังการเขียน (Postwriting) คือ ขั้นการตรวจทาน แก้ไข และการ ปรับปรุงงานเขียน ผ่านการพูดคุย	3. ขั้นหลังการเขียน คือ ขั้นตอนการ ตรวจทาน แก้ไข และปรับปรุงงาน เขียนผ่านกิจกรรม แลกเปลี่ยนอ่านงาน เขียนกับผู้อื่น การ แสดงความคิดเห็น ต่องานเขียน ฯลฯ เพื่อพัฒนาให้งาน เขียนมีคุณภาพมาก ยิ่งขึ้น	3. ขั้นปรับปรุงแก้ไข 3.1 การปรับปรุง เนื้อหา ผู้เรียนอ่าน ร่างงานเขียนที่ได้ จากข้อที่ 2 และ อภิปรายเกี่ยวกับ เนื้อหาและการเรียบ เรียง ผู้สอนกำกับ ควบคุม โดยใช้ คำถาม เพื่อให้กลุ่ม อภิปรายไปใน ทิศทางที่ต้องการคือ เน้นที่การสื่อ ความหมายของ เนื้อหาและวิธีการ นำเสนอ 3.2 การแก้ไขงาน เขียน ผู้เรียนทำ แบบฝึกหัดข้อผิด ทางภาษา แล้วจึง ปรับปรุงร่างงาน เขียนในด้านเนื้อหา ตามที่ได้อภิปรายใน 3.1 และแก้ไขข้อผิด ทางภาษา โดยมี ผู้สอนช่วยเหลือ แนะนำ	3. ขั้นการประเมิน งานเขียนเพื่อการ ปรับปรุง (Revising) ในขั้นตอนนี้มุ่งเน้น ไปที่การประเมินการ จัดแนวของข้อความ และการมีส่วนร่วม ของผู้เรียนในชั้น เรียนเพื่อประเมิน งานของเพื่อนและ ให้เพื่อนร่วมประเมิน งานเขียนของตน โดยมีผู้สอนให้ คำแนะนำและ กระตุ้นผู้เรียนให้ ประเมินผลงานเขียน ร่วมกัน	3. ขั้น การอ่าน ทบทวน (revising) ในระหว่างการอ่าน ทบทวนผู้เรียนจะ แก้ไขในเรื่อง เกี่ยวกับเนื้อหา เป็น การทำให้งานเขียน สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยจะมีการอ่าน ทบทวน (reread) อีกทั้งตรวจสอบ ข้อผิดพลาด การลบ คำที่ไม่ชัดเจนและ เพิ่มเติม หรือแทนที่ โดยใช้คำที่สามารถ สื่อความหมายได้ ชัดเจน และ เหมาะสมตลอดจน อาจจะมีการจัดเรียง ใหม่ ซึ่งกิจกรรมใน ขั้นอ่านทบทวน ผู้เขียนอาจจะทำ ร่วมกับเพื่อนโดยมี ผู้สอนเป็นผู้คอยให้ ความช่วยเหลือ	3. ขั้นหลังการเขียน คือ ขั้นการประเมิน เพื่อปรับปรุงงาน เขียน โดยการ แลกเปลี่ยนกันอ่าน งานระหว่างเพื่อน ร่วมชั้น รวมไปถึง ผู้สอน เพื่อแสดง ความคิดเห็น ให้ ข้อเสนอแนะ รับ ข้อเสนอแนะในการ พัฒนางานเขียนให้ มีคุณภาพ

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ศุภวรรณ สัจจ พิบูล, 2553)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ทวิช อัสวตระกูล วงศ์, 2561)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ทีศนา เขมมณี, 2564)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ มาติเนส และคณะ (Martinez และ คณะ, 2020)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 300- 302)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ
			4. ขั้น การ แก้ไข (Editing) ในขั้นตอน นี้ เป็น การ แก้ไข ข้อผิดพลาดที่พบใน งานเขียน ทั้งในเรื่อง ของรูปแบบ การ เลือกใช้คำ คำเชื่อม เครื่องหมายวรรค ตอบ และการสะกด คำ เป็นต้น	4. ขั้น การ แก้ไข (editing) เป็นการ แก้ไขเพื่อให้งาน เขียน อยู่ในรูปที่ ถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ ได้ชัดเจน ในขั้นตอน นี้จะเน้นในเรื่อง กลไกของภาษา เครื่องหมายวรรค ตอน ตัวสะกด การ ใช้โครงสร้างประโยค การใช้ภาษาและ รูปแบบของการ เขียน ในขั้นแก้ไขนี้ ผู้สอน ควรฝึกให้ ผู้ เรี ย น มี ประสบการณ์ในการ ตรวจแก้งานหลายๆ วิธี เช่น การให้ ผู้เรียนอ่านออกเสียง เพื่อตรวจสอบ การ เว้นวรรคตอนและ ประเมินว่าประโยค แต่ละประโยค สมบูรณ์หรือไม่ ตลอดจนขั้นแก้ไขนี้ ผู้สอน ควรฝึกให้ ผู้ เรี ย น มี ประสบการณ์ในการ ตรวจแก้งานหลายๆ วิธี เช่น การให้ ผู้เรียนอ่านออกเสียง เพื่อตรวจสอบ การ เว้นวรรคตอนและ	

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ศุภวรรณ สัจจ พิบูล, 2553)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ทวิช อศวตระกูล วงศ์, 2561)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ทีศนา เขมมณี, 2564)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ มาติเนส และคณะ (Martinez และ คณะ, 2020)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 300- 302)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ
				ประเมินว่าประโยค แต่ละประโยค สมบูรณ์หรือไม่ ตลอดจนการฝึกให้ ใช้กิจกรรมในการ ตรวจอีกด้วย	
			5. ขั้นตอนเผยแพร่ (Publishing) เป็น ขั้นตอนที่ผู้เรียนจะ แบ่งปันงานเขียน เพื่อสื่อสารไปยัง ผู้อ่าน ในรูปแบบ ของการเผยแพร่ ผลงาน ในที่ สาธารณะ	5. ขั้นตอนนำเสนอ งานเขียนขั้น สุดท้าย/ขั้นตอน สนองต่อการเขียน (presenting/respo nding) วัตถุประสงค์สำคัญ ในการเขียนก็คือ เพื่อสื่อสารกับผู้อ่าน เพื่อถ่ายทอด ความคิด ความ เข้าใจ และ ประสบการณ์ของ ตนเอง เพื่อ สนับสนุนการคิด และการเรียนรู้ ตลอดจนเพื่อ สร้างสรรค์ผลงานให้ เป็นที่ภาคภูมิใจ ใน ขั้นตอนนี้ผู้เรียน ผู้เรียนต้องตอบ คำถามว่าตนเอง บรรลุวัตถุประสงค์ ในการเขียนเหล่านี้ หรือไม่ การประเมิน งานเขียนของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้จาก ข้อผิดพลาดของตน	

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ศุภวรรณ สัจจ พิบูล, 2553)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ทวิช อัครตระกูล วงศ์, 2561)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ (ทีศนา แชมมณี, 2564)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ มาติเนส และคณะ (Martinez และ คณะ, 2020)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 300- 302)	ขั้นตอนแนวการ สอนเขียนแบบ เน้นกระบวนการ
				อีกทั้งการตอบสนอง งานเขียนของผู้เรียน จากเพื่อน ผู้สอน และผู้ปกครอง จะ ช่วยให้ผู้เรียนเกิด ความภาคภูมิใจและ สนใจในการเขียน มากขึ้น นอกจากนี้ อาจจะมี การ เผยแพร่ผลงานของ ผู้เรียน โดย บันทึกเสียงตามสาย หรือจัดป้ายนิเทศ ต่าง ๆ	

จากตารางข้างต้นผู้วิจัยพบว่ามีขั้นตอนของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่สอดคล้องกัน ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานการเขียนได้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอน ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนเขียน คือ ขั้นที่ผู้เรียนค้นหาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การกำหนดเนื้อหาที่จะเขียน การเรียบเรียงเนื้อหา การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเขียน โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่หลากหลายและครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน
2. ขั้นการเขียน คือ ขั้นที่นำความคิดที่หลากหลายมาเรียบเรียงในงานเขียนซึ่งเป็นงานเขียนฉบับร่าง โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ ในด้านรูปแบบการเขียนและการใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสม
3. ขั้นหลังการเขียน คือ ขั้นการประเมินเพื่อปรับปรุงงานเขียน โดยการแลกเปลี่ยนกันอ่านงานระหว่างเพื่อนร่วมชั้น รวมไปถึงผู้สอน เพื่อแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ รับข้อเสนอแนะในการพัฒนางานเขียนให้มีคุณภาพ

อย่างไรก็ตามแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการสามารถสลับขั้นตอนการเขียนไปมาได้ตลอดกระบวนการเขียน เพื่อปรับปรุงงานเขียนออกมาให้มีคุณภาพมากที่สุด (ศุภวรรณ สัจจพิบูล, 2553; อติสรณ์ เรืองกิจจามันท์, 2559)

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

3.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการในประเทศ

จรรยา ชุ่มใจรัก (2566, น. 58-61) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทวิช อัสวตระกูลวงศ์ (2561, น. 93-98) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT ที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียนความเรียงของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT มีความสามารถในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียนความเรียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT มีความสามารถในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียนความเรียงสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อติสรณ์ เรืองกิจจามันท์ (2559, น. 207-212) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบร่วมกับแนวความคิดเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนความเรียงและการคิดไตร่ตรอง ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนหลังจากการทดลองใช้พบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนความเรียงในภาพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกองค์ประกอบ โดยมีความสามารถในการเรียบเรียงความคิด เพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการนำเสนอเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และด้านการใช้รูปแบบและกลไกการเขียน

ตามลำดับ 2) คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดได้ตรงสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการต่างประเทศ

เกรแฮม และ แซนเมล (Graham & Sandmel, 2011, pp. 396-407) ได้ตรวจสอบว่าการสอนการเขียนตามกระบวนการช่วยปรับปรุงคุณภาพการเขียนของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเขียนหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการช่วยปรับปรุงคุณภาพการเขียนของนักเรียนชั้นเรียนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าความแปรปรวนอยู่ที่ระดับ 0.34 ซึ่งไม่ขึ้น อยู่กับระดับของผู้เรียน ความเชื่อมั่นของการประเมิน และประสิทธิภาพในการสอน 2) แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการไม่ส่งผลให้แรงจูงใจของผู้เรียนมีการปรับปรุงหรือปรับปรุงคุณภาพของการสร้างงานเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บายัต (Bayat, 2014) ได้ศึกษาผลของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการต่อความสำเร็จและความวิตกกังวลในการเขียน ผลการวิจัยพบว่าแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการส่งผลให้การเขียนงานเขียนสำเร็จและมีผลกระทบต่อการลดลงของความวิตกกังวลในการเขียนอย่างมีนัยสำคัญ

มาติเนส และคณะ (Martinez et al., 2020, p. 49) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้แนวการสอนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อทักษะการเขียนของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการส่งผลให้ทักษะการเขียนมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น การย่อหน้า การจัดระเบียบ และรูปแบบการเขียนมีความถูกต้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ พบว่า แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการสามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนเรื่องการเขียนได้หลากหลายชนิด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อีกทั้งหากนำไปใช้จัดการเรียนการสอนร่วมกับรูปแบบการสอน วิธีการสอนต่าง ๆ ก็ส่งผลให้ทักษะการเขียนมีการพัฒนาและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมาใช้ในงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเขียนเรียงความ ซึ่งถือเป็นงานเขียนชนิดหนึ่ง งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะนำแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่มีผลต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยแบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน	ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ
1. ความคิดที่ยิ่งใหญ่ ในขั้นนี้ผู้เรียน ต้องมีการระดมสมองเพื่อกำหนดประเด็นปัญหา ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน	1. ขั้นก่อนเขียน คือ ขั้นที่ผู้เรียนค้นหาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การกำหนดเนื้อหาที่จะเขียน การจัดเรียบเรียงเนื้อเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์การเขียน โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่หลากหลายและครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน	1. จุดประกายความคิด เป็นขั้นตอนกำหนดหัวข้องานเขียน โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของงานเขียน ใช้ประเด็นกว้าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน หรือเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. คำถามสำคัญ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้จากความคิดหลักที่ระดมสมอง ขั้นนี้เป็นขั้นที่กำหนดว่าจะอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องการเรียนรู้		2. กำหนดประเด็นท้าทาย เป็นการถามสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้เกี่ยวกับประเด็นจากขั้นตอนที่ 1 โดยใช้การถามคำถามสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทในมุมมองกว้างของประเด็นงานเขียน และนำไปสู่ความท้าทายหรือการระบุดูความสำคัญของงานเขียน
3.ความท้าทาย เป็นขั้นที่เปลี่ยนคำถามจากขั้นคำถามสำคัญเป็นการท้าทาย ซึ่งความท้าทายนั้นผู้เรียนต้องหาวิธีการแก้ไขความท้าทายดังกล่าวให้สำเร็จประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 3.1 แนวคำถาม เป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้เพื่อค้นหาคำตอบที่นำไปสู่ความท้าทาย 3.2 กิจกรรมสู่ความท้าทาย เป็นวิธีการที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหา 3.3 แหล่งข้อมูลที่ใช้ เป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลที่สืบค้นเพื่อการแก้ปัญหา		3. ประยุกต์ใช้เครื่องมือสารสนเทศในการค้นหาคำตอบของความท้าทาย ใจความสำคัญและหัวข้อจะได้มาจากขั้นตอนที่ 2 ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลสำหรับร่างงานเขียน เช่น หลังจากที่ได้ผู้เรียนร่วมกันสรุปและเลือกหัวข้องานเขียน ให้นักเรียนเริ่มสืบค้นข้อมูล ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อออกแบบงานเขียนเรียงความ ตามขั้นตอนของดังนี้ 3.1 การศึกษาค้นคว้า ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้องกำหนดขอบเขตของงานเขียนว่าต้องรู้และหาข้อมูลเกี่ยวกับอะไรบ้างเพื่อทำการเขียนเรียงความหัวข้อดังกล่าว 3.2 วิธีการหาข้อมูลเพื่อเขียนงานเขียน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเริ่มสืบค้นข้อมูลเพื่อออกแบบงานเขียนเรียงความ

ตาราง 3 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ความท้าทาย เป็นฐาน	ขั้นตอนแนวการสอนเขียนแบบเน้น กระบวนการ	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการ สอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ
		จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น การ สัมภาษณ์ ห้องสมุด ช่องทางออนไลน์ เป็นต้น โดยผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะ แหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงและ เชื่อถือได้ อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ค้นหาข้อมูลได้อย่างเต็มความสามารถ 3.3 แหล่งข้อมูล ผู้เรียน ต้องระบุ แหล่งที่มาของข้อมูลว่าต้องหาข้อมูลเพื่อ นำมาเขียนเรียงความจากแหล่งใด
4. ขั้นลงมือปฏิบัติ เมื่อได้วิธีแก้ไขปัญห แล้ว ในขั้นนี้ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติตาม วิธีการแก้ปัญหาที่วางแผนไว้	2. ขั้นการเขียน คือ ขั้นที่นำความคิดที่ หลากหลายมาเรียบเรียงในงานเขียนซึ่ง เป็นงานเขียนฉบับร่าง โดยผู้สอนมี บทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำ ในด้าน รูปแบบการเขียนและการใช้ภาษาที่ ถูกต้อง	4. แปลงความท้าทายสู่การสร้างสรรค์ งานเขียน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนนำข้อมูล จากการออกแบบงานเขียนในขั้นที่ 3 นำมาสู่การลงมือร่างงานเขียนของตนเอง ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้องมีการนำเสนอ โครงร่างงานเขียนผ่านเครื่องมือ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรับข้อมูล ย้อนกลับจากเพื่อนและผู้สอน ทั้งในเรื่อง รูปแบบการเขียน การใช้ภาษา เป็นต้น
5. การประเมินผล เมื่อลงมือปฏิบัติแก้ไข ปัญหาจนสำเร็จ ต้องได้รับการประเมิน และรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้สอน ดังนี้ 5.1 ผู้เรียนเผยแพร่ผลงานผู้เรียน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ผ่านช่องทาง ออนไลน์ 5.2 เผยแพร่การสะท้อนคิดของผู้เรียน ให้ ผู้เรียนเผยแพร่การสะท้อนคิดสิ่งที่ได้จาก การแก้ไขปัญหาในทุกกระบวนการ ตั้งแต่ เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย	3. ขั้นหลังการเขียน คือ ขั้นการประเมิน เพื่อปรับปรุงงานเขียน โดยการ แลกเปลี่ยนกันอ่านงานระหว่างเพื่อนร่วม ชั้น รวมไปถึงผู้สอน เพื่อแสดงความ คิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ รับข้อเสนอแนะ ในการพัฒนางานเขียนให้มีคุณภาพ	5. ประเมินและเผยแพร่ผลงานเขียนเพื่อ การพัฒนา เมื่อร่างงานเขียนแล้ว นำ ผลงานนั้นรับการประเมินผลและ ข้อเสนอแนะจากผู้สอน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียน อาจมีการปรับแก้งานเขียนตาม คำแนะนำของผู้สอน เมื่อได้ผลงานที่ สำเร็จแล้ว 5.1 เผยแพร่ตัวอย่างผลงานผู้เรียน โดยผู้เรียนเผยแพร่ผลงานของตนเอง 5.2 เผยแพร่การสะท้อนคิดของ ผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้เผยแพร่ผ่านช่อง ทางการเผยแพร่ผลงานของตนเองเช่น การบรรยายประกอบภาพการอัปโหลด ในสื่อออนไลน์

จากตารางข้างต้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานมีขั้นตอนที่สอดคล้องกับขั้นตอนของแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการได้ดังนี้

1. จุดประกายความคิด เป็นขั้นตอนกำหนดหัวข้อโดยให้เห็นภาพรวมของงานเขียนโดยใช้ประเด็นกว้าง ๆ ซึ่งประเด็นกำหนดต้องเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน เป็นประเด็นหรือปัญหาที่ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ผู้สอนระดมสมองให้ผู้เรียนชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เรื่อง “ทำไมเราประจันกันบนโลกออนไลน์: รู้เท่าทันสื่อ” จากนั้นให้ผู้เรียนระดมสมองวิเคราะห์วิดิทัศน์นั้นว่าพบปัญหาอะไรบ้างปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับผู้เรียนหรือไม่อย่างไร

2. กำหนดประเด็นท้าทาย เป็นการถามสิ่งที่คุณเรียนอยากรู้เกี่ยวกับประเด็นจากขั้นตอนที่ 1 โดยใช้การถามคำถามสำคัญจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทในมุมมองกว้างของประเด็นงานเขียน และนำไปสู่ความท้าทายหรือการระบุดูใจความสำคัญของงานเขียน เช่น ผู้เรียนสรุปผลที่ได้จากการระดมสมองในขั้นจุดประกายงานเขียน ผู้สอนนำเสนอประเด็นคำถามสำคัญว่า “ผู้เรียนจะแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร” จากนั้นผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดหัวข้อการเขียนเรียงความในประเด็นเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์

3. ประยุกต์ใช้เครื่องมือสารสนเทศในการค้นหาคำตอบของความท้าทาย (ในและนอกห้องเรียน) ใจความสำคัญและหัวข้อจะได้มาจากขั้นตอนที่ 2 ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลสำหรับร่างงานเขียน เช่น หลังจากที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปและเลือกหัวข้องานเขียน ให้ผู้เรียนเริ่มสืบค้นข้อมูล ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อออกแบบงานเขียนเรียงความ ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การศึกษาค้นคว้า ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้องกำหนดขอบเขตของงานเขียน ว่าต้องรู้และหาข้อมูลเกี่ยวกับอะไรบ้างเพื่อทำการเขียนเรียงความหัวข้อดังกล่าว

3.2 วิธีการหาข้อมูลเพื่อเขียนงานเขียน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเริ่มสืบค้นข้อมูลเพื่อออกแบบงานเขียนเรียงความจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ ห้องสมุด ช้องทางออนไลน์ เป็นต้น โดยผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงและเชื่อถือได้ อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลได้อย่างเต็มความสามารถ

3.3 แหล่งข้อมูล ผู้เรียนต้องระบุแหล่งที่มาของข้อมูลว่าต้องหาข้อมูลเพื่อนำมาเขียนเรียงความจากแหล่งใด

4. แปลงความท้าทายสู่การสร้างสรรค์งานเขียน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนนำข้อมูลจากการออกแบบงานเขียนในขั้นที่ 3 นำมาสู่การลงมือร่างงานเขียนของตนเอง

5. ประเมินและเผยแพร่ผลงานเขียนเพื่อการพัฒนา เมื่อร่างงานเขียนแล้ว นำผลงานนี้รับการประเมินผลและข้อเสนอแนะจากผู้สอน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจมีการปรับแก้งานเขียนตามคำแนะนำของผู้สอน เมื่อได้ผลงานที่สำเร็จแล้ว

5.1 เผยแพร่ตัวอย่างผลงานผู้เรียน โดยผู้เรียนเผยแพร่ผลงานของตนเอง

5.2 เผยแพร่การสะท้อนคิดของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้เผยแพร่ผ่านช่องทางการเผยแพร่ผลงานของตนเองเช่น การบรรยายประกอบภาพการอัปโหลดในสื่อออนไลน์

4. การเขียนเรียงความ

4.1 ความหมายของเรียงความ

ความหมายของเรียงความตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน คือ เรื่องที่เรียบเรียงเป็นร้อยแก้วตามหัวข้อที่กำหนด (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) คำว่า เรียงความ ตรงกับภาษาอังกฤษ ว่า “Essay” (พิมาน แจ่มจรัส, 2556, น. 381) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีนักการศึกษาได้อธิบายความหมายของเรียงความ ดังนี้

สุทธิ ชัตติยะ (2551, น. 35) ได้กล่าวว่า เรียงความ คือ งานเขียนประเภทร้อยแก้วชนิดหนึ่ง ซึ่งร้อยแก้วคืองานเขียนที่เลือกสรรถ้อยคำมาผูกเป็นประโยคต่อเนื่องกันจนเป็นข้อความขนาดยาว ไม่มีการบังคับจำนวนคำหรือสัมผัส รวมถึงเป็นพื้นฐานของการเขียนร้อยแก้วประเภทอื่น ๆ ขณะที่ จันทรา พรหมปาน (2565, น. 15) ยังได้ระบุว่า เรียงความเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบการเขียนที่เป็นทางการและมีโครงสร้าง ประกอบด้วยย่อหน้าที่มีการจัดระเบียบอย่างดียิ่งอย่างน้อยสามย่อหน้า เรียงความต้องมีใจความสำคัญ มีการกำหนดหัวข้อเฉพาะเจาะจงหนึ่งหัวข้อที่จะทำการเขียน ซึ่งการเขียนเรียงความนั้นต้องมีแนวคิดหรือข้อมูลที่ชัดเจนเพียงพอที่จะขยายความหัวข้อที่ต้องการเขียนงานเขียนดังกล่าวได้ นอกจากนี้ อรุณมา ถาวรสุขอนันต์ (2559, น. 18) ยังได้อธิบายความหมายของเรียงความว่า เป็นงานเขียนที่ผู้เขียนเรียบเรียงเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง โดยอาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างมีเหตุผล ประกอบด้วย คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป มีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่ผู้เขียนต้องการ โดยมีการใช้ถ้อยคำภาษาที่สละสลวยถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปความหมายของเรียงความได้ว่า เรียงความ คือ งานเขียนร้อยแก้วชนิดหนึ่งที่มีองค์ประกอบคือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป เป็นงานเขียนที่เป็น

พื้นฐานการเขียนที่เป็นทางการ ซึ่งต้องมีการกำหนดใจความสำคัญ อีกทั้งผู้เขียนต้องมีการสืบค้นข้อมูลเพื่อนำเสนอความรู้ แนวคิด รวมถึงอาจนำเสนอความรู้สึกของตนมาสู่งานเขียน ซึ่งการเขียนเรียงความนั้นต้องมีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเนื้อหาของหัวข้อที่ต้องการจะเขียน อาจมีการใช้กลวิธีการเขียน การเลือกใช้คำ การใช้วรรณศิลป์ต่าง ๆ เพื่อให้ภาษาที่ใช้ในการเขียนเรียงความนั้นมีความสละสลวยและน่าอ่านมากยิ่งขึ้น

4.2 ลักษณะของเรียงความ

การเขียนเรียงความผู้เรียนต้องมีความรู้ในเรื่องของลักษณะของเรียงความ เพื่อนำไปสู่การเขียนเรียงความให้ได้มาซึ่งผลงานเขียนที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีนักการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561), พิมาน แจ่มจรัส (2556, น. 393-394), วรวรรณ ศรีวิทย (2555, น. 96-97) ได้อธิบายลักษณะของเรียงความ ดังนี้

1. เรียงความเป็นงานเขียนที่เป็นเรื่องจริง เป็นข้อเท็จจริงหรือความรู้ที่ผู้เขียนค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
 2. แม้เรียงความเป็นงานเขียนที่เป็นเรื่องจริง ไม่ใช่เรื่องจินตนาการ แต่หากมีการจินตนาการ ก็ต้องเป็นจินตนาการที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง หรือจากประสบการณ์ในอดีตของตน หรือเรื่องราวของตนในอนาคต
 3. ผู้เขียนสามารถแทรกความคิด ความเห็น และความรู้สึกของตนในเรียงความได้
 4. เรียงความเป็นงานเขียนที่ต้องเลือกสรรถ้อยคำภาษาที่ประณีต ใช้สำนวนโวหารที่เหมาะสม ลำดับความคิดอย่างสมเหตุสมผล
 5. เนื้อหาเรียงความที่เขียนต้องจบสมบูรณ์ในตัวเอง
 6. เรื่องที่นำมาเขียนเรียงความนั้นเป็นเรื่องที่เขียนเมื่อใดก็ได้ ผู้อ่านสามารถอ่านได้ตลอดเวลา ไม่ล้าสมัย
 7. เรียงความอาจเกิดจากการได้รับมอบหัวเรื่องให้เขียน หรือเกิดจากความต้องการที่จะเขียนเรื่องนั้น ๆ ของผู้เขียนก็ได้
 8. เรียงความต้องถูกต้องตามรูปแบบของเรียงความ คือ มีคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป นอกจากนี้ยังต้องมีความงามในรูปแบบ คือ มีย่อหน้าทุกครั้งเมื่อเปลี่ยนเรื่องใหม่
 9. มีกลวิธีการเขียนที่ดี คือ มีลักษณะการเขียนที่เป็นตัวของตัวเอง กล่าวแสดงความรู้ ความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น
- จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าลักษณะของเรียงความ คือ งานเขียนที่เป็นข้อเท็จจริง หรืออาจมีจินตนาการด้วย แต่เป็นจินตนาการที่อยู่บนพื้นฐานของโลกแห่งความเป็นจริง

เป็นจริง ซึ่งเรื่องเรียงความที่จะเขียนนั้นเป็นเรื่องที่อาจได้รับมอบให้เขียนหรือเกิดจากความ ต้องการของผู้เขียนที่ต้องการเขียนก็ได้ อีกทั้งต้องมีความถูกต้องตามรูปแบบของการเขียน เรียงความ

4.3 หลักการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความได้อย่างมีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการเขียน เรียงความนั้น ผู้เขียนจำเป็นต้องมีความรู้ทั้งด้านกระบวนการคิดและระเบียบแบบแผนการเขียน ที่ถูกต้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักการเขียนเรียงความ มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักการเขียนเรียงความ (กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง, 2554, น. 25) ดังนี้

ผจงวาด พูลแก้ว และคณะ (2551, น. 11) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักการเขียน เรียงความ ดังนี้

1. กำหนดเรื่องที่จะเขียน เป็นการกำหนดเนื้อหาของเรื่อง ผู้เขียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจโดยละเอียด เพื่อที่จะได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด สู่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

2. จัดระเบียบความคิด เป็นการลำดับเรื่องให้เป็นขั้นตอน ระดับหัวข้อก่อน - หลัง ไม่วกวนและออกนอกประเด็น ซึ่งมีลักษณะของการเรียงลำดับความคิด (ผจงวาด พูลแก้ว และ คณะ, 2551: 10-11) ดังนี้

- 2.1 ลำดับตามเวลาหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน - หลัง

- 2.2 ลำดับตามเหตุผล โดยการกล่าวถึงเหตุก่อนหรือผลก่อนก็ได้ เป็นการลำดับ เรื่องที่เนื้อเรื่องมีผลสืบเนื่องกัน หรือมีผลกระทบต่อกัน

- 2.3 ลำดับตามความเข้าใจ โดยเริ่มที่ความเข้าใจง่าย ๆ ไปสู่ความเข้าใจที่ สลับซับซ้อน

- 2.4 ลำดับตามทิศทางหรือสภาพภูมิศาสตร์ มักใช้ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับสถานที่ การสำรวจทางวิทยาศาสตร์ เช่น ขาวดิน ฟ้า อากาศ

- 2.5 ลำดับตามหลักฐาน การดำเนินเรื่องจากหลักฐานอ้างอิงไปสู่ข้อสรุป

3. การใช้ภาษา การเลือกใช้ภาษาให้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้เขียนต้อง เลือกภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะของเรื่องที่เขียน อีกทั้งควรเลือกสรรคำที่มีความ ไพเราะ มีความหมายชัดเจนไม่กำกวม เพื่อผู้อ่านจะได้เข้าใจเรื่องเรียงความเป็นไปในความหมาย เดียวกันกับที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ

อรสุมา ถาวรสุขอนันต์ (2559, น. 19) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนเรียงความว่าต้องมีหลักการเขียนที่ชัดเจน ตรงตามประเด็นหรือหัวข้อที่ต้องการเขียน มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการเขียนเรียงความควรต้องมีหลักการเขียนเรียงความที่ดี ดังนี้

1. มีเอกภาพ คือ เนื้อเรื่องมีเนื้อหาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่นอกเรื่อง นำเสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงอย่างเดียว หากจะเสนอเรื่องอื่น เรื่องที่นำมาเสนอต้องเกี่ยวข้องกับหรือส่งเสริมให้เรื่องเดิมเด่นชัดขึ้น หากเรียงความเรื่องนั้น ๆ ขาดความเป็นเอกภาพ (เปลื้อง ณ นคร, 2512: 2) เนื้อหาเรียงความจะมีเรื่องต่าง ๆ ปั่นกัน เล่าเรื่องสลับสนจากเรื่องหนึ่งไปอีกเรื่องหนึ่ง

2. มีสัมพันธภาพ คือ เนื้อหามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันตลอดทั้งเรื่อง ลำดับประโยคอย่างต่อเนืองมีการเชื่อมความและใช้คำที่ถูกต้องเหมาะสม ข้อความต่าง ๆ ดำเนินไปตามลำดับให้เนื้อความต่อกันเหมือนกับลูกโซ่ อย่าให้เนื้อความขาดห้วน และต้องมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ มีการเรียบเรียงย่อหน้าอย่างเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561: 101, เปลื้อง ณ นคร, 2512: 3)

3. มีสารัตถภาพ คือ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา มีเนื้อหาในแต่ละย่อหน้าที่สมบูรณ์ คือ มีการเน้นใจความสำคัญ มีส่วนที่เป็นใจความสำคัญ และมีผลความเสริมใจความ ซึ่งผลความนั้นต้องไม่เด่นกว่าใจความสำคัญ

เปลื้อง ณ นคร (2512, น. 1-2) กล่าวถึงหลักการของการเขียนเรียงความเพิ่มเติมจากที่กล่าวไปข้างต้นว่า การเขียนเรียงความนั้นไม่มีหลักตายตัวอย่างคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ นอกจากจะต้องศึกษาหลักการเขียนเรียงความให้ชำนาญแล้ว ก็อาจจะยังไม่สามารถเขียนเรียงความออกมาให้ดีได้ เพราะเรียงความนั้นคือ “ศิลป์” ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญ แนวคิด อารมณ์ หรืออาจต้องอาศัยพรสวรรค์ความสามารถทางด้านศิลปะ ดังนั้น การเขียนเรียงความจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์

นอกจากนี้ เนื่องจากเรียงความคือพื้นฐานของการเขียนร้อยแก้วประเภทอื่น ๆ เช่น บทความ สารคดี เป็นต้น การเขียนเรียงความจึงจำเป็นต้องยึดแนวทางและหลักการเขียนอย่างเคร่งครัด (สุทธิ ชัตติยะ, 2551, น. 35)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าหลักการเขียนเรียงความ ผู้เขียนต้องมีการวางแผนตั้งแต่การกำหนดเรื่องที่จะเขียน การจัดระเบียบความคิดเพื่อเรียบเรียงเนื้อหา การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกาลเทศะของเรียงความ เมื่อเขียนเรียงความแล้วการเขียนเรียงความที่ดีต้องมีองค์ประกอบการเขียนที่ดี ได้แก่ มีเอกภาพ มีสัมพันธภาพ และมีสารัตถภาพ

เนื่องจากการเขียนเรียงความเป็นพื้นฐานของการเขียนร้อยแก้วประเภทอื่น ๆ การเขียนเรียงความจึงต้องมีการยึดแนวทางตามหลักการเขียนอย่างเคร่งครัด

4.4 องค์ประกอบของเรียงความ

งานเขียนทุกชนิดจำเป็นต้องมีองค์ประกอบ แตกต่างกันไปตามชนิดของงานเขียน เรียงความจึงเป็นงานเขียนประเภทหนึ่งที่มีองค์ประกอบ ซึ่งจากการศึกษาขององค์ประกอบของการเขียนเรียงความสามารถสรุปสาระสำคัญ ตามนักการศึกษาและนักวิชาการ (กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง. 2554: 23-25, ลูติพร สังขรัตน์. 2558: 22, ชัยนันท์ นันทพันธ์. 2526: 5-8, วรวรรณ ศรียาภัย. 2555: 101-102, อรสุมา ถาวรสุขอนันต์. 2559: 20-21) โดยมี องค์ประกอบของเรียงความมี 3 ส่วน ดังนี้

1. คำนำ เป็นส่วนแรกของเรียงความที่ใช้เปิดประเด็นเข้าสู่เนื้อเรื่อง ส่วนที่บอกให้ผู้อ่านทราบว่าผู้เขียนจะเขียนเรื่องอะไรเพื่อให้คนอ่านสนใจอ่านเรื่องต่อไป ซึ่งในส่วนนี้มักใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเขียน เช่น บอกผู้อ่านว่าเขียนเรื่องอะไร มีขอบเขตอย่างไร มีประโยชน์อย่างไรบ้าง หรือมีการเชิญชวนให้ผู้อ่านสนใจติดตามเนื้อหาที่จะกล่าวในลำดับต่อไป ส่วนมากคำนำจะเขียนเพียงย่อหน้าเดียว

2. เนื้อเรื่อง คือ ส่วนที่สำคัญที่สุด เพราะเนื้อเรื่องคือหัวใจของเป็นส่วนใหญ่ที่เสนอความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิด ทรรศนะ และประสบการณ์ของผู้เขียน ส่วนเนื้อเรื่องมีเนื้อหาที่ประกอบด้วยความคิดหลายประเด็น สามารถมีหลายย่อหน้า ส่วนมากจะเขียนแยกประเด็นละ 1 ย่อหน้า การเขียนเนื้อเรื่องต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ ให้ผู้อ่านสนใจติดตามอ่านเรียงความตลอดทั้งเรื่อง

3. สรุป เป็นส่วนสุดท้ายของเรียงความที่ผู้เขียนจะเน้นความรู้ความคิดหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่เขียนอีกครั้งหนึ่ง ย่อหน้าสรุปควรมีใจความกระชับ เสริมเรียงความให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น ทำสร้างความประทับใจแก่ผู้อ่าน ส่วนมากเนื้อหาส่วนนี้จะมีย่อหน้าเดียว

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปเรื่ององค์ประกอบของเรียงความได้ว่า เรียงความมีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ 1. คำนำ คือส่วนที่บอกให้ผู้อ่านทราบว่าผู้เขียนจะเขียนเรื่องอะไร 2. เนื้อเรื่อง คือ ส่วนที่เสนอความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประสบการณ์ของผู้เขียน 3. สรุป คือ ส่วนที่ผู้เขียนเน้นย้ำประเด็นสำคัญของเรียงความ

4.5 ความสามารถในการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความได้อย่างมีคุณภาพ ถูกต้องตามรูปแบบของการเขียนเรียงความ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเขียน ผู้เขียนต้องมีความรู้ความสามารถในการเขียนเรียงความ ผู้เขียนต้องมีความรู้ ดังนี้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการและนักการศึกษา กล่าวถึงความสามารถในการเขียนเรียงความ ดังนี้

กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554, น. 30) กล่าวว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความ หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่การถ่ายทอดความคิด การเรียบเรียงประโยค และการใช้ไวยากรณ์การสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดตาม วัตถุประสงค์ของผู้เขียนในขณะที่ จูติพร สังข์รัตน์ (2558, น. 18) กล่าวว่า การที่ผู้เขียนสามารถ เขียนเรียงความได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์และเป็นไปตามหลักการใช้ภาษาไทยที่ดีตามหัวเรื่องที่ ผู้วิจัยกำหนดให้ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น นอกจากนี้ อรสุมา ถาวรสุขอนันต์. (2559: 6) ได้ให้ความหมายความสามารถในการเขียน เรียงความว่า ความสามารถในการเรียบเรียงคำ กลุ่มคำ ประโยค ให้เป็นเรื่องราวที่ถูกต้องตาม อักษรวิธีและรูปแบบการเขียนเรียงความ และต้องเรียบเรียงให้เกิดเอกภาพ สัมพันธภาพ สารัตถ ภาพ เพื่อให้เรียงความมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อีกทั้งสามารถสอดแทรกโวหารในการเขียน ได้ เช่น บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร สาธกโวหาร อุปมาโวหาร จะก่อให้เกิดเป็นเรียงความที่ สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

นอกจากนี้นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2561, น. 87), เปลื้อง ณ นคร (2512, น. 1), จูติพร สังข์รัตน์ (2558, น. 18), ผจงวาด พูลแก้ว และคณะ (2551, น.5), พิมาน แจ่มจรัส (2556, น. 389-396) อรสุมา ถาวรสุขอนันต์ (2559, น. 6) ได้อธิบายความสามารถในการเขียนเรียงความซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความ หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล การเลือกสรร สิ่งที่ต้องการ ตั้งแต่การถ่ายทอดความคิด การเรียบเรียงคำ กลุ่มคำ ประโยค และการใช้สำนวน ภาษา ศิลปะในการเรียบเรียงภาษา การสื่อความหมาย ให้เป็นเรื่องราวที่ถูกต้องตามอักษรวิธี ซึ่ง ผู้เขียนต้องมีความรู้ในด้านนั้น ๆ จึงจะสามารถเขียนเรียงความได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การเขียนเรียงความที่ดีต้องประกอบด้วยไปด้วยทั้งความรู้ลึก ข้อเท็จจริงและความคิดเห็น อีกทั้งต้องมีการค้นคว้าจนมีความรู้ ความคิดในที่จะเขียนเป็นอย่างไรดี ตลอดจนใช้กลวิธีทางด้านการ เขียนและการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน รู้จักการเลือกสรรคำ สำนวนโวหารต่าง ๆ เพื่อให้ เรียงความเกิดความสละสลวยน่าอ่าน อีกทั้งรูปแบบการเขียนเรียงความ ต้องมีความถูกต้อง ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบของเรียงความมีความถูกต้องและครบถ้วน ได้แก่

1) คำนำ ในการเขียนเรียงความ คำนำ มีความสำคัญมาก เป็นส่วนที่เริ่มต้นความคิดที่จะเขียน เป็นส่วนที่เขียนยากที่สุด ส่วนนี้ผู้เขียนต้องมีวิธีการเขียนเพื่อชักชวนให้ผู้อ่านอ่านเรื่องเรียงความของเราจนจบ เนื้อเรื่อง สรุป

2) เนื้อเรื่อง เนื้อหาของเนื้อเรื่องประกอบด้วย ข้อเท็จจริง รายละเอียดความคิดเห็น ส่วนเนื้อเรื่องที่ติดออกจากให้ความรู้ผู้อ่านแล้ว เนื้อหาต้องให้ผู้อ่านสนใจและอยากอ่านเรื่องเรียงความจนจบ และเนื้อหาเป็นไปตามประเด็นที่ตั้งไว้

3) สรุป การเขียนสรุปเป็นส่วนสุดท้ายที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ ประทับใจเรื่องราวทั้งหมด ต้องมีการใช้ภาษา กลวิธีการเขียนลงท้ายที่ดี

2. รูปแบบ คือ มีชื่อเรื่อง การย่อหน้า การเว้นวรรคตอนต่าง ๆ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

3. ด้านการใช้ถ้อยคำภาษา คือ ใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามความหมาย เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีกลวิธีในการเขียนที่ดี

สามารถสรุปได้ว่าความสามารถในการเขียนเรียงความ หมายถึง การสร้างสรรค์งานเขียนชนิดหนึ่งอย่างถูกต้องตามรูปแบบของการเขียนเรียงความ มีองค์ประกอบของเรียงความครบถ้วน ซึ่งงานเขียนดังกล่าวเป็นงานเขียนที่ผู้เขียนได้เสนอความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิด ความรู้สึกของผู้เขียนมายังผู้อ่าน โดยการเขียนงานเขียนเรียงความนั้นต้องการใช้กลวิธีการเขียนให้เหมาะสมกับเนื้อหา ใช้ภาษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.6 การวัดประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ

การประเมินผลถือเป็นกระบวนการสำคัญ ที่แสดงให้เห็นความสามารถในการเขียนเรียงความว่ามีการพัฒนาหรือไม่ อย่างไร ซึ่งการประเมินเรียงความนั้นสามารถทำได้โดยการตัดสินคุณค่าเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ โดยประเมินตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้แก่ แอสเกต และ เกเบรมาเรียม (Asgede & Gebremariam, 2023, p. 8); จาคอป, 1981 อ้างถึงใน กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554, น. 34) กมลรัตน์ สิงห์แก้ว (2561, น. 49-50), จูติพร สังขรัตน์ (2558, น. 18), เปลื้อง, 2512 อ้างถึงใน จูติพร สังขรัตน์ (2558, น. 84), อรสุมา ถาวรสุขอนันต์ (2559, น. 6) เสนอแนวทางการประเมินการเขียนเรียงความ ดังตาราง 4

ตาราง 4 องค์ประกอบการประเมินการเขียนเรียงความ

นักวิชาการ	กมลรัตน์ สิงห์ แก้ว (2561, น. 49-50),	ฐิติพร สังขรัตน์ (2558, น. 18)	เปลื้อง, 2512 อ้างถึงใน ฐิติ พร สังขรัตน์ (2558, น. 84)	อรสุมา ถาวร สุขอนันต์ (2559, น. 6)	แอสเกตและเก เบรมาเรียม (Asgede และ Gebremariam, 2023, p. 8)	จาคอป, 1981 อ้างถึงใน กมล พัทธ์ โพธิ์ทอง (2554, น. 34)
องค์ประกอบ ของงานเขียน						
1. เนื้อหาสาระ	1. เนื้อเรื่อง	1. เนื้อหา สาระ ได้แก่ การมี แนวคิดสำคัญที่ สอดคล้องกับชื่อ เรื่อง ชัดเจน และน่าสนใจ	1. เนื้อเรื่อง โดย คำนึงถึงแนวคิด การจัดลำดับ ความคิด การ ขยายความคิด ให้ชัดเจน โดย แบ่งคะแนนเนื้อ เรื่องเป็น 40%	1. ด้านเนื้อหา 2. ด้านการเน้น ข้อคิดสำคัญ	1. เนื้อหา	1. ด้านเนื้อหา 2. ด้านการเรียบ เรียงความคิด
2. การใช้สำนวน ภาษา	2. การใช้สำนวน ภาษา	2. สำนวนภาษา การใช้ถ้อยคำ ได้แก่ การเขียน สะกดคำได้ ถูกต้อง ใช้คำได้ ตรงตาม ความหมาย มี การใช้โวหารการ เขียนได้อย่าง สละสลวย4. กลวิธีการ นำเสนอ ได้แก่ ความสามารถใน การลำดับ ความคิดได้อย่าง เหมาะสม มี กลวิธีการเขียนที่ หลากหลายไม่ ซ้ำเดิม มีการ ยกตัวอย่าง นำคำคม คำ ประพันธ์มา สอดแทรกได้ อย่างเหมาะสม	2. การใช้ภาษา โดยพิจารณา การใช้คำ การผูก ประโยค การ สร้างย่อหน้าที่ สมบูรณ์โดยแบ่ง คะแนนการใช้ ภาษา 40%	3. ด้านความคิด สร้างสรรค์ 4. ด้านการใช้ ภาษา	2. การเลือกและ ใช้ภาษาและคำ 3. กลวิธีการ เขียน	2. ด้านการใช้ คำศัพท์ 3. ด้านการใช้ ภาษา 5. ด้านกลไก ภาษา

ตาราง 4 (ต่อ)

นักวิชาการ	กมลรัตน์ สิงห์ แก้ว (2561, น. 49-50),	ฐิติพร สังขรัตน์ (2558, น. 18)	เปลื้อง, 2512 อ้างถึงใน ฐิติ พร สังขรัตน์ (2558, น. 84)	อรสุมา ถาวร สุขอนันต์ (2559, น. 6)	แอสเกตและเก เบรมาเรียม (Asgede และ Gebremariam, 2023, p. 8)	จาคอป, 1981 อ้างถึงใน กมล พัทธ์ โพธิ์ทอง (2554, น. 34)
องค์ประกอบ ของงานเขียน						
3. อักษรวิธี	3. การสะกดคำ			5. ด้านอักษรวิธี		
4. องค์ประกอบ ของเรื่อง	4. องค์ประกอบ ของเรียงความ	3. องค์ประกอบ ได้แก่ การเขียน ได้ครบถ้วนในทั้ง ส่วนของคำนำ เนื้อเรื่อง และ สรุปท้าย และใน แต่ละส่วนมี ความสัมพันธ์ และเป็นเอกภาพ	3. รูปแบบ พิจารณาว่าทำ ได้ถูกต้องตาม รูปแบบการเขียน แต่ละชนิด เช่น บทความเรื่องสั้น เรียงความ ย่อ ความ โดยแบ่ง คะแนนรูปแบบ 10%	6. ด้าน องค์ประกอบ	3. องค์ประกอบ	

จากตารางข้างต้นสรุปได้ว่า ประเด็นการประเมินที่มีผู้วิจัยและนักการศึกษาใช้เพื่อ ประเมินการเขียนเรียงความมีความคล้ายคลึงกันอยู่ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระ 2) การใช้สำนวนภาษา 3) อักษรวิธี 4) องค์ประกอบของเรื่อง จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้ จึงนำมาปรับให้สอดคล้องกับบริบทเนื้อหา ได้เพิ่มประเด็นในการประเมินอีก 1 ประเด็น คือ ชื่อเรื่อง เนื่องจากในการจัดการเรียนรู้มีการตั้งชื่อเรื่องด้วย จึงแบ่งประเด็นในการประเมิน เรียงความออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.ชื่อเรื่อง 2. เนื้อหาสาระ 3. การใช้สำนวนภาษา 4. อักษรวิธี 5. องค์ประกอบของเรื่อง

4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ

4.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความในประเทศ

กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554, น. 83-85) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอน ภาษาไทยโดยใช้กลวิธี อาร์ อี เอ พี ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการ เขียนเรียงความของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณและความสามารถในการเขียนเรียงความของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและ สูงกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

ฐิติพร สังขรัตน์ (2558, น. 167-169) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้จากตัวแบบเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้จากตัวแบบ เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีองค์ประกอบหลัก คือ หลักการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นการเชื่อมโยงสู่ความคิด ขั้นการทบทวนเพื่อผลิตผลงาน ขั้นการปฏิบัติการทางการเขียน และขั้นการประเมินผลการเรียนตามเกณฑ์ 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่านักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีความสามารถในการเขียนเรียงความภาษาไทยสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้จากตัวแบบเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเรียงความภาษาไทย พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อรสุมา ถาวรสุขอนันต์ (2559, น. 58-60) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพสที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพส มีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการจีแพสมีเจตคติต่อการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความต่างประเทศ

แอสเกตและเกเบรมาเรียม (Asgede & Gebremariam, 2023, p. 1) ได้ศึกษาผลของการสะท้อนตนเองที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนเรียงความของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชาวเอธิโอเปีย โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาผลของการสะท้อนตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนเรียงความผ่านการเรียนรายวิชาการเขียน วิจัยนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลองแบบศึกษาหลายกลุ่มหมุนเวียนเข้ารับสิ่งทดลอง (counterbalanced design) กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชายและหญิงจำนวน 47 คน อายุระหว่าง 19 – 22 ปี จากมหาวิทยาลัย Arba Minch ซึ่งการทดลองได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นทำ

การทดลองโดยการจับคู่เหมือน (Match sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถาม คำถามปลายเปิด 2) แบบทดสอบการเขียนก่อนเรียน – หลังเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ย 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 1 ตัวแปร (ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า การสะท้อนตนเองช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเขียนเรียงความสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ

วิชายาวัลซาลาน (Vijayavalsalan, 2016, p. 137) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้แผนผังความคิดเพื่อเสริมสร้างทักษะการเขียนเรียงความ ผลการวิจัยพบว่าการใช้แผนผังความคิดเพื่อวางแผนก่อนการเขียนเรียงความ ช่วยให้การเขียนเรียงความนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งช่วยให้รายวิชาการเขียนเรียงความนั้นมีความสนุกและเพลิดเพลินยิ่งขึ้น

กรีนและคณะ (Green et al., 2021, pp. 303-315) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการเขียนเรียงความ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนการทดสอบการเขียนเรียงความหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์สูงกว่าก่อนเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการทำวิจัยเกี่ยวกับการเขียนเรียงความทั้งในประเทศและต่างประเทศมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้รูปแบบ วิธีและเทคนิคที่หลากหลาย กลุ่มตัวอย่างคือผู้เรียนป्राภูมิทั้งในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ผลการทดลองส่วนใหญ่พบว่างานวิจัยดังกล่าวสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความได้ ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้ในการออกแบบการดำเนินการวิจัยที่จะได้นำเสนอในบทที่ 3 ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 16 ห้อง มีผู้เรียนทั้งหมด 480 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ปีการศึกษา 2567 ที่เรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 30 คน ซึ่งได้มาจากรีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยพิจารณาเลือกห้องเรียนที่มีสายการเรียนศิลป์ - คำนวณเหมือนกัน จากนั้นสุ่มห้องเรียนเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ การปฐมนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการและรูปแบบการเขียนจำนวน 1 หน่วยรวม 2 คาบ จำนวน 2 แผน
2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ จำนวน 4 หน่วย รวม 8 คาบ จำนวน 8 แผน
3. แผนการจัดการเรียนรู้การสอนเขียนแบบปกติ

4. แบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความโดยใช้วัดผลหลังการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 4 หน่วย

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทาย

เป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยดำเนินขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ สารการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้และเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลอง

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

3. กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากโครงสร้างเนื้อหาตามหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งหัวข้อเรียงความในแต่ละหัวข้อมีที่มาจากประเด็นท้าทายในปัจจุบัน และเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในวัยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานโดยพิจารณาความเหมาะสมของความยากง่ายของเนื้อหากับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีความสอดคล้องกับเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ทั้งหมด 5 หน่วย แบ่งเป็นปฐมนิเทศจำนวน 1 หน่วย ทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานจำนวน 4 หน่วย เมื่อทดลองจบแต่ละหน่วยผู้เรียนจะได้ผลงานการเขียนเรียงความคนละ 1 ชิ้น ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนคาบ
	ทดสอบก่อนเรียน	1
1	ปฐมนิเทศการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการและรูปแบบการเขียน	2
2	เรียงความเรื่องรู้เท่าทันโลกออนไลน์	2
3	เรียงความเรื่องมารยาททางสังคมนั้นสำคัญไฉน	2
4	เรียงความเรื่องคนรุ่นใหม่ไม่บูลลี่	2

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนคาบ
5	เรียงความเรื่องทิ้งขยะเพื่อรักษาโลก	2
	ทดสอบหลังเรียน	1
รวม		12

4.จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานจำนวน 4 หน่วย รวม 8 คาบ คาบปฐมนิเทศ 1 หน่วย รวม 2 คาบ ทดสอบก่อนเรียน 1 คาบ และทดสอบหลังเรียน 1 คาบ รวมทั้งหมด 12 คาบ แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดขั้นตอนการสอน ดังนี้

คาบที่ 1

1) จุดประกายความคิด เป็นขั้นตอนกำหนดหัวข้อโดยให้เห็นภาพรวมของงานเขียน โดยใช้ประเด็นกว้าง ๆ ซึ่งประเด็นกำหนดต้องเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน เป็นประเด็นหรือปัญหาที่ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ผู้สอนระดมสมองให้ผู้เรียนชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เรื่อง “ทำไมเราประจันกันบนโลกออนไลน์: รู้เท่าทันสื่อ” จากนั้นให้ผู้เรียนระดมสมองวิเคราะห์วิดิทัศน์นั้นว่าพบปัญหาอะไรบ้าง ปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับผู้เรียนหรือไม่อย่างไร

2) กำหนดประเด็นท้าทาย เป็นการถามสิ่งที่คุณเรียนอยากรู้เกี่ยวกับประเด็นจากขั้นตอนที่ 1 โดยให้การถามคำถามสำคัญจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทในมุมมองกว้างของประเด็นงานเขียน และนำไปสู่ความท้าทายหรือการระบุดูใจความสำคัญของงานเขียน เช่น ผู้เรียนสรุปผลที่ได้จากการระดมสมองในขั้นจุดประกายงานเขียน ผู้สอนนำเสนอประเด็นคำถามสำคัญว่า “ผู้เรียนจะแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร” จากนั้นผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดหัวข้อการเขียนเรียงความในประเด็นเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้เรียนร่วมกันตั้งชื่อหัวข้องานเขียนให้เป็นหัวข้อเดียวกัน

3) ประยุกต์ใช้เครื่องมือสารสนเทศในการค้นหาคำตอบของความท้าทาย (ในและนอกห้องเรียน) ใจความสำคัญและหัวข้อจะได้มาจากขั้นตอนที่ 2 ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลสำหรับร่างงานเขียน เช่น หลังจากที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปและเลือกหัวข้องานเขียน ให้ผู้เรียนเริ่มสืบค้นข้อมูล ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อออกแบบงานเขียนเรียงความ ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1) การศึกษาค้นคว้า ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้องกำหนดขอบเขตของงานเขียนว่าต้องรู้และหาข้อมูลเกี่ยวกับอะไรบ้างเพื่อทำการเขียนเรียงความหัวข้อดังกล่าว

3.2) วิธีการหาข้อมูลเพื่อเขียนงานเขียน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเริ่มสืบค้นข้อมูลเพื่อออกแบบงานเขียนเรียงความจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ ห้องสมุด ช่องทางออนไลน์ เป็นต้น โดยผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงและเชื่อถือได้ อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลได้อย่างเต็มความสามารถ

3.3) แหล่งข้อมูล ผู้เรียนต้องระบุแหล่งที่มาของข้อมูลว่าต้องหาข้อมูลเพื่อนำมาเขียนเรียงความจากแหล่งใด

คาบที่ 2

4.) แปลงความท้าทายสู่การสร้างสรรค์งานเขียน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนนำข้อมูลจากการออกแบบงานเขียนในขั้นที่ 3 นำมาสู่การลงมือร่างงานเขียนของตนเอง ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้องมีการนำเสนอโครงร่างงานเขียนผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนและผู้สอน

5.) ประเมินและเผยแพร่ผลงานเขียนเพื่อการพัฒนา เมื่อร่างงานเขียนแล้ว นำผลงานนั้นรับการประเมินผลและข้อเสนอแนะจากผู้สอน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจมีการปรับแก้งานเขียนตามคำแนะนำของผู้สอน เมื่อได้ผลงานที่สำเร็จแล้ว

5.1) เผยแพร่ตัวอย่างผลงานผู้เรียน โดยผู้เรียนเผยแพร่ผลงานของตนเอง

5.2) เผยแพร่การสะท้อนคิดของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้เผยแพร่ผ่านช่องทางการเผยแพร่ผลงานของตนเองเช่น การบรรยายประกอบภาพการอัปโหลดในสื่อออนไลน์

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความถูกต้อง จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยของคุณภาพเครื่องมือ ผลการประเมินของแต่ละประเด็น มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 ซึ่งถือว่ามีความสอดคล้อง นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้เสนอแนะให้ปรับปรุงรายละเอียดของกิจกรรมที่ระบุในแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมและระยะเวลาของแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้

ผลการทดลองพบว่าผู้เรียนบางคนไม่มีเครื่องมือสารสนเทศ ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ปรับปรุงโดยการแจ้งผู้เรียนล่วงหน้าว่าให้นำเครื่องมือสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และได้จัดเตรียมเครื่องมือสารสนเทศให้ผู้เรียนบางส่วนที่ไม่มีเครื่องมือสารสนเทศต่อไป

7. ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลองต่อไป

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้และเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลอง

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนปกติ

3. กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากโครงสร้างเนื้อหาตามหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งหัวข้อเรียงความในแต่ละหัวข้อมีที่มาจากประเด็นท้าทายในปัจจุบัน และเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในวัยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยพิจารณาความเหมาะสมของความยากง่ายของเนื้อหากับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนแบบปกติ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

1) ผู้เรียนเล่นเกมตอบคำถามก่อนเรียน เรื่อง การเขียนเรียงความ จากโปรแกรม Kahoot เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนเรื่องดังกล่าว

2). ผู้สอนเชื่อมโยงกิจกรรมและนำเข้าสู่เนื้อหาเรื่อง การเขียนเรียงความ
ขั้นสอน

3) ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ ผ่านสื่อนำเสนอ PowerPoint ในประเด็นดังต่อไปนี้

4) ขณะที่ผู้สอนอธิบายเรื่องการเขียนเรียงความ ก็จะมีการนำตัวอย่างต่าง ๆ มากมายให้ผู้เรียนเห็นภาพและเข้าใจมากยิ่งขึ้น เช่น การเริ่มต้นเขียนบทนำด้วยบทเพลงเพื่อดึงดูดความสนใจ การสรุปจบด้วยคำขวัญเพื่อให้เป็นที่ยึดจำสำหรับผู้อ่าน

5) ผู้สอนกล่าวสรุปประเด็นทั้งหมดเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดหลักของการพัฒนางานเขียนประเภทเรียงความ

ขั้นสรุป

6) ผู้เรียนซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่อง การเขียนเรียงความ และร่วมกันสรุปความรู้เรื่องการเขียนเรียงความ

คาบที่ 2

ขั้นนำ

1) ผู้เรียนรับชมวีดิทัศน์ เรื่อง “การเขียนเรียงความ” เพื่อทบทวนความรู้เกี่ยวกับการเขียนงานประเภทเรียงความ

2) ผู้สอนผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาในวีดิทัศน์ดังกล่าวเข้าสู่บทเรียนเรื่อง การเขียนเรียงความ

ขั้นสอน

3) สอนอธิบายภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมดและเชื่อมโยงเข้ากับเนื้อหาการเรียนการสอนในสัปดาห์ก่อนหน้า เพื่อเน้นย้ำความเข้าใจของผู้เรียน

4) ผู้สอนอธิบายเกณฑ์การประเมินงานเขียนที่ใช้สำหรับ กิจกรรมการเขียนเรียงความ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกำหนดประเด็นในการเขียนได้อย่างชัดเจน และสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างเต็มศักยภาพ

ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเขียนเรียงความ โดยให้ผู้เรียนลงมือเขียนเรียงความ

ขั้นสรุป

5) ผู้สอนสรุปเนื้อหาเรื่องการเขียนเรียงความ พร้อมทั้งประเมินงานเขียนของผู้เรียน

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความถูกต้อง จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมา คำนวณหาค่าเฉลี่ยของคุณภาพเครื่องมือ ผลการประเมินแต่ละประเด็น เท่ากับ 1.00 ซึ่งถือว่ามีความสอดคล้อง นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้เสนอแนะให้ปรับปรุงรายละเอียดของกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการเขียนแบบปกติที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมและระยะเวลาของแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ผลการทดลองพบว่าเวลาในการทำกิจกรรมมีความไม่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงโดยการเพิ่มเวลาการทำกิจกรรมให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในการทดลองจริงต่อไป

7. ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้จริงกับกลุ่มควบคุมต่อไป

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมิน

1. ศึกษาวิธีการ แนวทางสร้างแบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ
2. ศึกษาคำอธิบายรายวิชาการเขียน ท31203 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ศึกษาตัวชี้วัดรายวิชา เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดเนื้อหาข้อสอบอัตนัยเพื่อวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ
3. สร้างแบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ
4. สร้างเกณฑ์การเขียนเรียงความให้ครอบคลุมองค์ประกอบของความสามารถในการเขียนเรียงความที่กำหนดไว้ในงานวิจัย โดยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีนักวิชาการ ได้แก่ แอสเกต และ เกเบรมาเรียม (Asgede & Gebremariam, 2023, p. 8); จาคอป, (Jacob, 1981 อ้างถึงใน กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง, 2554, น. 34) กมลรัตน์ สิงห์แก้ว (2561, น. 49-50), ฐิติพร สังขรัตน์ (2558, น. 18), เปลื้อง, 2512 อ้างถึงใน ฐิติพร สังขรัตน์ (2558, น. 84), อรสุมา ถาวรสุขอนันต์ (2559, น. 6) เสนอแนวทางการประเมินการเขียนเรียงความ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับให้สอดคล้องกับบริบทของเนื้อหาและช่วงวัยของผู้เรียน โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ชื่อเรื่อง 2) เนื้อหาสาระ 3) การใช้สำนวนภาษา 4) อักขรวิธี 5) องค์ประกอบของเรื่อง ซึ่งมีรายละเอียดการให้ระดับคะแนน ดังตาราง 6

ตาราง 6 เกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความ

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
ชื่อเรื่อง	คะแนนเต็ม 3 คะแนน		ชื่อเรื่องมีความ สอดคล้องกับ ประเด็นสำคัญของเรื่อง และมี การใช้ภาษาที่ ถูกต้อง เหมาะสม ตามหลักการใช้ ภาษาไทย	ชื่อเรื่องมีความ สอดคล้องกับ ประเด็นสำคัญของเรื่อง แต่มีการ ใช้ภาษาที่ไม่ ถูกต้อง หรือไม่ เหมาะสมตาม หลักการใช้ ภาษาไทย	ชื่อเรื่องไม่มี ความ สอดคล้องกับ ประเด็น สำคัญของ เรื่อง และมี การใช้ภาษาที่ ไม่ถูกต้องและ ไม่เหมาะสม ตามหลักการ ใช้ภาษาไทย	
เนื้อหา สาระ	เนื้อหา มีความสัมพันธ์กับ ประเด็นที่กำหนด มีลักษณะ เรียงความที่ดี ประกอบด้วย สัมพันธ์ภาพ สารัตถภาพ และ เอกภาพ	เนื้อหา มีความสัมพันธ์กับ ประเด็นที่กำหนด มีลักษณะ เรียงความที่ดี เพียง 2 ลักษณะ เช่น มี สัมพันธ์ภาพ และ เอกภาพ แต่ไม่มี สารัตถภาพ	เนื้อหา มีความสัมพันธ์กับ ประเด็นที่กำหนด มีลักษณะ เรียงความที่ดี เพียง 1 ลักษณะ เช่น มี สัมพันธ์ภาพ แต่ ไม่มีเอกภาพและ สารัตถภาพ	เนื้อหา มีความสัมพันธ์กับ ประเด็นที่กำหนด แต่ไม่มีลักษณะ เรียงความที่ดี	เนื้อหาไม่มี ความสัมพันธ์ กับประเด็นที่ กำหนด และ ไม่มีลักษณะ เรียงความที่ดี	
การใช้ สำนวน ภาษา	- ประโยคสื่อ ความหมายได้ ชัดเจน มีการ เลือกใช้ภาษาใน การเขียนได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม - มีการใช้กลวิธีใน การเขียนที่ น่าสนใจในแต่ละ องค์ประกอบของ เรียงความ (เช่น มี การตั้งคำถาม มี การใช้ภาพพจน์ เป็นต้น)	- ประโยคสื่อ ความหมายได้ มี การเลือกใช้ภาษา ในการเขียน เหมาะสม มีกลวิธี ในการเขียนที่ น่าสนใจใน องค์ประกอบของ เรียงความ 1-2 องค์ประกอบ	- ประโยคสื่อ ความหมายได้ แต่ เลือกใช้ภาษาใน การเขียนไม่ เหมาะสม มีกลวิธีในการ เขียนที่น่าสนใจใน องค์ประกอบของ เรียงความ 1-2 องค์ประกอบ	- ประโยคสื่อ ความหมายได้ แต่ เลือกใช้ภาษาใน การเขียนไม่ เหมาะสม และไม่มี กลวิธีในการเขียนที่ น่าสนใจ องค์ประกอบของ เรียงความ 1-2 องค์ประกอบ	- ประโยคไม่ สามารถสื่อ ความหมายได้ มีการใช้ภาษา ในการเขียนไม่ ถูกต้อง เหมาะสม และไม่มีกลวิธี ในการเขียนที่ น่าสนใจ	

ตาราง 6 (ต่อ)

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
อักษรวิธี	คะแนนเต็ม 2 คะแนน			ไม่มีการเขียน สะกดคำผิด หรือ มีการเขียนสะกด คำผิด 1-2 คำ (ถ้าคำซ้ำนับเป็น 1 คำ) และไม่มี การขีดคำ	มีการเขียน สะกดคำผิด 3 คำขึ้นไป (ถ้า คำซ้ำนับเป็น 1 คำ) หรือมี การขีดคำ	
องค์ประกอบ ของเรื่อง	มีองค์ประกอบ ของเรียงความ ครบถ้วน ประกอบด้วย คำ นำ เนื้อเรื่อง สรุป เนื้อหาของแต่ละ องค์ประกอบทำ หน้าที่ได้ถูกต้อง และมีความยาว เป็นไปตามที่ กำหนด	มีองค์ประกอบ ของเรียงความ 2 จาก 3 องค์ประกอบ เนื้อหาของแต่ละ องค์ประกอบทำ หน้าที่ได้ถูกต้อง และมีความยาว เป็นไปตามที่ กำหนด	มีองค์ประกอบ ของเรียงความ 2 จาก 3 องค์ประกอบ เนื้อหาของแต่ละ องค์ประกอบทำ หน้าที่ไม่ถูกต้อง แต่มีความยาว เป็นไปตามที่ กำหนด	มีองค์ประกอบ ของเรียงความ 2 จาก 3 องค์ประกอบ เนื้อหาของแต่ละ องค์ประกอบทำ หน้าที่ไม่ถูกต้อง และมีความยาว ไม่เป็นไปตามที่ กำหนด	ไม่มีการ จำแนก องค์ประกอบ ของเรียงความ ที่ชัดเจนและมี ความยาวไม่ เป็นไปตามที่ กำหนด	

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน

16 – 20

14 – 15

12 – 13

ต่ำกว่า 12

ระดับคุณภาพ

ดีมาก

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

5. นำแบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนเรียงความจำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 1 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องในการใช้ภาษา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

6. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้อง โดยนำผลงานการเขียนเรียงความมาถ่ายสำเนาผลงาน ผู้วิจัยตรวจด้วยตนเองและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 2 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเรียงความ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi experimental design) แบบแผน 2 กลุ่มวัดก่อนและหลังและมีกลุ่มควบคุม แต่ไม่มีการสุ่มแบบสมบูรณ์ (Nonrandomized control group pretest-posttest design) (อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล, 2562, น. 145) ดังตาราง 7

ตาราง 7 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	วัดผลก่อนทดลอง	ทดลอง	วัดผลหลังทดลอง
Group 1	Obs ₁	Tx	Obs ₂
Group 2	Obs ₁	-	Obs ₂

หมายเหตุ. จาก การวิจัยทางการศึกษา :แนวคิดและการประยุกต์ใช้ โดย อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล, 2562,

Group 1 แทน กลุ่มทดลอง

Group 2 แทน กลุ่มควบคุม

Obs₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

Obs ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง
Tx	แทน	การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. ดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ รวม 10 คาบ ๆ ละ 50 นาที
3. ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
4. ตรวจสอบแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน
6. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ dependent t-test
7. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนระหว่างที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติ independent t-test
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 8.1 สถิติพื้นฐาน
 - 8.1.1 การหาค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 8.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 8.2 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 8.2.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องความเหมาะสมของแบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมิน
 - 8.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมินโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)

8.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

8.3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ dependent t-test

8.3.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ โดยใช้สถิติ independent t-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิเคราะห์ผลได้ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน จำนวนนักเรียน
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
p-value	แทน ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

การวิเคราะห์ผลการประเมินส่วนนี้จะนำเสนอค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการเขียนเรียงความของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการเขียนเรียงความของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปรตาม	กลุ่มทดลอง (n = 30)					กลุ่มควบคุม (n= 30)					ความแตกต่างของคะแนนที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุม
	ทดสอบก่อนเรียน		ทดสอบหลังเรียน		คะแนนที่เพิ่มขึ้น	ทดสอบก่อนเรียน		ทดสอบหลังเรียน		คะแนนที่เพิ่มขึ้น	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ความสามารถในการเขียนเรียงความ	8.57	2.01	15.93	2.03	7.36	8.73	3.83	12.6	2.88	3.87	3.49

จากตาราง 8 พบว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความของกลุ่มทดลองก่อนและหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.57 และ 15.93 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 2.01 และ 2.03 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนและหลังเรียนเท่ากับ 8.73 และ 12.6 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 3.83 และ 2.88 ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเท่ากับ 7.36 ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นมีความเพิ่มขึ้น 3.87 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยในความสำเร็จเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการและการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการเขียนเรียงความสูงกว่าก่อนเรียน

นอกจากนี้คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.49

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนด 2 ข้อ ดังนี้

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความสำเร็จเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

จากสมมติฐานข้างต้นผู้วิจัยเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความสำเร็จเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ dependent t-test ดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการก่อนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	n	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p-value.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
กลุ่มทดลอง	30	8.57	2.01	15.93	2.03	18.843	<0.001

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่าความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 2.01 และ 2.03 ตามลำดับค่า t เท่ากับ 18.843

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ

จากสมมติฐานข้างต้นผู้วิจัยเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนระหว่างที่ได้รับการสอนโดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติโดยใช้สถิติ independent t-test ดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการและความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ

การทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value.
หลังเรียน	ทดลอง	30	15.93	2.03	5.174	<0.001
	ควบคุม	30	12.60	2.88		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่าความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่า t เท่ากับ 5.174

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi experimental design) แบบแผน 2 กลุ่มวัดก่อนและหลังและมีกลุ่มควบคุม เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สรุปสาระสำคัญและผลการวิจัยได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการระหว่างก่อนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการหลังเรียนกับแนวการสอนเขียนแบบปกติ

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 16 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 480 คน ซึ่งจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่เรียนวิชาการเขียน จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) จากนั้นสุ่มห้องเรียนเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน

2. ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 คาบ คาบละ 50 นาที โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้และเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลองศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน และแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ตลอดจนการกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากโครงสร้างเนื้อหาตามหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งหัวข้อเรียงความในแต่ละหัวข้อมีที่มาจากประเด็นท้าทายในปัจจุบัน และเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในวัยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ โดยพิจารณาความเหมาะสมของความยากง่ายของเนื้อหากับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีความสอดคล้องกับเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ การปฐมนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการและรูปแบบการเขียนจำนวน 1 หน่วย รวม 2 คาบ

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ จำนวน 4 หน่วย รวม 8 คาบ

4.3 แผนการจัดการเรียนรู้การสอนเขียนแบบปกติ จำนวน 4 หน่วย รวม 8 คาบ

4.4 แบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความและเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความโดยใช้วัดผลหลังการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 4 หน่วย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ dependent t-test

5.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนระหว่างที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติ independent t-test

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการเขียนเรียงความของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมอโรล (Morrow, 2014) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ใช้ความท้าทายเป็นฐานที่มีต่อการสอนเขียนโน้มน้าวใจ ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน

สามารถพัฒนาทักษะการเขียนโน้มน้าวใจผ่านการใช้ความท้าทายที่ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเองและใช้การเขียนเพื่อสร้างแนวทางแก้ไขความท้าทายที่เกิดขึ้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานนอกจากจะพัฒนาทักษะการเขียนโน้มน้าวใจแล้ว ยังพบว่าผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่สำคัญในการทำงานเป็นทีม ความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา ชุ่มใจรัก (2566, 64) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความได้ เนื่องจากเหตุผล ดังนี้

1.1 การนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเขียนโดยใช้ประเด็นปัญหาและการเชื่อมโยงประสบการณ์จริงเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวของผู้เรียนเป็นหัวข้อในการเขียนเรียงความ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ และเกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือเขียนงานเขียนที่เกิดจากความท้าทาย อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการลงมือสร้างสรรค์งานเขียนให้สำเร็จ ผ่านการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ จนนำไปสู่งานเขียนที่สำเร็จ ดังที่ เคเตอร์ และ นิโคล (Cator & Nichols, 2008, p. 1) ได้อธิบายว่า หลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน คือ การลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการลงมือทำบางสิ่งบางอย่างให้ปรากฏ ผ่านการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ท้าทาย สอดคล้องกับที่ พินา ประจุศิลป์ (2560, 115) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน จะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้มากขึ้นเพราะการเรียนรู้บนความท้าทายเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองจนนำไปสู่การสร้างงานเขียนเรียงความจนสำเร็จ

1.2 แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นการสอนที่เน้นกระบวนการในการเขียนซึ่งผู้เรียนไม่เพียงแต่ได้รับการสอนเขียนเพื่อให้ได้ผลงานเท่านั้น แต่ยังมีโอกาสเรียนรู้กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานเขียนให้มีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการเขียนเรียงความ ผ่านการวางแผนเรื่อง การให้ผลสะท้อนกลับ การตรวจทาน การแก้ไข ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นต่องานของผู้อื่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนางานเขียนให้ออกมาดีที่สุด

ดังที่ ทิศนา แหมมณี (2564) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนเขียนเป็นขั้นรวบรวมข้อมูลและเรียบเรียงข้อมูลที่จะนำไปเขียน 2) ขั้นร่างงานเขียน และ 3) ขั้นปรับปรุงแก้ไข เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่านร่างงานเขียน และอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหา โดยมีผู้สอนกำกับควบคุม อีกทั้งปรับปรุงงานเขียนดังกล่าว ซึ่งทั้ง 3 ขั้นนั้นสามารถสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปมาได้ เพื่อให้ผู้เขียนได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานเขียนของตนให้มีคุณภาพสูงสุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทวิช อัสวตระกุลวงศ์ (2561, น. 96) ที่พบว่าการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการเป็นการสอนเขียนที่ไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเขียนหรือการฝึกฝนด้านทักษะภาษาเท่านั้น แต่ยังสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการฝึกฝนทักษะการคิดในระหว่างการสร้างงานเขียน อันส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเลือกสรร เรียบเรียง และตรวจสอบข้อมูลประกอบการเขียนงานได้อย่างเป็นระบบ

1.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความได้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ดังที่ วสวัตดี วงศ์พันธุ์เศรษฐี และ เสกสรร สุขเสนา (2020), นิโคล มาร์คและคณะ (Nichols et al., 2016) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานว่าเป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่นและสามารถเลือกปรับให้เหมาะสมแก่การใช้งานเพื่อใช้เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้หรือสามารถประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ ผู้วิจัยจึงนำจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานมาใช้ร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความนั้นมีประสิทธิภาพ และพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความได้ ผ่านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ดังนี้ 1) จุดประกายความคิด เป็นขั้นตอนกำหนดหัวข้องานเขียน จะทำให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของงานเขียน ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน ในขั้นนี้จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่เรื่องที่จะเขียนนั้นใกล้ตัว มีความน่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเขียนเรียงความให้สำเร็จ สอดคล้องกับที่ พิชา ประจุศิลป์ (2560, 115) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน จะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองจนนำไปสู่การสร้างงานเขียนเรียงความจนสำเร็จ ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เตรียมความพร้อมก่อนการเขียน ซึ่ง ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, น. 300-302) ได้กล่าวว่าขั้นตอนสำคัญในการเตรียมความพร้อมก่อนการเขียนร้อยละ 75 ของเวลาที่ใช้ในการเขียนทั้งหมดอยู่ในขั้นตอนนี้ เนื่องจากเป็นขั้นตอนแรกของผู้เรียนจะค้นพบว่าต้องการนำเสนออะไร 2) กำหนดประเด็นท้าทาย เป็นการถามสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้จากขั้นตอนที่ 1 โดยใช้การถามคำถาม

สำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทในมุมมองกว้างของประเด็นงานเขียน ในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจประเด็นสำคัญเพื่อเขียนงานเขียนได้อย่างตรงประเด็นต่อไป 3) ประยุกต์ใช้เครื่องมือสารสนเทศในการค้นหาคำตอบของความท้าทาย เป็นขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลเพื่อเขียนงานเขียน และระบุแหล่งที่มา ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เขียนโครงร่างเรียงความ การค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อเขียนเรียงความให้มีคุณภาพ 4) แปลงความท้าทายสู่การสร้างสรรคงานเขียน ในตอนขั้นนี้ผู้เรียนนำข้อมูลจากขั้นที่ 3 มาสู่การลงมือร่างงานเขียนของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนโครงร่างงานเขียนผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนและผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิด ผ่านการอ่านงานเขียนของผู้อื่น สอดคล้องกับที่ ทวิช อัสวตระกูลวงศ์ (2561, น. 15) ได้เสนอแนวคิดสำคัญของแนวการสอนเขียนว่าส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ภายในห้องเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ รวมทั้งสามารถอ่านและประเมินงานเขียนของผู้อื่นได้ กระบวนการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในขณะวิจารณ์งานเขียนของผู้อื่นหรือกระทั่งรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่องานของตนเอง 5) การประเมินและเผยแพร่ผลงานเขียนเพื่อการพัฒนา ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนรับการประเมินผลจากผู้สอน และมีการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะอีกครั้ง เพื่อให้งานเขียนออกมามีคุณภาพมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ตัวอย่างผลงานเขียนและการสะท้อนคิดของผู้เรียนจากการเขียนเรียงความ ในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากการประเมิน อีกทั้งได้เผยแพร่ผลงานเขียน การสะท้อนคิดจากงานเขียนซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้จากการเขียน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความหรือความรู้จากการค้นหาคำตอบเพื่อเขียนงานเขียน เป็นสิ่งที่ยืนยันว่าการจัดการเรียนรู้นั้นประสบความสำเร็จจากผลงานที่แสดงออกมา สอดคล้องกับ ภัทรี สุรโรจน์ประจักษ์ (2561, น. 37-39) ได้อธิบายองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานด้านการสะท้อนคิดและการอภิปรายไว้ว่า ในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน ผู้เรียนควรได้สะท้อนคิดตลอดเวลา เนื่องจากการเรียนรู้เกิดจากการพิจารณาสิ่งที่ตนได้ทำ การคิดถึงการเรียนรู้ของตนเอง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและแนวคิด อีกทั้งยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่าควรมีการประเมินผลระหว่างเรียน ตลอดกระบวนการของการเรียนรู้ ทั้งด้านกระบวนการและผลผลิตแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งจะเป็นสิ่งยืนยันการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของผู้เรียนได้ ผู้สอนหรือผู้วิจัยควรนำการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความให้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในด้านการจัดการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้าต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต้องใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนในบางครั้งมีข้อจำกัดในเรื่องดังกล่าว ผู้เรียนบางคนอาจไม่มีเครื่องมือเทคโนโลยีที่สามารถใช้งานได้ จึงควรต้องมีการเตรียมเครื่องมือเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับผู้เรียนให้ผู้เรียนได้ใช้งานด้วย

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในเรื่องการสอนเขียนนั้นมีการใช้เวลาค่อนข้างนาน ซึ่งอาจไม่ตรงกับระยะเวลาที่วางแผนไว้ในครั้งแรก ผู้สอนหรือผู้วิจัยที่นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรวางแผนการจัดสรรเวลาในการสอนเขียนให้เพียงพอต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนเรียงความออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ผู้สอนหรือผู้วิจัยควรเลือกความท้าทายหรือประเด็นในการเขียนเรียงความจากเรื่องใกล้ตัวและทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้ อยากหาคำตอบเพื่อสร้างสรรค์งานเขียนให้สำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการควรนำไปศึกษากับการจัดการเรียนรู้การเขียนในลักษณะอื่น ๆ เช่น การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนโน้มน้าว การเขียนแสดงความคิดเห็น การเขียนบทร้อยกรอง เป็นต้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานนั้นการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น จึงควรนำไปพัฒนากับการจัดการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ในเรื่องการเขียนอย่างหลากหลาย

2.2 ควรมีการศึกษาว่าการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับ
แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ สามารถทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้หรือไม่
เนื่องจากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้น
กระบวนการนั้นมีขั้นตอนการใช้เครื่องมือสารสนเทศในชีวิตประจำวันในการสืบค้นข้อมูล เช่น การ
สืบค้นอินเทอร์เน็ต การใช้ปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นั้นผู้เรียน
ต้องมีการอ่านและคัดเลือกข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม

บรรณานุกรม

- กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง. (2554). ผลของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการเขียนเรียงความของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/21967>
- กมลรัตน์ สิงห์แก้ว. (2561). การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยแบบฝึกที่บูรณาการข้อมูลท้องถิ่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. iThesis Silpakorn University. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2248/1/57255401.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 5. องค์การคำของ สกสค.
- จรรยา ชุ่มใจรัก. (2566). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 [ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/2843>
- จันทร์ พรมปาน. (2565). ผลของการประเมินโดยเพื่อนและการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความและการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาไทยระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chula Digital Collection. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/5854/>
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 8). ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ฐิติพร สังขรัตน์. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการถ่ายโยงการเรียนรู้
ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ จากตัวแบบเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการเขียนเรียงความ
ภาษาไทย ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศิลปากร]. iThesis Silpakorn University. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/566>
- ทวิช อัครตระกูลวงศ์. (2561). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ
ร่วมกับทฤษฎี RAFT ที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียน
ความเรียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/114>
- ทศนา แหมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
(พิมพ์ครั้งที่ 25.). ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เปลื้อง ณ นคร. (2512). ตำราเรียงความชั้นสูง (พิมพ์ครั้งที่ 8.). ไทยวัฒนาพานิช.
- ผจวงวาท พูลแก้ว, พัทธนี ปิยะระ, และ สุวรรณี โสประดิษฐ์. (2551). การเขียนเรียงความ จดหมาย. สุ
วีริณาสาน.
- พิชา ประจุศิลป์, กอบกุล สรรพกิจจานง, และ ณรงค์ สมพงษ์. (2560). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนจากการเรียนรู้บนความท้าทายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความ
พร้อมในการเรียนรู้โดยชี้นำตนเองแตกต่างกัน. วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช, 30(2), 107-117.
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/stouj/article/view/206696>
- พิมาน แจ่มจรัส. (2556). เขียน (9.). แสงดาว.
- ภัทรี สุรโรจน์ประจักษ์. (2561). การพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ความ
ท้าทายเป็นฐานผสมผสานแนวคิดกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถใน
การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual
Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/51164>
- วรวรรณ ศรียาภักย์. (2555). การเขียนเพื่อการสื่อสาร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสวัตดี วงศ์พันธุ์เศรษฐ์, และ เสกสรรค์ สุขเสนา. (2563). การเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน เพื่อ
ส่งเสริมการแก้ปัญหาที่ถูกท้าทายในปัจจุบันของผู้เรียน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

- ศิลปากร, 18(1), 106-117. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/suedujournal/article/view/206612>
- ศุภวรรณ สัจจุพิบูล. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เนื้อหาและประเภทงานเขียน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/28808>
- สถาบันทดสอบทางการศึกษา. (2566, 1 ตุลาคม). ค่าสถิติพื้นฐานระดับประเทศ ของผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. <https://catalog.niets.or.th/group/examresult>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554, 20 ธันวาคม). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. <https://dictionary.orst.go.th/>
- สุทธิติ ชัดติยะ. (2551). ศาสตร์การเขียน. สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา.
- สุวิจนา จิตกาย. (2564). การพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรม scratch ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. Learning center and library Dhurakit Pundit university. <https://opacdb01.dpu.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=115189>
- อดิสรณ์ เรืองกิจจามันท์. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวความคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบร่วมกับแนวความคิดเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรียงความและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาปริญญาตรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/54859>
- อรสุมา ถาวรสุขอนันต์. (2559). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจีแพสที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความและเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. Central Library Srinakharinwirot university. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_SLM/Onsuma_T.pdf
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรภูล. (2562). การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Apple. (2010). *Challenge Based Learning A Classroom Guide*

https://www.apple.com/br/education/docs/CBL_Classroom_Guide_Jan_2011.pdf

Asgede, D. M., & Gebremariam, H. T. (2023). Effects of students' self-reflection on improving essay writing achievement among Ethiopian undergraduate students: a counterbalanced design [Article]. *Asian-Pacific Journal of Second & Foreign Language Education*, 8(1), 1-21. <https://doi.org/10.1186/s40862-023-00203-7>

Azlina, A. A., & L., P. S. A. (2021). Systematic Review: Challenges in Teaching Writing Skills for Upper Secondary in ESL Classrooms and Suggestions to overcome them. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH)*, 6(4), 262-275. <https://doi.org/10.47405/mjssh.v6i4.749>

Bayat, N. (2014). The Effect of the Process Writing Approach on Writing Success and Anxiety [Article]. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 14(3), 1133-1141. <https://doi.org/10.12738/estp.2014.3.1720>

EDUCAUSE. (2012, 27 พฤศจิกายน). 7 Things You Should Know About Challenge-Based Learning. <https://library.educase.edu/resources/2012/1/7-things-you-should-know-about-challengebased-learning>

Graham, S., & Sandmel, K. (2011). The Process Writing Approach: A Meta-analysis [Article]. *Journal of Educational Research*, 104(6), 396-407. <https://doi.org/10.1080/00220671.2010.488703>

Green, K. R., Lakin, E., & Topping, K. (2021). Evidence-based teaching of essay writing: Intervention at primary school [Article]. *Educational Psychology in Practice*, 37(3), 303-319. <https://doi.org/10.1080/02667363.2021.1939658>

Johnson, L., & Adam, S. (2011). *Challenge Based Learning: The Report from the Implementation Project*.

Johnson, L. F., Smith, R. S., Smythe, J. T., & Varon, R. K. (2009). *Challenge-Based Learning: An Approach for Our Time*.

Karen, C., & Mark, N. (2008). Challenge Based Learning: Take action and make a difference.

- Listyani. (2018). *Promoting Academic Writing Students' Skills through "Process Writing" Strategy* (2018-09-03, Vol. 9) [Academic Writing, L2 Writing, Process Writing, Second Language Writing, Teaching Strategy]
<https://doi.org/10.7575/aiac.all.v.9n.4p.173>
- Martinez, -. C. J., Perez, E., & Lopez Diaz, A. (2020). USING PROCESS WRITING IN THE TEACHING OF ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE. *Revista Caribeña de Investigación Educativa (RECIE)*, 4, 49-61. Retrieved 01/27, from
<https://revistas.isfodosu.edu.do/index.php/recie/article/download/186/184>
- Morrow, K. (2014). *Write to change the world: challenge based learning for persuasive writing*. Apple. <https://books.apple.com/us/book/write-to-change-the-world-challenge-based-learning/id835453522>
- Nichols, M., Cator, K., & Torres, M. (2016). *Challenge Based Learner User Guide*. Redwood City, CA: Digital Promise. https://www.challengebasedlearning.org/wp-content/uploads/2019/02/CBL_Guide2016.pdf
- Perna, S., Recke, M. P., & Nichols, M. (2023). *Challenge Based Learning. A Comprehensive Survey of the Literature*
https://www.challengeinstitute.org/CBL_Literature_Survey.pdf
- Swiden, C. L. (2013). *EFFECTS OF CHALLENGE BASED LEARNING ON STUDENT MOTIVATION AND ACHIEVEMENT* [Montana State University]. Montana state university library.
- Vijayavalsalan, B. (2016). Mind Mapping as a Strategy for Enhancing Essay Writing Skills [Article]. *New Educational Review*, 45(3), 137-150.
<https://doi.org/10.15804/tner.2016.45.3.11>
- West, H., Malcolm, G., Keywood, S., & Hill, J. (2019). Writing a successful essay [Article]. *Journal of Geography in Higher Education*, 43(4), 609-617.
<https://doi.org/10.1080/03098265.2019.1655720>

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

อาจารย์ ดร.ณประภาพร รุจจนเวท

อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

อาจารย์ ดร.ชัชณพงค์ อินทรเกษม

อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

อาจารย์สุพัตรา นามประดิษฐ์

อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบดินทรเดชา

(สิงห์ สิงหเสนี) ๒ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

2. รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพแบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน การเขียนเรียงความ

รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและ
วิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินทาง
การศึกษา

อาจารย์ ดร.ณประภาพร รุจจนเวท

อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษา
บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

อาจารย์ ดร.ชีษณุพงศ์ อินทรเกษม

อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

3. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความ

รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและ
วิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินทาง
การศึกษา

อาจารย์ ดร.ณประภาพร รุจจนเวท

อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษา
บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

อาจารย์ ดร.ชัชณพงค์ อินทรเกษม

อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรียงความ เรื่อง รู้เท่าทันโลกออนไลน์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรียงความ เรื่อง รู้เท่าทันโลกออนไลน์

รหัสวิชา ท31203 ชื่อรายวิชา การเขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ปีการศึกษา 2567

ภาคเรียนที่ 1

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวสิรินยา เกษมสุข

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด / ผลการเรียนรู้

ท 2.1 ม. 4 - 6/2 เขียนเรียงความ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกลักษณะเรียงความได้ (K)
2. นักเรียนเขียนเรียงความตามประเด็นที่กำหนดได้ (P)
3. นักเรียนส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามเวลาที่กำหนด (A)

3. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

เรียงความ คือ งานเขียนร้อยแก้วชนิดหนึ่ง ที่ผู้เขียนได้เสนอความรู้ ความคิด ความรู้สึกของผู้เขียนมายังผู้อ่าน มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงเขียนถูกต้องตามองค์ประกอบของเรียงความ ประกอบด้วย คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป การเรียนเรื่องการเขียนเรียงความเรื่องรู้เท่าทันโลกออนไลน์ จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เรื่องการเขียนเรียงความไปใช้เป็นพื้นฐานของการเขียนต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้

4. สารการเรียนรู้

4.1 สารการเรียนรู้แกนกลาง (ให้นำมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

1) การเขียนเรียงความโดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้น

กระบวนการ

4.2 สารการเรียนรู้ท้องถิ่น / สถานศึกษา

-

4.3 บุรณาการหลักคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข)

☐ พอประมาณ	☒ มีเหตุผล	☒ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
☒ ความรู้	☐ คุณธรรม	

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

☒ ความสามารถในการสื่อสาร	☒ ความสามารถในการคิด
☒ ความสามารถในการแก้ปัญหา	☒ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
☒ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	

6. จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทักษะศตวรรษที่ 21

6.1 ทักษะการเรียนรู้ 3R , 8C , 2L

3Rs คือ

- ☐ Reading (การอ่าน)
- ☒ (W) Riting (การเขียน)
- ☐ (A) Rithemtics (การคิดคำนวณ)

8Cs ได้แก่

- ☒ Critical thinking and problem solving
(ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา)
- ☐ Creativity and innovation
(ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม)
- ☐ Cross-cultural understanding
(ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์)
- ☒ Collaboration, teamwork and leadership
(ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)
- ☒ Communications, information and media literacy
(ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)
- ☐ Computing and ICT literacy

(ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร)

☒ Career and learning skills

(ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

☐ Compassion

(ความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรม จริยธรรม)

2Ls ได้แก่

☒ Learning Skill

(ทักษะการเรียนรู้)

☐ Leader Ship

(ทักษะด้านภาวะผู้นำ)

6.2 คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

☐ คุณลักษณะด้านการทำงาน ได้แก่ การปรับตัวและความเป็นผู้นำ

☒ คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ ได้แก่ การชี้นำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง

☒ คุณลักษณะด้านศีลธรรม ได้แก่ ความเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ สำนึกพลเมือง

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

☐ ซื่อสัตย์ สุจริต

☐ มีวินัย

☒ ใฝ่เรียนรู้

☐ อยู่อย่างพอเพียง

☒ มุ่งมั่นในการทำงาน

☐ รักความเป็นไทย

☐ มีจิตสาธารณะ

☐ เป็นเลิศวิชาการ

☐ สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา

☐ ล้ำหน้าทางความคิด

☒ ผลงานอย่างสร้างสรรค์

☒ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ชื่อเรื่อง ค้นคว้าเพื่อเขียน

จำนวนเวลาเรียน 1 ชั่วโมง

ขั้นที่ 1 จุดประกายความคิด

1. นักเรียนชมวิดีโอ "ทำไมเราประจันกันบนโลกออนไลน์: รู้เท่าทันสื่อ"
2. ครูตั้งคำถามหลังจากชมวิดีโอ ด้วยประเด็น ดังนี้
 - วิดีโอดังกล่าวนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร (แนวคำตอบ : เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้โลกออนไลน์เพื่อประจันกัน)
 - นักเรียนดูวิดีโอแล้วพบปัญหาอะไรบ้าง (แนวคำตอบ : ความขัดแย้งกันในโลกออนไลน์ การใช้สื่อออนไลน์ด่าทอผู้อื่นที่ไม่รู้จัก)
 - ปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือไม่ อย่างไร (แนวคำตอบ : เกี่ยวข้อง เนื่องจากนักเรียนมีการใช้สื่อออนไลน์เป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตประจำวัน)
 - นักเรียนเคยประสบปัญหาเหมือนในวิดีโอหรือไม่ (แนวคำตอบ : เคย เช่น เคยถูกบุคคลที่ไม่ระบุตัวตนบนโลกออนไลน์คุกคามทางเพศผ่านสื่อออนไลน์)

ขั้นที่ 2 กำหนดประเด็นท้าทาย

1. ครูนำเสนอคำถามสำคัญเกี่ยวกับประเด็นในขั้นที่ 1 เพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียน เช่น
 - นักเรียนจะแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร
 - มีวิธีการแก้ปัญหาอื่นๆที่น่าสนใจหรือไม่
 - มีวิธีการแก้ปัญหาอื่นๆที่เป็นไปได้เพิ่มเติมอีกหรือไม่
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นคำถาม และนำผลการอภิปรายไปใช้ในการกำหนดหัวข้อเรียงความที่ทำลายความคิดของนักเรียน

(คำถาม: นักเรียนจะแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร แนวคำตอบ: ปิดกั้นผู้ที่คุกคามไม่ให้เราสามารถมาคุกคามเราได้อีก)

(คำถาม: มีวิธีการแก้ปัญหาอื่นๆที่น่าสนใจหรือไม่ แนวคำตอบ: แจ้งตำรวจหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง)

(คำถาม: มีวิธีการแก้ปัญหาอื่นๆที่เป็นไปได้เพิ่มเติมอีกหรือไม่ แนวคำตอบ: ลบภาพหรือข้อความที่โดนคุกคาม และไม่ตอบโต้ คุกคามผู้อื่นในแบบที่ตนเองถูกกระทำ เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำซ้ำหรือเพิ่มความรุนแรงของเหตุการณ์)

3. ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดหัวข้อการเขียนเรียงความในประเด็นเกี่ยวกับรู้เท่าทันโลกออนไลน์ ซึ่งนักเรียนต้องเป็นผู้ตั้งชื่อเรื่องเรียงความขึ้นเอง โดยให้ชื่อเรื่องเกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว

ขั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้เครื่องมือสารสนเทศในการค้นหาคำตอบของความท้าทาย (ในและนอกห้องเรียน)

1. นักเรียนวางแผนการหาคำตอบของความท้าทาย โดยระบุประเด็นการศึกษาค้นคว้าวิธีการหาข้อมูลและแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการเขียนงาน ตามรายละเอียดดังนี้

1.1 การศึกษาค้นคว้า: นักเรียนระบุประเด็นหรือขอบเขตของข้อมูลที่ต้องสืบค้นเพื่อหาคำตอบหรือข้อมูลที่จะใช้ในการเขียนงานตามหัวข้อเรียงความที่กำหนด

1.2 วิธีการหาข้อมูล: นักเรียนระบุวิธีการในการสืบค้นข้อมูลเพื่อหาคำตอบหรือข้อมูลที่จะใช้ในการเขียนงานตามหัวข้อเรียงความ โดยครูกระตุ้นให้ใช้วิธีการและเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์ ห้องสมุด ช่องทางออนไลน์ เป็นต้น

1.3 แหล่งข้อมูล: นักเรียนระบุแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการหาคำตอบหรือข้อมูลที่จะใช้ในการเขียนงานตามหัวข้อเรียงความที่กำหนด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงและเชื่อถือได้

2. นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพื่อหาคำตอบหรือข้อมูลที่จะใช้ในการเขียนงานตามแผนที่กำหนด โดยใช้วิธีการและแหล่งข้อมูลที่กำหนด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ นักเรียนสืบค้นข้อมูลได้อย่างเต็มความสามารถ

คาบที่ 2

ชื่อเรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
จำนวนเวลาเรียน 1 ชั่วโมง

ขั้นที่ 4 แปลงความท้าทายสู่การสร้างสรรค์งานเขียน

1. ครูกระตุ้นให้นักเรียนนำข้อมูลจากการวางแผนงานเขียนในขั้นที่ 3 มาใช้ในการเขียนโครงร่างงานเขียนเรียงความ

2. นักเรียนนำเสนอแผนการทำงานและโครงร่างงานเขียนผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนและข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงร่างงานเขียนทั้งในด้านการระบุการและผลงานโครงร่างงานเขียนจากครู

3. นักเรียนปรับแก้โครงร่างงานเขียน ตามข้อเสนอแนะที่ได้รับจากเพื่อนและครู

ขั้นที่ 5 ประเมินและเผยแพร่ผลงานเขียนเพื่อการพัฒนา

1. นักเรียนส่งงานเขียนฉบับร่าง ครูประเมินผลงานเขียนและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงงานเขียน
2. นักเรียนนำข้อเสนอแนะที่ได้มาใช้ในการปรับแก้ไขและเขียนงานฉบับสมบูรณ์
3. นักเรียนนำงานเขียนที่ได้รับการประเมินแล้วเผยแพร่ผลงานผ่านช่องทางออนไลน์ของตนเอง โดยให้สรุปกระบวนการและวิธีการหาคำตอบของความท้าทายที่กำหนดขึ้น ผ่านการเขียนคำบรรยายประกอบการเผยแพร่ผลงานเขียนในช่องทางออนไลน์ดังกล่าว จากนั้นส่งลิงก์ของช่องทางออนไลน์ที่นักเรียนเผยแพร่ผลงานให้ครูเพื่อทำการประเมินผลในขั้นสุดท้าย

9. การวัดผลและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัด
1. นักเรียนบอกลักษณะเรียงความได้ (K)	การถาม - ตอบ	ชุดคำถาม	นักเรียนตอบคำถามได้มากกว่าร้อยละ 70
2. นักเรียนเขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนดได้ (P)	ประเมิน การเขียนเรียงความในประเด็น “รู้เท่าทันโลกออนไลน์”	เกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความในประเด็น “รู้เท่าทันโลกออนไลน์”	ผ่านเกณฑ์ในระดับดี
3. นักเรียนส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามเวลาที่กำหนด (A)	การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล	ผ่านเกณฑ์ในระดับดี

10. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

10.1 สื่อการเรียนรู้

- สื่อวีดิทัศน์ “ทำไมเราประจันกันบนโลกออนไลน์: รู้เท่าทันสื่อ”
- ใบงานการเขียนเรียงความในประเด็น “รู้เท่าทันโลกออนไลน์”

10.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒
- อินเทอร์เน็ต

2. ตัวอย่างใบงานการเขียนเรียงความ

[illegible]

1. การศึกษาค้นคว้า (ระบุประเด็นหรือขอบเขตของข้อมูลที่ต้องสืบค้นเพื่อใช้ในการเขียนเรียงความ)

.....

.....

.....

2. วิธีการหาข้อมูล (ระบุวิธีการสืบค้นข้อมูลที่ใช้ในการเขียนเรียงความ)

.....

.....

.....

3. แหล่งข้อมูล (ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการเขียนเรียงความ)

.....

.....

.....

4. สรุปกระบวนการและวิธีการหาข้อมูลในการเขียนเรียงความ

.....

.....

.....

5. สิ่งที่นักเรียนได้จากการเขียนเรียงความหัวข้อนี้

.....

.....

.....

3. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความ เรือง มารยาททางสังคมนั้นสำคัญไฉน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความ เรือง มารยาททางสังคมนั้นสำคัญไฉน
 รหัสวิชา ท31203 ชื่อรายวิชา การเขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 2 ชั่วโมง
 ผู้สอน นางสาวสิรินยา เกษมสุข

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราว
 ในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด / ผลการเรียนรู้

ท 2.1 ม. 4-6/2 เขียนเรียงความ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกลักษณะเรียงความได้ (K)
2. นักเรียนเขียนเรียงความตามประเด็นที่กำหนดได้ (P)
3. นักเรียนส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามเวลาที่กำหนด (A)

3. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

เรียงความ คือ งานเขียนร้อยแก้วชนิดหนึ่ง ที่ผู้เขียนได้เสนอความรู้ ความคิด ความรู้สึกของ
 ผู้เขียนมายังผู้อ่าน มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงเขียนถูกต้องตามองค์ประกอบของ
 เรียงความ ประกอบด้วย คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป การเรียนเรื่องการเขียนเรียงความประเด็นเรื่องมารยาททาง
 สังคมนั้นสำคัญไฉน จะทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องการเขียนเรียงความไปใช้เป็นพื้นฐานของ
 การเขียนต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง (ให้นำมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
 1) การเขียนเรียงความ
- 4.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น / สถานศึกษา

4.3 บุรณาการหลักคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข)

- ☐ พอประมาณ ☒ มีเหตุผล ☒ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
☒ ความรู้ ☐ คุณธรรม

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ☒ ความสามารถในการสื่อสาร ☒ ความสามารถในการคิด
☒ ความสามารถในการแก้ปัญหา ☒ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
☒ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทักษะศตวรรษที่ 21

6.1 ทักษะการเรียนรู้ 3R , 8C , 2L

3Rs คือ

- ☐ Reading (การอ่าน)
☒ (W) Riting (การเขียน)
☐ (A) Rithemtics (การคิดคำนวณ)

8Cs ได้แก่

- ☒ Critical thinking and problem solving
 (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา)
☐ Creativity and innovation
 (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม)
☐ Cross-cultural understanding
 (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์)
☒ Collaboration, teamwork and leadership
 (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)
☒ Communications, information and media literacy
 (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)
☐ Computing and ICT literacy
 (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร)
☒ Career and learning skills
 (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)
☐ Compassion
 (ความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรม จริยธรรม)

2Ls ได้แก่

☒ Learning Skill

(ทักษะการเรียนรู้)

☐ Leader Ship

(ทักษะด้านภาวะผู้นำ)

6.2 คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

☐ คุณลักษณะด้านการทำงาน ได้แก่ การปรับตัวและความเป็นผู้นำ

☒ คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ ได้แก่ การชี้นำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง

☒ คุณลักษณะด้านศีลธรรม ได้แก่ ความเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ สำนึกพลเมือง

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

☐ ซื่อสัตย์ สุจริต

☐ มีวินัย

☒ ใฝ่เรียนรู้

☐ อยู่อย่างพอเพียง

☒ มุ่งมั่นในการทำงาน

☐ รักความเป็นไทย

☐ มีจิตสาธารณะ

☐ เป็นเลิศวิชาการ

☐ สื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา

☐ ล้ำหน้าทางความคิด

☒ ผลิตรายอย่างสร้างสรรค์

☒ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ชื่อเรื่อง ลักษณะการเขียนเรียงความ
จำนวนเวลาเรียน 1 ชั่วโมง

 ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง ข่าวมารยาททางสังคมของคนในสังคม ดังนี้

กรณีที่ 1

Nipaporn Buapum
 1 review
 4 days ago

5 ★★★★★
 เค้กระดับปานกลาง การถ่ายรูป
 ด้านนอก บังคับขายลูกค้ายากเกิน
 ไป 1อย่างต่อ1คนนะคะ 😊

🗨️ Helpful
 🗨️

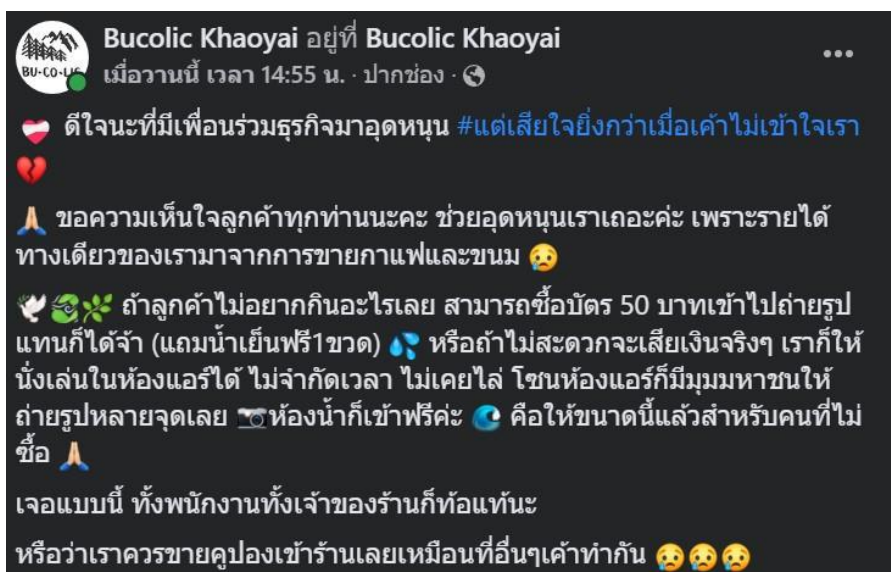
BUCOLIC Khaoyai (Owner)
 Just now

ชอบคุณนะคะ คุณมา 4 คนสั่งของ 1 อย่าง ทางร้านจึง
 ลิขิตเข้าไปให้บริการ ไลน์ถ่ายรูปได้แค่คนเดียวตามกฎ

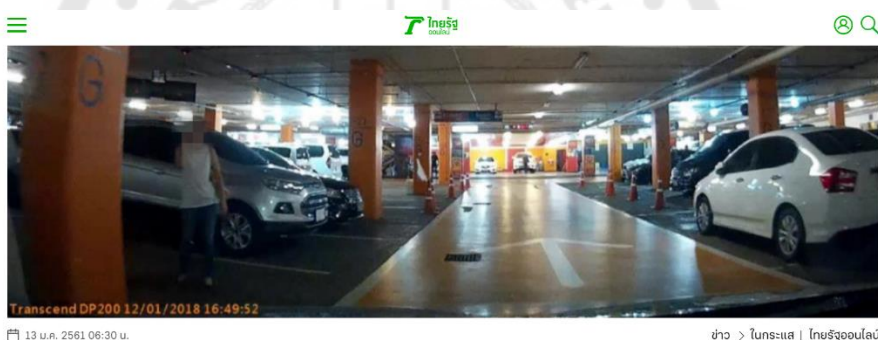
ทางร้านเราเองก็ใจดีมากแล้วนะคะ เพราะคนที่ไม่สั่งก็
 สามารถนั่งแช่ในห้องแอร์ได้ไม่จำกัดเวลา มีมุมถ่ายรูป
 สวยๆด้านในก็เยอะ คุณจะนั่งกินที่คนอื่นเค้าสั่ง คุณก็
 นั่งได้เต็มที่ ห้องน้ำก็เข้าฟรี โอ้โหวิว สำหรับการมา
 เที่ยวคาเฟ่ชิลๆนี่แล้วไม่ซื้ออะไรเลย คุณได้ชานนี้แล้ว
 นะคะ...

ตัวเองก็เป็นเจ้าของคาเฟ่จะเข้าใจคนที่ธุรกิจนี้คะ
 เพิ่งเปิดได้เดือนเดียว... ตกคาเฟ่ นนทบุรี ชอบคุณมาก
 นะคะที่มาอุดหนุน แต่ก็เสียใจที่คุณมารีวิวแบบนี้

(กล้องวงจรปิดเห็นว่าคุณมาขึ้นรถพนักงานเข้าพำนักอยู่คัง
 นาน แล้วมีมาถ่ายรูปพนักงานด้วยว่าจะวิวให้)

กรณีที่ 2

แบบนี้ได้หรือ? สาวยื่นจองที่จอดรถห้าง อีกคันจะจอด เจอทุบกระบอกบอกไม่มีมารยาท

2

ฉบับ: การ

สาวยื่นจองที่จอดรถห้างดังย่านลาดพร้าว อีกคันจะถอยจอด เจอทุบกระบอกถามไม่เห็นจันหรือ! อ้างรอมา 3 ชม.แล้ว รถราชการกำลังจะมาจอด และว่าต้องตามคิว ...

วันที่ 13 มกราคม จากกรณีผู้ใช้เฟสบุ๊ก 'Attapon Phannarai' แชร์เรื่องราวขณะขับรถไปจอดยังลานจอดรถ ของห้างสรรพสินค้าชื่อดัง ย่านลาดพร้าว พร้อมระบุว่า 'เดี๋ยวจะ ... ยังงี้ก็ได้หรือ เหตุเกิด ณ ลานจอดรถเซ็นทรัลลาดพร้าว ... ตอนแฟนกำลังจะเข้าจอดในช่องว่าง เจอคนมายื่นจองที่จอดรถ แล้วมาว่าคนที่เข้ามาจอดว่าไม่มีมารยาท (อ้าวเฮ้ย อีตอกแรก!) แถมแบ่งว่าเป็นรถราชการด้วย (อีตอกสอง! รถราชการแล้วไงพี่!) วณมาสาม ชม. แล้ว (อีตอกสาม! พี่อึดมาก วรณได้สามชั่วโมง!) ... ที่สำคัญ ทุบรถดูด้วย!!!

ว่าแต่พี่อยู่หน่วยงานไหนอะ ทำไมไม่ไปทำงาน มาทำไรที่ห้างดังกะปายสอง เปลืองภาษีกรูจรมๆ ... ดินะไม่ได้ขับเอง ไม่งั้นมีเรื่อง กลียดเป็นพิเศษพวกแบบนี้

มีมารยาทต่อคนในสังคม)

3. ครูสอบถามนักเรียนว่าการมารยาทคืออะไร หรือทำอะไร (แนวคำตอบ: มีความเกรงใจผู้อื่น)

4. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่หัวข้องานเขียนเรียงความในประเด็นมารยาททางสังคมนั้นสำคัญไฉน
ขั้นสอน

5. นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ

6. นักเรียนลงมือเขียนเรียงความในประเด็น มารยาททางสังคมนั้นสำคัญไฉน ซึ่งให้นักเรียนตั้งชื่อเรียงความด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

ขั้นสรุป

7. นักเรียนซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่อง การเขียนเรียงความ

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียน และมอบหมายให้นักเรียนนำงานเรียงความที่ได้รับมอบหมายในคาบนี้มาทำต่อในคาบถัดไป

คาบที่ 2

**ชื่อเรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
จำนวนเวลาเรียน 1 ชั่วโมง**

ขั้นนำ

1. ครูสอบถามเรื่องงานเขียนเรียงความประเด็นมารยาททางสังคมนั้นสำคัญไฉนที่มอบหมายไปในคาบที่แล้ว

ขั้นสอน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมดอีกครั้ง เพื่อเน้นย้ำความเข้าใจของนักเรียน

3. นักเรียนลงมือเขียนเรียงความในประเด็นมารยาททางสังคมนั้นสำคัญไฉนต่อจากคาบที่แล้ว โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

4. นักเรียนส่งงานเขียนเรียงความเพื่อรับการประเมินจากครู

ขั้นสรุป

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเรื่องการเขียนเรียงความ

6. ครูประเมินงานเขียนของนักเรียน

9. การวัดผลและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัด
1. นักเรียนบอกลักษณะเรียงความได้ (K)	การถาม - ตอบ	ชุดคำถาม	นักเรียนตอบคำถามได้มากกว่าร้อยละ 70
2. นักเรียนเขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนดได้ (P)	ประเมินการเขียนเรียงความในประเด็น “มารยาททางสังคมนั้นสำคัญไฉน”	เกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความในประเด็น “มารยาททางสังคมนั้นสำคัญไฉน”	ผ่านเกณฑ์ในระดับดี
3. นักเรียนส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามเวลาที่กำหนด (A)	การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล	ผ่านเกณฑ์ในระดับดี

10. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

10.1 สื่อการเรียนรู้

- สื่อโปรแกรมนำเสนอ เรื่อง การเขียนเรียงความ
- ใบงานการเขียนเรียงความในประเด็น “มารยาททางสังคมนั้นสำคัญไฉน”

10.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒
- อินเทอร์เน็ต

4. ตัวอย่างใบงานการเขียนเรียงความ

[illegible]

5. เกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความ

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
ชื่อเรื่อง	คะแนนเต็ม 3 คะแนน		ชื่อเรื่องมีความ สอดคล้องกับ ประเด็นสำคัญ ของเรื่อง และมี การใช้ภาษาที่ ถูกต้อง เหมาะสม ตามหลักการใช้ ภาษาไทย	ชื่อเรื่องมีความ สอดคล้องกับ ประเด็นสำคัญ ของเรื่อง แต่มี การใช้ภาษาที่ไม่ ถูกต้อง หรือไม่ เหมาะสมตาม หลักการใช้ ภาษาไทย	ชื่อเรื่องไม่มี ความ สอดคล้องกับ ประเด็น สำคัญของ เรื่อง และมี การใช้ภาษาที่ ไม่ถูกต้องและ ไม่เหมาะสม ตามหลักการ ใช้ภาษาไทย	
เนื้อหาสาระ	เนื้อหา ความสัมพันธ์กับ ประเด็นที่กำหนด มีลักษณะ เรียงความที่ดี ประกอบด้วย สัมพันธภาพ สารัตถภาพ และ เอกภาพ	เนื้อหา ความสัมพันธ์กับ ประเด็นที่กำหนด มีลักษณะ เรียงความที่ดี เพียง 2 ลักษณะ เช่น มี สัมพันธภาพ และ เอกภาพ แต่ไม่มี สารัตถภาพ	เนื้อหา ความสัมพันธ์กับ ประเด็นที่กำหนด มีลักษณะ เรียงความที่ดี เพียง 1 ลักษณะ เช่น มี สัมพันธภาพ แต่ ไม่มีเอกภาพและ สารัตถภาพ	เนื้อหา ความสัมพันธ์กับ ประเด็นที่กำหนด แต่ไม่มีลักษณะ เรียงความที่ดี	เนื้อหาไม่มี ความสัมพันธ์ กับประเด็นที่ กำหนด และ ไม่มีลักษณะ เรียงความที่ดี	
การใช้ สำนวนภาษา	- ประโยคสื่อ ความหมายได้ ชัดเจน มีการ เลือกใช้ภาษาใน การเขียนได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม - มีการใช้กลวิธี ในการเขียนที่ น่าสนใจในแต่ละ องค์ประกอบ (เช่น การตั้ง คำถาม การใช้ ภาพพจน์ เป็น ต้น)	- ประโยคสื่อ ความหมายได้ มี การเลือกใช้ภาษา ในการ เขียน เหมาะสม มี กลวิธีในการเขียน ที่น่าสนใจใน องค์ประกอบของ เรียงความ 1-2 องค์ประกอบ	- ประโยคสื่อ ความหมายได้ แต่เลือกใช้ภาษา ในการเขียนไม่ เหมาะสม มีกลวิธีในการ เขียนที่น่าสนใจ ในองค์ประกอบ ของเรียงความ 1- 2 องค์ประกอบ	- ประโยคสื่อ ความหมายได้ แต่เลือกใช้ภาษา ในการเขียนไม่ เหมาะสม และไม่มี กลวิธีในการเขียน ที่น่าสนใจ และไม่มีการใช้ กลวิธี ในการเขียนที่ น่าสนใจ	- ประโยคไม่ สามารถสื่อ ความหมายได้ มีการใช้ภาษา ในการเขียนไม่ ถูกต้อง เหมาะสม และไม่มีกลวิธี ในการเขียนที่ น่าสนใจ	

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
อักษรวิธี	คะแนนเต็ม 2 คะแนน			ไม่มีการเขียน สะกดคำผิด หรือ มีการเขียนสะกด คำผิด 1 -2 คำ (ถ้าคำซ้ำนับเป็น 1 คำ) และไม่มี การฉีกคำ	มีการเขียน สะกดคำผิด 3 คำขึ้นไป (ถ้า คำซ้ำนับเป็น 1 คำ) หรือมี การฉีกคำ	
องค์ประกอบ ของเรื่อง	มีองค์ประกอบ ของเรียงความ ครบถ้วน	มีองค์ประกอบ ของเรียงความ 2 จาก 3	มีองค์ประกอบ ของเรียงความ 2 จาก 3	มีองค์ประกอบ ของเรียงความ 2 จาก 3	ไม่มีการ จำแนก	
	ประกอบด้วย คำ นำ เนื้อเรื่อง สรุป เนื้อหาของแต่ละ องค์ประกอบทำ หน้าที่ได้ถูกต้อง และมีความยาว เป็นไปตามที่ กำหนด	องค์ประกอบ เนื้อหาของแต่ละ องค์ประกอบทำ หน้าที่ได้ถูกต้อง และมีความยาว เป็นไปตามที่ กำหนด	องค์ประกอบ เนื้อหาของแต่ละ องค์ประกอบทำ หน้าที่ไม่ถูกต้อง แต่มีความยาว เป็นไปตามที่ กำหนด	องค์ประกอบ เนื้อหาของแต่ละ องค์ประกอบทำ หน้าที่ไม่ถูกต้อง และมีความยาว ไม่เป็นไปตามที่ กำหนด	องค์ประกอบ ของเรียงความ ที่ชัดเจนและมี ความยาวไม่ เป็นไปตามที่ กำหนด	

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน

16 – 20

14 – 15

12 – 13

ต่ำกว่า 12

ระดับคุณภาพ

ดีมาก

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

ตาราง 1 แสดงคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			ค่า IOC
		1	2	3	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
3	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	0	0.67
3	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	0	0.67
3	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			ค่า IOC
		1	2	3	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	0	0.67
3	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	0	0.67
3	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1

ตาราง 2 แสดงคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบปกติ

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			ค่า IOC
		1	2	3	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
3	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
3	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
3	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			ค่า IOC
		1	2	3	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
3	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5					
1	ความถูกต้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	1
2	กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
3	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1
4	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
5	ความสอดคล้องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	1

ตาราง 3 แสดงคุณภาพแบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ (ก่อนเรียน)

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)		
		1	2	3
1	คำชี้แจงในแบบวัดชัดเจนและรัดกุม	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
2	หัวข้อมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
3	ความเหมาะสมของปริมาณแบบวัดกับเวลาที่กำหนด	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด
4	แบบวัดความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ความสามารถในการเขียนเรียงความ	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
5	ความสมบูรณ์ของการจัดพิมพ์ และการมีข้อมูลที่จำเป็นอย่างครบถ้วน	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ตาราง 4 แสดงคุณภาพแบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ (หลังเรียน)

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)		
		1	2	3
1	คำชี้แจงในแบบวัดชัดเจนและรัดกุม	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
2	หัวข้อมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
3	ความเหมาะสมของปริมาณแบบวัดกับเวลาที่กำหนด	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด
4	แบบวัดความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ความสามารถในการเขียนเรียงความ	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
5	ความสมบูรณ์ของการจัดพิมพ์ และการมีข้อมูลที่จำเป็นอย่างครบถ้วน	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ตาราง 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเรียงความ

แบบวัดความสามารถในการเขียน เรียงความ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
แบบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ	0.63	0.44
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน = 0.86		

ตาราง 6 แสดงคุณภาพเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความ

ข้อ	รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			ค่า IOC
		1	2	3	
1	ชื่อเรื่อง	+1	+1	+1	1
2	เนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1
3	การใช้สำนวนภาษา	+1	+1	+1	1
4	อักขรวิธี	+1	0	+1	0.67
5	องค์ประกอบของเรื่อง	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก ง

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

1. หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

	AF19-03-03.1 August, 2023										
หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า											
ชื่อโครงการวิจัย : ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความท้าทายเป็นฐานร่วมกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวสิรินยา เกษมสุข หน่วยงานต้นสังกัด : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรองโครงการวิจัย : SWUEC-672168											
รายการเอกสารที่รับรอง : <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณา</td> <td>ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 4 เมษายน 2567</td> </tr> <tr> <td>2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์</td> <td>ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2567</td> </tr> <tr> <td>3. เอกสารข้อมูลและขอความยินยอมสำหรับอาสาสมัคร</td> <td>ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2567</td> </tr> <tr> <td>4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย</td> <td>ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2567</td> </tr> <tr> <td>5. ประวัติผู้วิจัย</td> <td></td> </tr> </table>		1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณา	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 4 เมษายน 2567	2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2567	3. เอกสารข้อมูลและขอความยินยอมสำหรับอาสาสมัคร	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2567	4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2567	5. ประวัติผู้วิจัย	
1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณา	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 4 เมษายน 2567										
2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2567										
3. เอกสารข้อมูลและขอความยินยอมสำหรับอาสาสมัคร	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2567										
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2567										
5. ประวัติผู้วิจัย											
ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยยึดหลักเกณฑ์ตาม Declaration of Helsinki, Belmont Report, International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP), International Guidelines for Human Research ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัยนี้ได้ วันที่รับรอง : 22 เมษายน 2567 วันที่หมดอายุ : 21 เมษายน 2568											
 (ลงชื่อ)..... (รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงษ์ วัฒนานนท์สกุล) ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ชุดสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ชุดที่ 2) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ											
หน่วยจริยธรรมและมาตรฐานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาคารนวัตกรรม ศ.ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 17 โทร. (02) 6495000 ต่อ 17503, 17506 โทรสาร (02) 2042590											

ประวัติผู้เขียน

